

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

CURRICULUM MODULAR
la disciplinele de profil
pentru Școlile de Muzică/Arte

Domeniul ARTE
Profil *Muzică*

Chișinău, 2021

PRELIMINARII
REPERE CONCEPTUALE ALE CURRICULUMULUI PENTRU PROFILUL MUZICĂ
ADMINISTRAREA GENERALĂ A DISCIPLINELOR

I. DISCIPLINA „INSTRUMENT MUZICAL”

1.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Tabel 1

Tabel 2 UNITĂȚI DE CONȚINUT

1.2. COMPETENȚE SPECIFICE

1.3. MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE/UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE/UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

1.4. DESCRIEREA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT RECOMANDATE

1.5. FINALITĂȚI

1.6. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

- Planul individual/ repertoriul de interpretare;
- Organizarea demersului educațional;
- Strategiile de evaluare a rezultatelor învățării;
- Tipuri de evaluare recomandate;
- organizarea evaluării.

ANEXE (UNITĂȚI DE CONȚINUT /REPERTORIU RECOMANDAT)

- Pian
- Instrumente cu corzi
- Instrumente aerofone
- Instrumente populare

BIBLIOGRAFIE

II. DISCIPLINA „LITERATURA MUZICII

2.1 ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

2.2 COMPETENȚE SPECIFICE

2.3 MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE /UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE

2.4 UNITĂȚI DE CONȚINUT

2.5 REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A UNITĂȚILOR DE CONȚINUT/ SUBIECTE RECOMANDATE

2.6 FINALITĂȚI

2.7 PRODUSE/ACTIVITĂȚI

2.8 SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

BIBLIOGRAFIE

III. DISCIPLINA „TEORIA ELEMENTARĂ A MUZICII ȘI SOLFEGII”

3.1 ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

3.2 COMPETENȚE SPECIFICE

3.3 MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE/UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE

3.4 UNITĂȚI DE CONȚINUT(MODULE)

3.5 REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A UNITĂȚILOR DE CONȚINUT/ SUBIECTE RECOMANDATE

3.6 PRODUSE/ RESURSELE ÎNVĂȚĂRII

3.7 FINALITĂȚI

3.8 SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

BIBLIOGRAFIE

Coordonator grup de lucru:

COTOVIȚCAIA Daniela, specialist principal, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare

Autori:

COTOVIȚCAIA Daniela, specialist principal, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare

COSUMOV Marina, șef catedră dr., conf., USARB

BOGATAIA Irina, gr. didactic superior, director Școala de Arte „A.Stârcea”, mun. Chișinău

Au colaborat:

TETELEA Margareta, dr., conf., USARB

CIOBANU Silvia, prof. discipline muzical-teoretice, grad didactic superior, Liceul Republican de Muzică „C. Porumbescu”

PRELIMINARII

Curriculumul la profilul Muzica, (în continuare – *Curriculum*), pentru Școlile de Arte/Muz, alături de Planul cadru, face parte din ansamblul de produse/ documente curriculare și reprezintă o componentă esențială a **Curriculumului Național**.

Prezentul curriculum este elaborat în conformitate cu prevederile Codului Educației al Republicii Moldova (2014), ale Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar (2020), ale Curriculumului de bază: sistem de competențe pentru învățământul extrașcolar (2020), dar și cu Recomandările UNESCO, Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene, privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (Bruxelles, 2018). Este noua generație de curricula centrate pe competențe, un produs curricular de pionierat ce are drept scop stabilirea finalităților pentru domeniul Arte, profilul Muzică.

Acesta reprezintă un document reglator, care vizează prezentarea interconexă a demersurilor conceptuale, teleologice, conținutale și metodologice, accentul fiind pus pe sistemul de competențe precum un nou cadru de referință al finalităților educaționale. Totodată este un instrument didactic și document normativ principal, ce descrie condițiile învățării și performanțele proiectate la disciplinele de profil din componenta nucleu al Planului cadru pentru Școlile de Muzică/Arte, după cum urmează: *Instrument muzical, Teoria muzicii și Solfegiu, Literatura muzicii*. Disciplinele nominalizate sunt valorificate în plan pedagogic în curriculumul pentru Școlile de Muzică/Arte. Acestea la rândul lor constituie fundamentul profilului Muzică și au un rol important în dezvoltarea personalității creative ale elevilor, formarea bazelor culturii interpretative, achiziționarea unor competențe caracteristice pentru domeniul Arte, învățarea pe tot parcursul vieții, dar și pentru integrarea într-o societate bazată pe cunoaștere și valori culturale, artistice și general-umane. Disciplinele *Ansamblu coral, Orchestra, Instrument auxiliar, Ansamblu*, reprezintă disciplinele din componenta variabilă/complementară, urmând a fi dezvoltate conform conceptului și modelului propus în continuare. Prezentul Curriculum fundamentează și ghidează activitatea cadrului didactic, facilitează abordarea creativă a demersurilor de proiectare didactică, dar și de realizare propriu-zisă a procesului de predare – învățare – evaluare.

Necesitatea elaborării a fost determinată de următoarele aspecte:

- absența documentelor clare, reglatorii pentru învățământul extrașcolar, la general și pentru domeniul Arte, profilul Muzică în particular;
- aspectele vulnerabile, identificate în procesul monitorizării activității Școlilor de Arte/Muzică.

În procesul de elaborare a Curricula la disciplinele de profil s-a ținut cont de:

- abordările postmoderne și tendințele dezvoltării curriculare pe plan național și pe cel internațional;
- necesitățile de adaptare a curriculumului la așteptările comunității educaționale, la nevoile elevilor, dar și la tradițiile instituțiilor de formare artistică de profil;
- valențele disciplinelor de profil artistic, în formarea competențelor transversale și a celor specifice;
- necesitățile asigurării continuității și interconexiunii dintre ciclurile învățământului formal și nonformal/extrașcolar;
- formarea bazelor culturii muzicale/interpretative, ca parte componentă a culturii spirituale a elevilor.

Curriculumul la discipline pentru domeniul Arte, profilul Muzică cuprinde componentele structurale: **Preliminarii, Repere conceptuale, Administrarea disciplinelor, Competențe specifice disciplinelor, Unități de conținut (unități de competență, unități de conținut, activități și activități/produse de învățare recomandate), Sugestii metodologice de predare – învățare – evaluare, Bibliografia**.

Curriculumul are următoarele funcții:

- **de conceptualizare** a demersului curricular specific disciplinelor din componenta nucleu a Planului cadru pentru Școlile de arte/Muzică (*Instrument muzical, Literatura muzicii și Teoria muzicii și Solfegiu*).
- **de reglementare și asigurare a coerenței** dintre: disciplinele de profil, predare – învățare – evaluare, produsele curriculare specifice disciplinelor, componentele structurale ale curriculumului disciplinar, standardele și finalitățile curriculare;
- **de proiectare** a demersului educațional/contextual;
- **de evaluare** a rezultatelor învățării etc.

Curriculumul se adresează cadrelor didactice, autorilor de manuale, metodicienilor, altor persoane interesate, însă, beneficiarul principal al acestui document este elevul, având un statut specific în acest sens. Elaborarea Curriculumului reprezintă un demers de maximă importanță pentru funcționarea eficientă a sistemului de învățământ artistic/nonformal. Procesele inovaționale din domeniul curricular se află în ”centrul” politicilor educaționale, constituind, pe de o parte, aspecte în care se concentrează tot ceea ce are loc în sistem, în termeni de finalități, de acțiuni, de procese și de produse, pe de altă parte, inovațiile curriculare reprezintă un ”barometru” al schimbărilor în sistemul de învățământ.

Curriculumul pentru domeniul Arte, profilul Muzică este unul modular și aduce o viziune nouă îmbunătățită asupra educației prin artă, constituind un demers complex, care valorizează contribuțiile anterioare, experiența și practicile reușite în domeniul educației și învățământului de profil. **Acesta se adresează, inclusiv, managerilor, factorilor de decizie, specialiștilor în domeniul arte, profil Muzică, cadrelor didactice din mediul academic, care asigură formarea inițială și continuă a cadrelor didactice pentru învățământul extrașcolar Școli de Arte/Muzică, (prin programe, cursuri sau stagii de formare), precum și altor actori de la nivelul societății, cu rol important în educație. Așa dar, conchidem că Arta este, în esență, cea mai profundă expresie a creativității umane.** Pe cât de dificil de definit, pe atât de dificil de evaluat, având în vedere faptul că fiecare artist își alege singur regulile și parametrii de lucru, se poate spune, totuși, că *arta* este rezultatul alegerii unui mediu, a unui set de reguli pentru folosirea acestui mediu și a unui set de valori ce determină ce anume merită a fi exprimat prin acel mediu pentru a induce un sentiment, o idee, o senzație sau o trăire în modul cel mai eficient posibil pentru acel mediu. Prin modul său de manifestare, arta poate fi considerată și ca o formă de cunoaștere (cunoașterea artistică). Pentru a delimita componentele culturii muzicale și interpretative ale elevilor vom apela la structura propusă de autorii curriculumului școlar pentru învățământului general obligatorii disciplina Educația muzicală (E. Coroi, A. Borș, S. Croitoru, I. Gagim), care vizează următoarele aspecte cheie:

- interesul și dragostea pentru arta muzicală;
- deprinderile de percepție muzicală, de ascultare și auzire, de simțire și trăire a muzicii;
- deprinderile muzicale practice, de interpretare instrumentală, vocală și corală;
- volumul anumit de cunoștințe;
- creativitatea muzicală;
- gustul muzical;
- reflecția despre muzică, aprecierea muzicii din punct de vedere valoric.

Astfel, noul curriculum pentru domeniul Arte, pentru profilului Muzica, aduce o viziune modernă asupra educației prin artă, constituind un demers complex, care va asigura valorizarea contribuțiilor anterioare, experienței și practicilor reușite în domeniul educațional la general și artistic/muzical în particular.

REPERE CONCEPTUALE ALE CURRICULUMULUI PENTRU PROFILUL MUZICĂ

Curriculumul la discipline de profil este elaborat în conformitate cu Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar și face parte din ansamblul de documente curriculare specifice educației nonformale prin artă, în general, și, în speță celor din Școlile de Artă/Muzică.

Curriculumul se structurează pe disciplinele de profil: *Instrument muzical, Teoria muzicii și Solfegiu, Literatura muzicii*, care la rândul lor, determină tipologia orelor/lecțiilor dar și formelor de organizare a procesului educațional, ținându-se cont de posibilitățile individuale ale celor educați. Centrarea curriculumului pe elev, prin luarea în considerare a particularităților și a nevoilor, precum și a ritmului propriu de învățare și dezvoltare a acestuia, are loc în cadrul abordării psihocentrice.

Specificul abordării curriculumului pentru educația extrașcolară (nonformală) din perspectiva competențelor ține de următoarele aspecte: *competențele* reprezintă un sistem structurat ierarhic și pot fi privite ca standarde generale de formare pe domenii și profiluri de educație nonformală/artistică, *finalitățile* ca descriptori ale competențelor, ca manifestare graduală a acestora sunt flexibile, variative, contextuale, structurate de fiecare dată de interesele, aptitudinile, oportunitățile, particularitățile psihologice ale formabililor.

Totodată, trebuie să se țină cont de misiunea instituțiilor ce prestează servicii de educație artistică extrașcolară /nonformală)

Școlile de Muzică/Arte dar și întreg sistemul de educație artistice din Republica Moldova are ca obiectiv nu doar implantarea valorilor morale și culturale, ci și schimbarea atitudinii, comportamentului și mentalității. Tinerii de astăzi sunt proiectați să devină persoane independente, care să poată să se modifice în dependență de schimbările, care au loc în societate. Implementarea curriculumului va pune în circuit și va dezvolta mecanisme, care vor ajuta la crearea și formarea obiectivelor și normelor de comportament ale elevilor în societate, valorilor naționale în corelare cu acești caracteristici sociali, concepțiilor despre societatea ce îi înconjoară, abilităților de acomodare cu mediul cultural/social/economic.

Educația prin artă devine imboldul progresului social, ce suscită noi abordări și valorificări ale științelor pedagogice, psihologice, politice, sociale, economice în scopul formării unei generații tinere, capabile să asigure în continuare un nivel de bunăstare a vieții, o interacțiune social, culturală, artistică sporită, condiții optime pentru dezvoltarea umană. Totodată, misiunea bază a Școlilor de Arte/ Muzică rămâne a fi identificarea și atragerea elevilor dotați, cu aptitudini deosebite pentru muzică/artă și fundamentarea culturii interpretative instrumentale/vocale.

Totodată, se va urmări și complementarea misiunii instituțiilor de învățământ extrașcolar în vederea

formării și dezvoltării unor categorii de competențe noi.

Curriculum ca sistem de procese asigură respectarea **principiilor generale și specifice ale pedagogiei muzicale:**

1. **Principiul pasiunii**- vizează interesului viu pentru domeniul studiat.
2. **Principiul intuiției** - necesitatea contactării directe, vii și permanente cu fenomenul studiat.
3. **Principiul unității dintre senzorial și rațional** vizează necesitatea observărilor în mediul natural, vital și cel al creațiilor muzicale, prin intermediul simțurilor.
4. **Principiul corelației teoriei cu practica**- asigură îmbinarea actului de însușire a cunoștințelor teoretice cu actul de formare a abilităților practice.
5. **Principiul unității percepției și creației** - prevede conexiunea mai multor genuri de activitate: receptarea mediului natural și a operelor de artă, examinarea materialului didactic, lectura corespunzătoare subiectului sau perioadei istorice studiate, formularea ideii, executarea lucrului practic, analiza colectivă și individuală a lucrărilor – toate grupate optimal, în fiecare caz, pentru formarea/dezvoltarea competențelor. prevede predarea-învățarea fiecărei teme din curriculum prin conexiunea mai multor genuri de activitate: examinarea materialului didactic, audierea muzicii sau lectura corespunzătoare subiectului sau perioadei istorice studiate, verbalizarea ideii plastice, executarea lucrului practic, analiza colectivă și individuală a lucrărilor – toate grupate optim în fiecare caz aparte pentru formarea competențelor;
6. **Principiul accesibilității** constă în utilizarea de către profesor a informației simple, accesibile gradului intelectual și muzical de dezvoltare a copilului. Problema constă în găsirea metodelor corecte prin care elevii vor însuși ușor problema studiată.
7. **Principiul sistematizării, continuității și gradației:** de a merge în cucerirea artei muzicale sistematic, treptat, în *crescendo poco a poco*, de la ușor la greu, de la simplu la complicat.
8. **Principiul însușirii conștiente și active** se realizează atunci când elevul, cu ajutorul profesorului, însușește materialul studiat conștient, raționalizat cu participarea activă a eu-lui său.
9. **Principiul educației artistice în baza valorilor autentice** – utilizarea la activitățile de dezvoltare a percepției artistice a operelor valoroase cu o anumită tradiție culturală națională și universală (e necesar ca elevii să vadă, prin comparație, și opere false, kitsch-uri – pentru cultivarea unei atitudini corecte față de valorile artistice);

Competența școlară este un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații. [7] Axarea accentului pe formarea abilităților necesită conștientizarea de către profesori, elevi și părinți a conceptului abilitate:

ABILITATE – capacitatea de a face totul cu ușurință și iscusință; dibăcie; îndemănare; măiestrie.
CAPACITATE – posibilitatea de a lucra într-un domeniu, de a realiza ceva; posibilitatea de a realiza ceva într-un domeniu de activitate; proprietate de a pătrunde în esența lucrurilor.

Așadar, **competențele** reprezintă un pachet transferabil și multifuncțional, care permit individului să-și realizeze împlinirea și dezvoltarea personală. Competența se naște și se formează la confluența sensurilor date de verbele *a ști, a ști să faci, a ști să fii, a ști să conviețuiești, a ști să devii*, deci nu este rezultatul acțiunii educaționale numai pe domeniul cognitiv, ci se raportează și la cel afectiv-atitudinal și psihomotor.

Reieșind din modul de manifestare a competenței ca finalitate, ea poate include următoarele componente:

- acțiune/ activitate reprezentată printr-un verb;
- indicator al timpului de finalitate (cunoaștere, aplicare, integrare/transfer);
- aspectul condițional al finalității (domeniul, disciplina, subiectul);
- indicator general privind nivelul de realizare a acțiunii sau a produsului în contextul dat de învățare.

Totodată, competența poate fi privită în trei ipotaze: *instrument al calității și performanței, obiectiv al curriculumului și rezultat al învățării*.

Competențele generale/transdisciplinare pentru Domeniul Arte ale educației extrașcolare (nonformale) se deduc din competențele-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (Bruxelles, 22 mai 2018), din specificul domeniilor respective și cu un grad înalt de generalitate și complexitate, se definesc și se formează pe întreaga perioadă a educației extrașcolare/nonformale, după cum urmează:

1. *Practicarea /aplicarea capacităților și abilităților artistice sub diverse forme și activități, manifestând potențial uman creativ, sensibilitate, implicare și inițiativă.*
2. *Transferarea achizițiilor/talentelor artistice dobândite în cadrul activităților extrașcolare, în realizarea vocațională individuală, consemnând traseul de dezvoltare a persoanelor prin învățare și muncă, în funcție de specificul cerințelor și așteptărilor socioeconomice ale domeniului artistic și ale mediului de viață.*

3. *Explorarea tendințelor de autocunoaștere, autoinformare, autoformare, autopromovare și autodeterminare personală în domeniul artistic practicat, asigurând prin propriile posibilități și capacități un marketing vocațional de calitate.*
4. *Aprecierea și gestionarea fondurilor/produselor din domeniul artistic, dând dovadă de abilități ale unui creator/consumator fidel și elevat, capabil să contribuie astfel la sporirea prestigiului profesiilor artistice/culturale, promovarea și valorificarea întregului patrimoniu artistic la nivel local, național și universal.*
5. *Valorificarea domeniului artistic în spațiul social, cultural, artistic și informațional manifestând compatibilitate cu profilul ales și asigurând automodelarea conștientă a personalității.*

Această categorie de competențe se desprinde din sistemul de competențe pe domenii ale educației extrașcolare (nonformale) și reflectă/ integrează cunoștințele, capacitățile și atitudinile elevilor specifice acestor profiluri.

Prin urmarea Domeniul Arte include următoarele competențe specifice *profilului Muzică*:

1. Perceperea/ receptarea diversității creațiilor muzicale din patrimoniul național și universal, folosind strategii de cunoaștere și înțelegere a formelor, stilurilor, genurilor și mijloacelor de expresie, dezvoltând pasiune pentru studiul individual, cercetarea și analiza teoretico-practică.
2. Conștientizarea/ explorarea/ prelucrarea/ sistematizarea posibilităților și abilităților interpretative, asigurând respectarea particularităților individuale (vârsta, temperamentul, profilul motric), a metodelor și formelor de predare/ organizare a activităților în grup (ansambluri), individuale (solo) și a particularităților de selectare a repertoriului, manifestând interes pentru exteriorizarea trăirilor interioare și demonstrând valorile propriei personalități.
3. Exteriorizarea/ reprezentarea deprinderilor și aptitudinilor interpretative, din perspectivele informațională (conștientă), operațională (gradul de utilizare/ prezentare) și creativă (demonstrarea practicii interpretative), exprimând interes pentru cunoașterea lumii și a sinelui.
4. Promovarea artistică, culturală a creațiilor din repertoriul personal și din tezaurul muzical universal, manifestând măiestrie interpretativă și expresivă în contexte variate (în cadrul concertelor/ seratelor, expozițiilor, concursurilor, festivalurilor) și contribuind la promovarea domeniului artistic la nivel școlar, comunitar, național și dovedind totodată inițiativă, spirit creativ și preocupare pentru păstrarea, promovarea și valorificarea patrimoniului cultural-artistic.
5. Aprecierea lucrărilor muzicale, manifestând o atitudine deschisă și respect față de valorile muzicii naționale și universale.
6. Aplicarea abilităților interpretative în viața socială, culturală, manifestând valori estetice în domeniul artei muzicale.

Competențele specifice profilului derivă din competențele generale pe domenii, și se proiectează pe baza taxonomiilor. Competențele specifice reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, capacități, valori și atitudini, care se formează în cadrul studiilor disciplinelor respective de profil și/ sau în cadrul tipurilor de activități respective. Totodată, Competențele specifice sunt prezentate în curriculum pentru fiecare disciplină de profil *Instrument muzical, Teoria muzicii și Solfegiu, Literatura muzicii* și se preconizează a fi atinse până la finele programelor de studii, reprezentând eventual și o variantă de proiectare la disciplină. Proiectarea didactică la disciplină se realizează conform datelor din rubrica Administrarea disciplinei, ținându-se cont de repartizarea orientativă a orelor, pe unități de conținut.

Unitățile de competențe sunt derivate din competențele specifice, reprezentând componentele acestora ce urmează a fi formate pe parcursul unei clase/a unui an școlar. Sistemul de competențe prevăzute de Curriculum este obligatoriu și va servi drept reper în proiectarea și realizarea demersului didactic. Sunt structurate și dezvoltate la fiecare disciplină *Instrument muzical, Solfegiu și Teoria muzicii, Literatura muzicii*.

Sunt constituite ale competențelor și facilitează formarea competențelor specifice, reprezentând etape în achiziționarea/construirea acestora.

Unitățile de conținut constituie mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea sistemului de unități de competențe proiectate, a competențelor specifice disciplinei, dar și a celor transversale/interdisciplinare. Acestea **reunesc trei dimensiuni de bază, după cum urmează: Cunoștințe muzicale și despre muzică, Repertoriul muzical, Abilitățile dobândite.**

Activitățile de învățare reprezintă modalități de lucru prin care se valorifică unitățile de conținut în vederea formării/dezvoltării unităților de competențe proiectate. reprezintă o listă deschisă de contexte semnificative de manifestare a unităților de competență proiectate pentru formare/dezvoltare și evaluare în cadrul unității de învățare. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea să valorifice această listă deschisă în mod personalizat la nivelul proiectării de lungă durată/individuale și realizării lecțiilor, dar și să o completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc. Cadrele didactice vor ține cont de faptul că: competența se manifestă prin acțiune și se materializează în produse. Prin activitățile de învățare și produsele propuse, Curriculumul ghidează profesorul spre formarea la elevi a competențelor specifice disciplinelor de studii în Școlile de Arte /Muzică. **Domeniile activităților de învățare reunes: exersarea, interpretarea și creația.**

Forme principale de organizare a procesului educațional /artistic: cursuri teoretice/practice, cursuri practice individuale (*solfegiu și teoria muzicii, litera-tura muzicală și audiția muzicii*), cursuri practice colective (*ansamblu coral, orchestră*) cursuri practice individuale (*instrument muzical special, discipline opționale*), care se bazează pe un sistem strict de evaluare a competențelor elevilor.

Educația / instruirea prin artă se realizează pe două niveluri: **informativ-teoretic și aplicativ-practic.**

Nivelul informativ-teoretic presupune formarea abilităților de interpretare și acumulare a cunoștințelor muzicale și despre muzică. În urma percepției creației muzicale se formează reprezentări, noțiuni, categorii, judecăți, capacități de interpretare și reflectare muzicală, se discern criterii de apreciere valorică, se dezvoltă capacitatea de a utiliza limbajul specific în descifrarea mesajului artistic.

Nivelul aplicativ-practic presupune formarea atitudinii adecvate față de valorile estetice și stimularea tendinței de a crea noi valori. Lecția în acest sens rămâne a fi o unitate didactică ce tinde în mod deliberat către un anumit scop, în condiții determinate, cu ajutorul unor mijloace adecvate, pentru a ajunge de la condițiile existente la condiții corespunzătoare scopului urmărit. Deci, lecția este o entitate complexă bazată pe corelația permanentă dintre obiective-conținuturi-metode-evalaure, atât sub aspect informativ-teoretic cât și aplicativ-practic.

Un aspect important și semnificativ în organizarea procesului educațional va constitui **abordarea interdisciplinară**, asigurată prin studiul disciplinei (*Instrument muzical*) și în disciplinelor muzical-teoretice de profil (*Teoria elementară a muzicii și Solfegeii și Literatura muzicală*). Interdisciplinaritatea asigură elevilor: creșterea gradului de funcționalitate a achizițiilor școlare; desconggestionarea conținuturilor la diverse obiecte prin prevenirea unor repetări inutile sau a multiplelor necorespondențe, dezacorduri în tratarea aceluiași fenomene în cadrul diferitelor discipline. Acest imperativ al timpului generează anumite rigori pentru realizarea interdisciplinarității în toate verigile sistemului educațional, devenind, în contextul învățământului formal, condiție și dimensiune a rezultatului procesului didactic.

Noile educații au obligația de a avea în vedere complexitatea rolurilor pe care le va juca elevul de azi în societatea viitoare, de la acela de ființă autonomă, de membru al familiei și al unei colectivități, de cetățean și producător, până la acelea de subiect și obiect al multiplelor și diverselor experiențe de viață succesive care îl vor ajuta să se cunoască pe sine și să abordeze o concepție democratică, manifestându-se ca ființă liberă, creatoare, capabilă să poată reacționa împotriva alienărilor și dezintegrării vieții și a individului, fenomene pe care lumea de azi le provoacă atât de frecvent. Este vorba, așadar, de depășirea frontierelor rigide, de o educație care să deplaseze accentul spre conștientizare, cooperare, spre gândire critică și selecție, spre adaptabilitate și interpretarea lumii mereu schimbătoare. Metamorfoza spre o nouă viziune a lumii și, implicit, spre noi căi de abordare educativă este astăzi inevitabilă. Rezolvarea problemei nu rezidă însă (cum s-a crezut până nu demult) numai în schimbări de curriculum, acțiune în linii mari, deja încheiată și la noi, ci (în primul rând) în schimbările referitoare la aplicarea lui. Cheia succesului se găsește în buzunarul pedagogilor, al didacticienilor și, mai ales, al practicienilor (cadre didactice). Ea se traduce prin proiectarea, organizarea și diseminarea tehnicilor unui demers didactic în, între și dincolo de orice disciplină, adică transdisciplinar.

Valorificarea potențialului individual muzical-artistic al elevilor presupune identificarea adecvată a **abilităților** elevilor și dezvoltarea lor ulterioară eficientă. Funcția cognitiv-estetică și educativ-estetică ai abordării interdisciplinare și transdisciplinare asigură elevilor participarea activă în procesul propriei formări artistice și estetice în mod implicit, ca ființe ce creează și sse creează. Capacitățile și atitudinile vizate de profilul de formare au un caracter transdisciplinar și definesc rezultatele învățării, urmărite prin aplicarea noului curriculum.

Produsele sunt rezultatele procesului de învățare, acestea fiind proiectate/recomandate în Curriculum pentru fiecare competență specifică.

Finalitățile sunt rezultatele măsurabile obținute în cadrul procesului de învățare, prin care se certifică în ce măsură și la ce nivel competențele specifice au fost formate/dezvoltate în fiecare clasă/ sau în mod individual fiecărui elev.

ADMINISTRAREA GENERALĂ A DISCIPLINELOR (din componenta nucleu):

Nr. crt.	Disciplina/ tipuri de activități	Componenta	Nr. de ore/pe săpt.	Clasele	Numărul de ore/pe an	Modul de evaluare		
						Colocviu Tehnic	Concert Academic	Examen
1.	Instrument muzical	nucleu	2	I-VII(V)	70	1	1	1
2.	Literatura muzicii		1	IV-VI	34	-	-	
			2	VII	70	-	-	1 (VII)
3.	Teoria elementară a muzicii și Solfegii		2	I-VII(V)	70	-	-	1 (IV,VII)

I. DISCIPLINA - INSTRUMENT MUZICAL

Disciplina Instrument muzical prevede instruirea la un instrument muzical din oferta instituției, care aparține grupurilor de instrumente muzicale, după cum urmează: instrumente cu clape (pian), instrumente cu corzi, instrumente aerofone și percuție, instrumente populare. Instrumentul se alege o singură dată pentru toată perioada de studii. Conform Planului cadru de învățământ pentru Școlile de Arte/Muzică, instrumentul muzical este o disciplină de studiu individual. Instrumentul muzical presupune studierea specificului instrumentului, însușirea elementelor de limbaj și terminologie de profil, fundamentarea tehnicii de interpretare la instrument, tipologia și particularitățile de emisie a sunetului, normele de poziționare corectă a corpului în raport cu instrumentul muzical, procedeele de interpretare la instrument, particularitățile de selectare a repertoriului de studii. Studierea unui instrument muzical aduce beneficii uimitoare creierului, solicitând simultan mai multe regiuni cerebrale decât orice alta activitate intelectuală. Cele mai recente constatări arată ca în creierul muzicienilor se produc adevărate explozii la nivelul proceselor cognitive. Specialiștii au acumulat dovezi care atestă faptul ca regiunile cerebrale ale muzicienilor sunt diferite de cele ale oamenilor care nu practică această artă, din punct de vedere structural și funcțional. Este vorba despre zonele creierului responsabile cu abilitățile motorii, auzul, memorarea informațiilor auditive și memoria, care devin mai active atunci când o persoană cântă la un instrument. Această preocupare artistică poate să îmbunătățească aptitudini importante în viața de zi cu zi, precum starea de alerta, planificarea unor acțiuni sau percepția emoțiilor.

Gândirea și comportamentele elevilor se schimbă pe fonul muzicii create cu ajutorul unui instrument muzical, din acest proces izvorand o serie întreagă de beneficii, după cum urmează:

1. Îmbunătățirea memoriei;
2. Antrenarea perseverenței;
3. Îmbunătățirea coordonării corporale;
4. Ameliorarea aptitudinilor matematice;
5. Deprinderea unor aptitudini de înțelegere și lectură superioare;
6. Creșterea capacității de concentrare;
7. Eliberarea de stres;
8. Îmbunătățirea capacității de ascultare;
9. Stimularea creativității și exprimarea liberă;
10. Creșterea stimei de sine.

Studierea unui Instrument muzical contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor specifice de profil, ce oferă cunoștințe factice, abilități și atitudini specifice interpretului cultivat, pregătirea elevilor dotați în vederea atingerii unui nivel înalt de performanță în interpretarea artistică, parcurgerea unui repertoriu caracteristic instrumentului. Instrumentul muzical este centrat pe dezvoltarea inițială a abilităților necesare interpreților la diferite instrumente, oferind o bază solidă de cunoștințe și aptitudini și posibilități de extindere a orizontului interpretativ artistic, ca parte componentă a culturii spirituale ale elevului.

Pe lângă faptul că învață să interpreteze piesele scrise de alții în modul tehnic corect și recomandat, în cadrul lecțiilor de instrument, copiii au de asemenea oportunitatea de a-și exprima propriile abordări ale partiturilor și de a compune/transpune și adapta piese noi. Aceste ore le oferă șansa de a-și îmbunătăți imaginația iar în calitate de muzicienii sunt în mod natural mai creativi și au o gândire divergentă mai bună. Acest fapt denotă că se pricep mai bine decât majoritatea persoanelor să gândească “în afara cutiei” și să găsească soluții noi și diferite la problemele pe care le întâmpină. Este o abilitate foarte utilă, nu numai în cariera profesională, indiferent de domeniul în care va dori să profeseze, cât și în activitățile de zi cu zi.

1.1. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI**Tabel (1) DISCIPLINA /COMPONENTA/NUMĂRUL DE ORE/AN**

Nr. crt.	Disciplina/ tipuri de activități	Componenta	Nr. de ore / săpt.	Clasele	Numărul de ore/ pe an	Modul de evaluare		
						Colocviu Tehnic	Concert Academic	Examen
1.	Instrument muzical	nucleu	2	I II III IV V (1) VI VII (2)	70 ⁽³⁾	1 (sem.I)	1 (sem. I)	1 (sem. II)

Note:

- (1) programul de studii poate fi alcătuit pentru clasele I-V ani
- (2) programul de studii poate fi alcătuit pentru clasele I-VII ani
- (3) poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

Profesorul este liber să stabilească ordinea studierii compartimentelor, să repartizeze orele alocate conform Planului cadru de învățământ, respectând condiția parcurgerii integrale a unităților de conținut și realizarea competențelor stabilite, conform Planului individual (PI), elaborat pentru fiecare elev. Profesorul are responsabilitatea de a adapta curriculumul la condițiile și la ritmul de învățare al fiecărui elev în parte, asigurând individualizarea procesului educațional și adaptarea acestuia la particularitățile de vârstă și aptitudinile particulare ale elevilor.

Tabel (2) UNITĂȚI DE CONȚINUT

Nr./r	Denumirea	Nr. de ore/ orintativ		Total
		Informativ-Teoretice	Aplicativ-Practice	
1.	Terminologia și notația muzicală în procesul de interpretare;	2	1	3
2.	Partitura muzicală – particularități și caracteristici;	4	8	12
3.	Tehnici de interpretare;	6	14	20
4.	Măiestria interpretativă /receptarea exprimarea artistică;	6	16	22
5.	Repertoriul individual integrat (sinteza creațiilor muzicale);	3	6	9
6.	Evoluarea scenică.	1	3	4
Total		22	48	70

1.2 COMPETENȚE SPECIFICE

1. **Utilizarea/operarea** elementelor de ținută / tehnică interpretativă (ținuta corpului și a mâinilor *poziția corectă, aparatul, modalități de atac și emisie sonoră*), în diverse contexte de învățare, **manifestând** interes pentru rigoare și precizie;
2. **Aplicarea achizițiilor muzical-interpretative dobândite** (*terminologie/elemente de notație și limbaj muzical de specialitate, în cadrul însușirii și interpretării creațiilor de diferite genuri, abordări/particularități stilistice/imagistice*), **demonstrând** respectarea principiilor de bază în studierea repertoriului muzical și nivelului de posedare a instrumentului/responsabilitate/efort/ motivare și capacitate de autocontrol și concentrare personală;
3. **Realizarea artistică a potențialului muzical** prin diverse strategii, situații de învățare, activități individuale (*solo*) /colective (*ansambluri*), concertistice și competiționale, **demonstrând** fidelitate textului muzical (*în format pe de rost/pe note*), cultură/nivel interpretativ, muzicalitate și artistism, gândire creativă și imaginație artistică;
4. **Expolarea devirsității fenomenului muzical-artistic** în contexte creative/educaționale/sociale/muzicale **demonstrând** implicare, gust estetic, respect față de valorile culturale-artistice naționale și universale, **contribuind** la formarea propriei identități interpretativ-artistice, cultivarea interpreților/creatorilor și consumatorilor fideli de artă.

1.3 MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE / UNITĂȚILOR DE COMPETE

Nr. crt.	Competențe specifice	Unități de competențe	Unități de conținut	Activități și produse de învățare
----------	----------------------	-----------------------	---------------------	-----------------------------------

<p>1.</p>	<p>Utilizarea/operarea elementelor de ținută / tehnică interpretativă (<i>ținuta corpului și a mâinilor poziția corectă, aparatul, modalități de atac și emisie sonoră</i>), în diverse contexte de învățare, manifestând interes pentru rigoare și precizie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea terminologiei aferente în diverse contexte interpretative. 2. Analiza semnelor grafice din partiturile muzicale studiate; 3. Descifrarea materialului muzical, utilizând terminologia indicată. 4. Argumentarea verbală a semnificației termenilor și elementelor de limbaj muzical, identificate/studiate. 5. Fixarea imaginilor auditive (formula - a vedea – a auzi – a cânta). 6. Evidențierea particularităților și transpunerea termenilor muzicali identificați, în procesul de interpretare artistică. 7. Conștientizarea și justificarea categoriilor de termeni muzicali utilizați în procesul de interpretare artistică; 8. Raportarea terminologiei/elementelor de notație și limbaj muzical de specialitate muzicali identificați la caracterul, stilul, genul și forma creației muzicale studiate. 	<p>Terminologia și notația muzicală în procesul de interpretare</p>	<p>Activități: Discuții dirijate. Activități de ascultare/audiție activă. Exerciții de analiză a materielului propus pentru interpretare. Exerciții de antrenare/practicare a ținutei și procedeele de interpretare artistică; Identificare a elemetelor /procedeele de bază de interpretare artistică, Interpretare la prima vista.</p> <p>Produse evaluabile: Material muzical analizat; Material muzical interpretat; Exerciții inepretate Partituri muzicale discifrate; Comentarii scrise; Răspuns scris; Răspuns oral; Răspunsuri și comentarii;</p>
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstrarea /respectarea ținutei/poziției corecte raportate la instrument. 2. Prezentarea mișcărilor libere a aparatului interpretativ (<i>mâini, corp, capt, braț, poneu, etc.</i>). 3. Deținerea modalităților de atac și emisie sonoră, coordonarea lor cu auzul, frazarea, caracterul și stilul creațiilor muzicale din repertoriu; 4. Dezvoltarea auzului, simțului ritmic și memoriei muzicale prin diverse măsuri metro-ritmice; 5. Interpretarea textului muzical cu diferite articulații: (<i>legato, non legato, staccato</i>), grupări ritmice și trăsături de caracter; 6. Coordonarea și libertatea mișcărilor aparatului interpretativ. 7. Corelarea tehnicii interpretative cu mijloacele de expresivitate muzicală (<i>tempoul, melodia, ritmul</i>), frazarea, caracterul; 8. Dezvoltarea tehnicii digitale prin exerciții, game, studii, acorduri, arpegii. 9. Respectarea fermă a digitației. 	<p>Tehnici de interpretare instrumentală</p>	<p>Activități: Discuții dirijate. Activități de ascultare/audiție activă. Exerciții de analiză a materielului propus pentru interpretare. Exerciții de antrenare/practicare a ținutei și procedeele de interpretare artistică; Identificare a elemetelor /procedeele de bază de interpretare artistică, la prima vista.</p> <p>Produse evaluabile: Material muzical interpretat; Exerciții: <i>pentru dezvoltarea tehnicii interpretative, auzului, metro-ritmului.</i> Răspuns oral; Răspunsuri și comentarii;</p>
	<p>Aplicarea achizițiilor muzical-interpretative dobândite (<i>terminologie/elemente de notație și limbaj muzical de specialitate</i>), în</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analizarea formei partiturii muzicale studiate; 2. Identificarea formelor muzicale și părților componente ale formei muzicale (<i>frază, propoziție, perioadă, parte, mișcare, compartiment</i>), elementelor de 	<p>Partitura muzicală – particularități și caracteristici.</p>	<p>Activități: Discuții dirijate Analiza formei muzicale. Intepretarea secvențială; Exerciții de interpretare artistică Lectura partiturii Ordonarea logică a secvențelor muzicale audiate/interpretate;</p>

	<p>cadrul însușirii și interpretării creațiilor de diferite genuri, abordări /particularități stilistice/imagistice, demonstrând respectarea principiilor de bază în studierea repertoriului muzical/fidelitate textului muzical/nivel de posedare a instrumentului/responsabilitate/efort/motivare și capacitate de autocontrol și concentrare personală;</p>	<p>structură și înțelegerea semnificației lor .</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Distingerea elementelor caracteristice de notație muzicală și mijloacelor de expresie; 4. Recunoașterea elementelor de expresie și interpretare în diferite lucrări (<i>auditiv și în scriitură</i>); 5. Formularea ideilor principale ale creațiilor muzicale din repertoriu.. 6. Compararea creațiilor muzicale, din perspectiva stilistică, de gen și de formă; 7. Citirea de pe foaie și la prima vista a creațiilor din repertoriu. 8. Descrierea caracterului creațiilor muzicale (<i>noțiuni de gen, stil, curent muzical</i>); 9. Perceperea construcțiilor muzicale; 10. Stabilirea legăturilor între elementele de expresie și cele de interpretare; 11. Respectarea stilului lucrărilor interpretate. 		<p>Recunoașterea materialului audiat din diferite surse/înregistrări audio-video;</p> <p>Produce evaluabile: Game în diversitate tehnică; Studii în diversitate tehnică Partituri muzicale analizate/interpretate; Piese diferite după gen, stil și caracter; Creații de formă amplă; Creații polifonice;</p>
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizarea deprinderilor inițiale de <i>emisie sonoră, metro-ritmice, agogice, dinamice, de frazare și intonație expresivă</i> în creațiile studiate; 2. Prezentarea /Comentarea elementelor de expresie muzicală; 3. Corelarea (imaginii sonore) cu reproducerea reală (sunetul real). 4. Demonstrarea potențialului /abilităților de interpretare; 5. Aplicarea corectă a modurilor de interpretare/executare în interiorul frazei muzicale, etc; 6. Decodificarea auditivă (intuitivă) și descoperirea sensurilor /perceperea emoțională și adecvată a mesajului muzical, elementelor de limbaj, în baza textului muzical. 7. Interpretarea atrtistică a conținutului imagistic al creațiilor din reptoriu; 8. Exersarea interpretării la instrument, în baza unui text simplu de note/la prima vista; 9. Dezvoltarea auzului și a gândirii polifonice bazate pe interpretarea creațiilor de factura polifonică; 10. Dezvoltarea ideii muzicale și particularităților de interpretare a creațiilor de formă amplă. 11. Conștientizarea în mod artistic a sarcinilor interpretative. 	<p>Măiestria interpretativă /receptarea exprimarea artistică</p>	<p>Activități: Discuții dirijate Exerciții de interpretare artistică Exersarea intepretării polifonice și a formei ample. Exersări de dezvoltare a auzului polifonic; Ordonarea logică a secvențelor muzicale audiate/intepretate; Recunoașterea materialului audiat/intepretat din diferite surse audio-video; Înregistrarea și analiza materialului intepretat.</p> <p>Produce evaluabile: Game în diversitate tehnică; Studii în diversitate tehnică; Partituri muzicale analizate/intepretate; Piese diferite după gen, stil și caracter; Creații de formă amplă; Creații polifonice;</p>
<p>3.</p>	<p>Realizarea potențialului muzical-artistic prin diverse strategii, situații de învățare,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Însușirea calitativă a repertoriului de interpretare artistică și de virtuozitate. 	<p>Repertoriul individual integrat (sinteza</p>	<p>Activități: Demonstrarea înțelegerii partiturii; Memorarea fragmentelor /creațiilor din repertoriu.</p>

	<p>activități individuale (<i>solo</i>) /colective (<i>ansambluri</i>), concertistice și competiționale, demonstrând fidelitate textului muzical (<i>în format pe de rost/pe note</i>), cultură/nivel interpretativ, muzicalitate și artistism, gândire creativă și imaginație artistică.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Prezentarea unui repertoriu, bazat pe experiențe artistice /spirituale proprii. 3. Selectarea și interpretarea creațiilor de diferită factură/stil (<i>academic și folcloric</i>). 4. Reflectarea valențelor poetice ale textului muzical; 5. Selectarea/asocierea imaginilor plastice potrivite pentru ilustrarea lucrărilor muzicale; 6. Studierea particularităților stilistice de interpretare a repertoriului clasic și folcloric; 7. Redarea textului muzical asigurând fluiditatea discursului muzical (inclusiv pe de rost); 8. Demonstrarea abilității de a crea imaginea artistică integră, în cadrul stuidului individual; 9. Dezvoltarea strategiilor individuale (lucrul de sine stătător), sub diverse aspecte și tematici de profil. 10. Conturarea unui traseu individual de evoluție; 11. Acompanierea creațiilor vocale și instrumentale la instrument (<i>în baza partiturii</i>). 12. Participarea în diferite ansambluri, colective artistice. 	<p>creațiilor muzicale)</p>	<p>Audiții ghidate, activități de ascultare/audiere Activități de fixare a conținutului audiat; Interpretarea integrată a creațiilor muzicale studiate. Alcăturirea repertoriului individual variat ca stil, gen, caracter, etc., Completarea portofoliului individual; Interpretarea solo/în ansamblu.</p> <p>Produce evaluabile: Portofoliu muzical/repertoriu Game în diversitate tehnică; Studii în diversitate tehnică Partituri muzicale analizate/interpretate; Piese diferite după gen, stil și caracter; Creații de formă amplă; Creații polifonice; Ansambluri</p>
<p>4.</p>	<p>Expolarea devirsității fenomenului muzical-artistic în contexte creative/educaționale/ sociale/muzicale demonstrând implicare, gust estetic, respect față de valorile culturale-artistice naționale și universale, contribuind la formarea propriei identități interpretativ-artistice, cultivarea interpreților/creatorilor și consumatorilor fideli ai artei.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Implicarea în acțiunile concertistice individuale/colective; 2. Exprimarea propriilor impresii și sentimente despre creațiile/partiturile muzicale din repertoriu; 3. Prezentarea în scenă a identității cultural-artistice prin aplicarea elementelor de creație proprie. 4. Demonstrarea potențialului interpretativ- artistic acumulat în diverse activități concertistice/scenice; 5. Interpretarea artistică solo/ în ansamblu. 6. Manifestarea plăcerii și interesului pentru activitățile muzicale; 7. Interpretarea artistică, expresivă/cu pasiune a melodiilor, creațiilor muzicale variate, la instrument în public; 8. Analiza rezultatelor și exprimarea propriilor viziuni în vederea succeselor, rezultatelor și impactului activităților desfășurate. 9. Implicarea în acțiunile de valorificare a patrimoniului cultural-artistice; 10. Participarea în calitate de interpreți/creatori/consumatori elevați fideli ai produselor domeniului muzical-interpretativ. 	<p>Evoluarea scenică</p>	<p>Activități: Discuții dirijate; Elaborarea planului de interpretare; Interpretarea artistică solo/în ansamblu în scenă; Exerciții de echilibru psihologic și emoțional. Evaluarea reciprocă a repertoriului interpretativ Autoevaluarea și indentificarea traseului și viziunii proprii în raport cu creațiile din reperotiu personal; Identificarea perspectivelor stilistice, imagistice și de formă. Participări în concerte, concursuri, festivaluri.</p> <p>Produce evaluabile: Partituri muzicale interpretate Piese Creații de formă amplă Creații polifonice. Concerte Programe/afișuri alcătuite Suport informațional /concert Evoluări în concerte, concursuri, festivaluri, etc.,</p>

		<p>11. Perfecționarea abilităților interpretative, prin asigurarea adaptării repertoriului la necesitățile, interesele, categoriile de public, preferințele și rigorile profesionale înaintate.</p> <p>12. Manifestarea unei atitudini pozitive față de valorile artistice, sub diferite aspecte (<i>descoperire, valorificare, conservare etc.</i>)</p> <p>13. Îmbinarea liniilor tehnică și artistică cu pasiune și entuziasm.</p>	
--	--	---	--

1.4 DESCRIEREA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT/ SUBIECTE RECOMANDATE

- I. **Terminologia muzicală în procesul de interpretare** - Elemente de limbaj/semne convenționale de bază și ocazionale, măsură, ritm, tempo, grupări de note. Elemente de structură a melodiei motiv, tema.
- II. **Partitura muzicală – particularități și caracteristici** - Descifrarea/lectura la prima vista a textului muzical/creațiilor muzicale, determinarea (mod major/minor, genul creației, caracterul de interpretare, tonalitatea, măsura, tempoul), metroritmul liniei melodice (bătaie tare/bătaie slabă), mișcarea liniei melodice (sus, jos, cadențat, treptat), determinarea diapazonului melodiei (de la cel mai jos sunet spre cel mai înalt), determinarea desenului ritmic, forma muzicală (lied, sonată, menuet, tema cu variațiuni).
- III. **Tehnici de interpretare instrumentală** - Abilități motrice și mișcări interpretative (aspecte teoretice/practice). Măiestria tehnică și interpretativă. Fixarea și sobrietatea aparatului interpretativ. Utilizarea aplicaturii corecte (digația), schimbarea pozițiilor mâinilor, transferul mâinilor, mișcări plastice, ușoare, moi etc., Tehnici instrumentale și de emisie sonoră, spiccato clasic și semispiccato deatache francez, legato, cezura în interiorul frazei, sostenuto, ornamente.
- IV. **Măiestria interpretativă/receptarea/exprimarea artistică**. Discuții despre muzică, muzicieni celebri, file din istoricul instrumentului; Mijloace de expresie: nuanțe dinamice, accent, cezura, agogică. Perfecționarea continuă a abilităților de interpretare artistică.
- V. **Repertoriul individual integrat (sinteza creațiilor muzicale)**. Sintetizarea, dezvoltarea și perfecționarea gândirii muzical-imagistice. Acumularea unui volum considerabil de creații muzicale, care ar constitui repertoriul de bază al interpretului instrumentalist; Constituirea și completarea portofoliului profesional individual. Identificarea surselor noi, actuale, moderne de suplینire a repertoriului, în baza principiilor generale sau particulare de identificate.
- VI. **Evoluarea scenică**- Interpretarea conștientă, expresivă a creațiilor muzicale din repertoriu, responsabilitate, plăcere, calitate. etc., Potențial artistic acumulat în cadrul manifestărilor artistice, de diferit tip, gen și format. Planificarea activităților cu program. Abilități interpretative, adaptate la creațiile din repertoriu la necesitățile, interesele, categoriile de public, preferințele și rigorile profesionale înaintate. **Manifestarea** atitudinii pozitive față de valorile culturale sub diferite aspecte descoperire, valorificare, conservare, promovare etc.

* În acest document, **Planul de repertoriu** (vezi Anexa) are valoare de sugestie, rămânând la latitudinea cadrului didactic să propună alte creații muzicale/repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevilor, astfel încât elevii să dobândească și să-și consolideze imaginea de ansamblu asupra stilului studiat, de la începutul acesteia. Pentru a veni în ajutorul profesorului în mod concret, sunt exemplificate activități ce contribuie la atingerea competențelor, dar și conținuturi muzicale recomandate.

1.5 FINALITĂȚI

Instrument /Grup	La finele claselor prezentate elevul poate:		Produse rezultate					
	cl.I	cl.II	cl.III	cl.IV	cl.V	cl.VI	cl.VII	cl.VIII*
Pian	<p>Deține în repertoriu 15–20 de lucrări muzicale: (cântece populare, piese cu caracter de cântece și dans, piese cu elemente de polifonie, studii și ansambluri); (pentru nivel avansat) sonatine și variațiuni simple.</p> <p>Identifica elementele de notație și limbaj muzical.</p> <p>Lectura la prima -vista.</p> <p>Interpreta în ansamblu cu profesorul, piese simple în patru mâini.</p> <p>Utiliza exerciții de digitație cu diverse grupări ritmice și trăsături de caracter (non legato, legato, staccato) de</p>	<p>Deține în repertoriu 8–12 lucrări muzicale: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de forma amplă; 3–5 piese; 3–4 studii. Gamele: C-dur, a-moll, G-dur, e-moll.</p> <p>Lectura la prima vista melodii cu caracter de cântece cu acompaniament și armonie simplă în bas.</p> <p>Interpreta în patru mâini cu profesorul piese de diferite genuri.</p> <p>Demonstra/Utiliza tehnicii digitale cu ajutorul diverselor exerciții (mordent, grupet).</p> <p>Distinge elemente de notație muzicală și mijloace de expresie;</p>	<p>Deține în repertoriu 8–12 lucrări muzicale: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 3–5 piese; 3–4 studii. Gamele F-dur, d-moll, D-dur, h-moll.</p> <p>Lectura la prima - vista piese cu caracter diferit și</p> <p>Interpretarea în ansamblu.</p> <p>Analiza creații muzicale, (din perspectiva formei muzicale);</p>	<p>Deține în repertoriu: 8–12 lucrări muzicale: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 3–5 piese; 3–4 studii. Gamele B-dur, g-moll, Es-dur, c-moll</p> <p>Lectura la prima – v ista piese cu caracter diferit.</p> <p>Interpreta în ansamblu cu profesorul piese simple în patru mâini</p> <p>Interpreta transpuneri ușoare din diverse opere, baletе, muzică simfonică.</p> <p>Analiza creații muzicale, (din perspectiva de gen și de formă, etc.);</p>	<p>Deține în repertoriu: 8–12 lucrări muzicale, inclusiv câteva pentru inițiere, familiarizare: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 3–5 piese (inclusiv 1 ansamblu); 3–4 studii. Gamele A-dur, fis-moll, E-dur, cis-moll.</p> <p>Aplica și interpreta 1 acomp. simplu.</p> <p>Lectura la prima – vista piese cu caracter diferit.</p> <p>Interpreta în ansamblu cu profesorul piese simple în patru mâini a</p> <p>interpreta transpuneri ușoare din opere, baletе, muzică simfonică.</p> <p>Analiza creații muzicale, (din</p>	<p>Deține în repertoriu: 8–10 lucrări muzicale, inclusiv câteva pentru inițiere: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 3–5 piese (inclusiv 1 ansamblu)</p> <p>3–4 studii. Gamele: As-dur, f-moll, H-dur, gis-moll</p> <p>Aplica și interpreta 1 acompaniament simplu.</p> <p>Lectura la prima - vista piese cu caracter și complexitate diferite.</p> <p>Describe caracterul creațiilor muzicale (noțiuni</p>	<p>Deține în repertoriu: 6–9 lucrări muzicale, inclusiv câteva pentru inițiere: 1 polifonie; 1 lucrare de formă amplă; 2–3 piese (inclusiv 1 ansamblu)</p> <p>2–4 studii;</p> <p>Aplica și interpreta 1 acomp. (la aprecierea profesorului).</p> <p>Lectura la prima - vista piese cu caracter și complexitate diferite.</p> <p>Formula idea creației muzicale audiate/interpretate</p>	<p>Deține în repertoriu 6–9 lucrări muzicale, inclusiv câteva pentru inițiere: 1 polifonie; 1 lucrare de formă amplă; 2–3 piese (inclusiv 1 ansamblu); 2–4 studii; 1 acomp. (la aprecierea profesorului).</p> <p>Lectura la prima - vista pieselor cu caracter diferit și complexitate variată.</p>

	la diferite note și în diferite octave, în diverse forme succesive. Fixa imagini auditive (etapa I- după formula, a auzi – a cânta, Recunoaște semne grafice din partiturile muzicale studiate;	Explică verbal a semnificația temenilor și elementelor de limbaj muzical studiate			perspectiva stilistică, de gen și de formă).	de gen, stil, curent muzical);		
aerofone	Interpreta: 6-10 piese (cântece populare, piese cu caracter de cântece și dans). 5-7 studii și exerciții, însușirea notației muzicale, Lectura la prima vista a pieselor simple în tempou rar. Îndeplini exerciții pentru dezvoltarea la săriturilor la intervale de secundă terțe și cvarte, însușirea articulațiilor (non legato, legato, staccato, dublu staccato) într-o octavă sau două.	Respecta: poziția corectă la instrument Interpreta 6-10 piese de gen și caracter diferit. 4-6 studii. Game majore și minore până la o alterație. Îndeplini exerciții în diverse forme pentru degete (non legato, legato, staccato). Lectura la prima vista piese simple în tempou rar. Implica elevul în domeniul creației artistice.	Respecta: poziția corectă la instrument Interpreta 6-8 piese. 4-6 studii. Game majore și minore până la două alterații. Îndeplini exerciții în diverse forme pentru degete (non legato, legato, staccato). Lectura la prima vista piese simple în tempou rar. Implica elevul în domeniul creației artistice.	Respecta: poziția corectă la instrument Interpreta 6-8 piese. 4-6 studii, 1 lucrare-formă amplă. Interpreta conștient game majore și minore până la trei alterații. Lectura la prima - vista Implica elevul în domeniul creației artistice.	Interpreta 6-8 piese. 1 lucrare-formă amplă. 4-6 studii, cu caracter și tempou diferit. Interpretează conștient game majore și minore până la trei alterații. Lectura la prima - vista piese cu caracter diferit. Implica elevul în domeniul creației artistice.	Interpreta 6-8 piese. 1 lucrare-formă amplă. 4-6 studii, cu caracter și tempou diferit. Interpreta conștient game majore și minore până la cinci alterații. Lectura la prima - vista piese cu caracter diferit. Implica elevul în domeniul creației artistice.	Interpreta 6-8 piese de gen și caracter diferit. 1 lucrare formă amplă 4-6 studii, cu caracter și tempou diferit. Interpreta conștient game majore și minore până la șapte alterații. Lectura la prima - vista piese cu caracter Implica elevul în domeniul creației artistice.	Interpreta 6-8 piese de gen și caracter diferit. 1 lucrare formă amplă. Interpreta conștient game majore și minore până la țapte alterații (arpegiilor în răsturnări câte trei și câte patru, a dominant septacordului în răsturnări câte 3 și câte 4. 4-6 studii, cu caracter și tempou diferit. Lectura la prima - vista piese cu caracter (la diferit și complexitate variată.

	Asimila procedee de emisie a sunetului.							
Populare (țambal/nai, etc.)	Deține în repertoriu: 14–16 lucrări muzicale: cântece populare, piese cu caracter de cântec și dans, piese cu elemente de polifonie, studii. Însușirea notației muzicale. Gamele până la o alterație, inclusiv arpeggiile cu diferite procedee tehnice. Lectura la prima -vista. Exerciții în diverse forme succesive pentru mâini (non legato, legato, staccato) de la diferite note și în diferite octave.	Deține în repertoriu: 6–9 lucrări muzicale: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 2–3 piese (din tezaurul muzicii universale sau populare); 2–3 studii. Gamele cu două alterații cu diverse grupări ritmice și procedee tehnice. Lectura la prima -vista. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul piese de diferite genuri. Aplica/Demonstra tehnica digitale cu ajutorul diverselor exerciții (mordent, grupet).	Deține în repertoriu: 6–9 lucrări muzicale: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 2–3 piese (din tezaurul muzicii universale sau populare); 2–3 studii. Gamele cu trei alterații cu diverse grupări ritmice și procedee tehnice. Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter și interpretarea în ansamblu cu corepetitorul. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul .	Deține în repertoriu: 8–12 lucrări muzicale: 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 2–4 piese (din tezaurul muzicii universale și populare); 2–3 studii. Gamele cu patru alterații cu diverse grupări ritmice și procedee tehnice. Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul .	Deține în repertoriu: 8–12 lucrări muzicale; 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 3–5 piese (din tezaurul muzicii universale și populare); 2–4 studii; Gamele cu cinci alterații cu diverse grupări ritmice și procedee tehnice. Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul .	Deține în repertoriu: 6–9 lucrări muzicale; 1–2 lucrări polifonice; 1 lucrare de formă amplă; 2–3 piese (din tezaurul muzicii universale și populare) 2–3 studii; Gamele cu șase alterații cu diverse grupări ritmice și procedee tehnice. Lectura la prima -vista piese cu caracter diferit. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul .	Deține în repertoriu: 4–6 lucrări muzicale, inclusiv câteva pentru inițiere: 1 lucrare de formă amplă; 1–2 piese (din tezaurul muzicii universale); O creație de muzică populară sau o suită de melodii populare 1-2 studii; Lectura la prima -vista piese cu caracter diferit. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul .	Deține în repertoriu: 4–6 lucrări muzicale, inclusiv câteva pentru inițiere: 1 lucrare de formă amplă; 1–2 piese (din tezaurul muzicii universale); O creație de muzică populară sau o suită de melodii populare 1-2 studii; Lectura la prima -vista piese cu caracter diferit. Interpreta în ansamblu cu corepetitorul .
percuții	Deține în repertoriu 15–20 de lucrări muzicale: (cântece populare, piese cu caracter de cîntec și dans, piese cu elemente de polifonie), studii,	Deține în repertoriu 10–15 lucrări muzicale: 10–20 exerciții; 10–20 studii. Game majore și minore pînă la 2 semne de alterație; trisonul cu	Deține în repertoriu 4–7 piese; 10–20 studii; Game majore și minore pînă la 4 semne de alterație, trisonul tonicii cu răsturnarea,	Deține în repertoriu 4–7 piese (inclusiv 1 ansamblu); 6–8 studii; Game majore și minore pînă la 5 semne de alterație.	Deține în repertoriu 5–8 piese (inclusiv 1 ansamblu) 7–9 studii; Game majore și minore pînă la 6 semne de alterație.	Deține în repertoriu 1 lucrare de formă amplă (uvertură, suita, variațiuni, concert, sonata); 3–5 piese (inclusiv 1 ansamblu);	Deține în repertoriu 10–19 lucrări muzicale; 1 lucrare de formă amplă; 2–3 piese (inclusiv 1 ansamblu); 1 piesă compozitorilor	

	game majore și minore până la 1 alterație. Însușirea notației muzicale; Lectura la prima -vista. Utiliza exerciții în: diverse forme succesive pentru degete (non legato, legato, staccato), procedee de interpretare a loviturilor ordinare, duble, triple și câte patru lovituri.	răsturnări; 1 studiu 2 piese cu caracter diferit. Lectura la prima -vista. Realiza/interpreta tehnicii digitale cu ajutorul diverselor exerciții (mordent, grupet), Interpreta intervale. cu mișcării libere a poneului	Lectura la prima -vista. Interpreta în ansamblu reeșind din dorința și capacitățile elevilor.	D7 în tonalitățile majore. Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter. Interpreta în ansamblu.	Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter. Interpreta în ansamblu, transpuneri ușoare din opere, balet, muzică simfonică.	Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter. Interpreta în ansamblu, transpuneri ușoare din opere, balet, muzică simfonică.	8–10 studii; Gamele în toate tonalitățile. Baterie – dezvoltarea tehnicii la instrument. Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter (Studii, piese cu acompaniament).	autohtoni; 4–10 studii; 1 piesă cu acompaniament (la aprecierea profesorului); Gamele în toate tonalitățile, trisonul tonicii cu răsturnările, D7, VII7 Lectura la prima -vista a pieselor cu diferit caracter (la aprecierea profesorului).
corzi	Deține în repertoriu 15-20 lucrări muzicale: cântece populare, piese cu caracter de cântec și dans, studii. Însușirea notației muzicale; Inițierea elevului în interpretarea înansamblul cu profesorul. Utiliza exerciții în diverse forme succesive pentru degete (non legato, legato, staccato).Exerciții	Deține în repertoriu 8-10 piese; 8-10 studii; 2 lucrări formă amplă; Game: G-dur, A-dur, a-moll, h-moll. Schimbul corzilor în detache si legato (pînă la 8 note), trăsături combinate: (2- legato, 2- detache; 3-legato, 1- detache; martle; 2, 4 stacato, marsch). Lectura la prima -vista. Reda/interpreta cu elemente creative	Deține în repertoriu 6-8 piese; 6-8 studii; 2 lucrări formă amplă; Gamele A-dur (poziția 1), B-dur (poziția a 2-a), C-dur (poziția a 3-a), D-dur (trecerea din poziția 1 în a 3-a). Însuși pozițiilor (1,2,3) și schimbul lor. Studia gamele și arpegiiile în diferite poziții și cu aplicarea trecherilor.	Deține în repertoriu 4-5 piese; 4-5 studii; 2 lucrări formă amplă; Gamele: D-dur, d-moll în două octave; G-dur și g-moll în trei octave, cu următoarele trăsături: 2, 4, 8, 12, 16, legate,martele, marcsh, staccato, arpegii. Interpeta exerciții pregătitoare pentru însușirea vibratoului, trilului. Lectura la prima -vista.	Deține în repertoriu 4-5 piese; 4-5 studii; 2 lucrări formă amplă; Gamele: A-dur, B-dur, g-moll a-moll, h-moll (în trei octave). Gamele se vor cînta cu următoarele trăsaturi de arcuș: detache, legato, martele, marsh, sotille, staccato, arpegii, pentru elevii mai avansați - note duble în 3 poziții.	Deține în repertoriu 3-4 piese; 4 studii; 2 lucrări formă amplă; Gamele: C-dur, D-dur, E-dur, c-moll, d-moll, e-moll cu următoarele trăsături: detache, legato, martele, Viotti, Rode, marsh, sotille, staccato,arpegii, septacorduri, note duble în 3 poziții. Utiliza mijloacele specifice ale tehnicii de	Deține în repertoriu 3-4 piese; 4 studii; 2 lucrări formă amplă; Game: (în număr de 4 game pe an). Gamele se vor cînta cu următoarele trăsaturi de arcuș: detache, legato, martele, Viotti, Rode, marsh, sautille, staccato, spiccato, arpegii, septacorduri, note duble în 3 poziții.	Deține în repertoriu 3-4 piese; 4 studii; 2 lucrări formă amplă; Game: (în număr de 4 game pe an). Interpreta gamele se vor cînta cu următoarele trăsaturi de arcuș: detache, legato, martele, Viotti, Rode, marsh, sautille, staccato, spiccato, arpegii,

	<p>în diverse forme succesive pentru degete pe toate corzile. Game G-ur, D-dur cu trăsăturile Detache, 2, 4 legato, trăsături combinate 2 legato 2 detache.</p> <p>Lectura la prima -vista.</p>	<p>creațiile din repertoriu.</p> <p>Percepe imaginii muzical-artistice a lucrării.</p>	<p>Lectura la prima -vista.</p> <p>Implica elevul în domeniul creației artistice.</p> <p>Percepe imaginii muzical-artistice a lucrării.</p> <p>Reda caracterul și conținutul de imagini.</p>	<p>Implica elevul în domeniul creației artistice.</p> <p>Percepe imaginii muzical-artistice a lucrării.</p> <p>Reda caracterul și conținutul de imagini.</p>	<p>Valorifica pozițiile V-VI.</p> <p>Percepe imaginii muzical-artistice a lucrării.</p> <p>Reda caracterul și conținutul de imagini.</p> <p>Lectura la prima -vista.</p> <p>Crea imagini interpretativ-artistice.</p>	<p>expresie: mâna stîngă- schimbul de poziții, coarde duble, vibrato, flajolete, pizzicato;</p> <p>Lectura la prima -vista.</p> <p>Crea conștientimagini interpretativ-artistice.</p>	<p>Lectura la prima -vista.</p> <p>Implica elevul în domeniul creației artistice.</p> <p>Crea și perfecționa procesul de creare a imaginii interpretativ-artistice.</p>	<p>septacorduri, note duble în 3 poziții.</p> <p>Lectura la prima -vista.</p> <p>Demonstra deprinderi musicale interpretative.</p> <p>Crea și perfecționa procesul de creare a imaginii interpretativ-artistice.</p>
acordeon	<p>Respecta: poziția corectă la instrument</p> <p>Deține în repertoriu 10-15 lucrări muzicale (cântece populare, piese cu caracter de cântec și dans, studii, pentru cei mai avansați- variațiuni simple;</p> <p>Însuși notația muzicală.</p> <p>Utiliza exerciții în diverse forme succesive pentru degete (non legato, legato, staccato) de la diferite note și în diferite octave.</p> <p>Lectura la prima -vista a pieselor simple.</p>	<p>Respecta: poziția corectă la instrument</p> <p>Deține în repertoriu 4-6 piese; 3-4 studii; 1-2 lucrări polifonice; gamele: C-dur, F-dur cu ambele mâini în două octave, a-moll cu fiecare mână aparte. Acordurile cu răsturnări, arpegii scurte și lungi;</p> <p>Utiliza exerciții în diverse forme succesive pentru degete (non legato, legato, staccato) de la diferite note și în diferite octave.</p> <p>Lectura la prima -vista a pieselor simple. Interpreta</p>	<p>Respecta: poziția corectă la instrument</p> <p>Deține în repertoriu 3-5 piese (inclusiv ansambluri); 1-2 lucrări polifonice; 1-2 lucrări formă amplă; 3-4 studii; gamele majore și minore până la 3 alterații (acorduri, arpegii) cu diverse variante ritmice și hașuri</p> <p>Lectura la prima -vista a pieselor cu caracter diferit.</p> <p>Implica elevul în domeniul creației artistice.</p>	<p>Deține în repertoriu 3-5 piese (inclusiv ansambluri); 1-2 lucrări polifonice; 1 lucrare formă amplă; 3-4 studii; gamele majore și minore până la 4 alterații (acorduri, arpegii) cu diverse variante ritmice și hașuri, pentru elevii mai avansați gamele în terțe.</p> <p>Lectura la prima -vista a pieselor cu caracter diferit (nivel de dificultate cl.a 3-a)</p> <p>Interpreta cu elemente creative creațiile din repertoriu, ghidat de profesor.</p>	<p>Deține în repertoriu 3-5 piese (inclusiv ansambluri); 1-2 lucrări polifonice; 1 creație formă amplă; 3-4 studii; gamele majore și minore pînă la 5 alterații (acorduri, arpegii) cu diverse variante ritmice și diverse hașuri, gamele cromatice, în terțe, (pentru cei mai avansați- gamele în sexte).</p> <p>Lectura la prima -vista a pieselor cu caracter diferit (nivel de dificultate cl.a 3-a a 4 -a)</p> <p>Reda/interpreta cu elemente</p>	<p>Deține în repertoriu 2-3 piese (inclusiv ansambluri); 1 creație polifonică; 1 creație formă amplă; 2 studii cu diferite aspecte tehnice (pentru cei mai avansați care au în perspectivă a prelungi studiile muzicale); gamele majore și minore pînă la 5 alterații (acorduri, arpegii) cu diverse variante ritmice și diverse hașuri, gama C-dur cromatică, gamele C-dur, G-dur, F-dur în terțe.</p> <p>Reda/interpreta</p>	<p>Deține în repertoriu 1 piesă cu caracter polifonic (cel puțin cu 3 voci); 1 creație formă amplă (sonatină în întregime sau parțial, variații în stil clasic, concerte, suite, rondo etc.); 1 piesă de virtuositate; studii; 1 suită de melodii populare.</p> <p>Lectura la prima -vista a pieselor cu caracter diferit (nivel de dificultate cl.a 3-a)</p> <p>Reda/interpreta cu elemente creative toate genurile de creații din repertoriu.</p>	

	Interpreta în ansamblu cu profesorul piese simple în patru mâini.	în ansamblu piese simple inclusiv la patru mâini.			.	creative creațiile din repertoriu, ghidat și de sinestător.	cu elemente creative creațiile din repertoriu, în mod individualizat	
--	--	---	--	--	---	---	---	--

1.6 SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Proiectarea didactică reprezintă procesul deliberativ, la nivel macro sau micro, de fixare mentală a pașilor ce vor fi parcurși în realizarea instruirii și educației. Ea mai este denumită de unii autori design instrucțional (Gagne, Briggs, 1977), în sensul de act de anticipare și de prefigurare a unui demers educațional, astfel încât să fie admisibil și traductibil în practică. Argumentele care justifică acest demers anticipativ sunt următoarele:

- educația este un demers teleologic, prefigurat conștient, inclusiv la nivelul micro-secvențelor sale (unități de învățare, lecții etc.);
- educația constituie un act de mare complexitate și responsabilitate, prin urmare, ea se va consuma în acord cu o anumită programare și prescriere detaliată a acțiunilor specifice;
- atingerea finalităților se face gradual, treptat, pe grupe de ținte cu grade de obiectivare diferite;
- necesitatea optimizării permanente a actului didactic și de adecvare la noi incitări;
- securizarea cadrului didactic și eliminarea amatorismului și improvizației în predare.

Planul individual - pentru ora de instrument muzical este elaborat de către profesor. Acesta trebuie să includă specificările și ajustările la Curriculum, unitățile de competență pentru fiecare dintre acești elevi.

Este important ca PI, să reflecte prevederile curriculumului; să parcurgă logic pașii de dezvoltare a competențelor de interpretare la instrument, de la cunoaștere, înțelegere spre aplicare, prezentare, beneficiind de o varietate de sarcini.

Pot fi operate modificări cantitative, raportate la aptitudinile individuale ale fiecărui elev., dar să nu se excludă respectarea recomandărilor ce vizează structurarea repertoriului și a ofertei educaționale, adecvate ca vârstă și coerente cu disciplina. Planificarea individuală ajută profesorului să determine perspectiva procesului de dezvoltare a elevului și îi oferă posibilitatea de a prognoza rezultatele ulterioare. PI se mai numesc și Planuri de repertoriu. Reieșind din etimologia cuvântului, planul de repertoriu trebuie să corespundă cerințelor și particularităților individuale ale elevului. Planul de repertoriu, se parcurge obligatoriu într-un an școlar. La alcătuirea planului trebuie să se țină cont de gradul calitativ de interpretare atins de elevi, la finele anului, particularitățile de vârstă (clasa) și de formare tehnică, muzicală, dar și de volumul de repertoriu minim prevăzut etc., În alegerea repertoriului, precum și în repartizarea lucrărilor muzicale de-a lungul anului școlar, o mare importanță o are determinarea inițială a nivelului elevului, posibilităților tehnice și de expresie ale elevului. Pornind de la profunda cunoaștere a acestor factori multipli, PI odată alcătuit, devine oglinda muncii elevului pe perioada respectivă, căci prin intermediul acestuia se poate vedea mai evident calitatea și cantitatea programului acestuia. Creațiile muzicale, selectate vor reprezenta: studii, exerciții tehnice, piese polifonice, sonatine sau sonate, piese miniaturale, concerte etc. PI nu trebuie privit, în ultima instanță, ca un cod de legi, ci doar ca un punct de plecare, o călăuză în munca deosebit de dificilă a pedagogului, un îndrumător sigur pentru cadrele didactice. Intervin și cazuri când elevul depășește prin capacitățile/eforturile interpretative /nivelul clasei respective la instrument sau când acesta prezintă un decalaj de un an sau chiar de mai mulți. La alegerea repertoriului se procedează cu mult tact. Aprecieră justă a nivelului elevului și al repertoriului indicat, este cel mai dificil lucru. Pentru elevii cu aptitudini medii/reduse se impune alcătuirea unui plan care ar permite recuperarea cunoștințelor și deprinderilor în cel mai scurt timp posibil. Amplificarea planului la astfel de elevi trebuie să se bazeze pe dezvoltarea continuă a posibilităților lor tehnice și de expresie. În cazul elevilor mai avansați și cu posibilități instrumentale sporite, pedagogul pentru a urmări continua lor dezvoltare va stabili cu precizie nivelul existent la moment, indicând totodată repertoriul adecvat la această etapă. Alcătuirea PI constituie desigur o problemă serioasă pentru cadrele didactice. Ea presupune multă profunzime psihologică, spirit de orientare și un deosebit tact pedagogic. Spiritul de orientare nu este singurul element necesar în alcătuirea planului; este necesar, de asemenea, de o cunoaștere perfectă a întregului material didactic. E important ca PI să fie cunoscut de către elevi de la începutul anului pentru ca acesta să contribuie, în mod conștient, la realizarea repertoriului în timpul prevăzut.

Proiectarea unei activități didactice, care înseamnă, cel mai des, *proiectarea lecției*, datorită ponderii mari pe care o ocupă lecția în ansamblul formelor de organizare și desfășurare a activității didactice. **Proiectarea unei lecții** este operația de identificare a secvențelor instrucționale ce se derulează în cadrul unui timp determinat, de obicei, o oră școlară. Documentul care ordonează momentele lecției cu funcțiile adiacente are un caracter tehnic și normativ și se numește, de la caz la caz, proiect de lecție, proiect de tehnologie didactică, plan de lecție, proiect pedagogic, fișă tehnologică a lecției, scenariu didactic etc. Proiectarea lecției presupune

un demers anticipativ, pe baza unui algoritm procedural ce corelează următoarele patru întrebări: Ce voi face? Cu ce voi face? Cum voi face? Cum voi ști dacă am obținut ceea ce mi-am propus?

Organizarea demersului educațional

Asigurarea stării de bine la ore este o condiție indispensabilă pentru succesul învățării disciplinei Instrument muzical. Inserția unor elemente distractive, alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor folosite – acestea și alte modalități pot face ca elevul să vină și să se implice cu plăcere la lecții, să dobândească experiențe artistice pozitive și să le valorizeze în alte domenii și contexte. Rolul profesorului este de a găsi cea mai bună modalitate optimă de stimulare a elevilor pentru efort, activitate independentă, prin diferite metode, tehnici folosite la diferite etape ale lecției. Evocarea experiențelor elevilor va include întrebări sau activități care îi implică, formularea independentă a obiectivelor de învățare corespunzător temei, propunerea ideilor pentru realizarea sarcinilor de instruire și proiectelor, autoevaluarea produselor elaborate în baza criteriilor stabilite în comun. Incluziunea jocurilor didactice în procesul educațional aprofundează și sistematizează cunoștințele, sunt atractive, creează o bună dispoziție și un climat de încredere și siguranță, stimulează cooperarea. Este importantă reflecția elevilor pe marginea celor învățate, a modului de învățare, de realizare a obiectivelor, de elaborare a produselor și de evaluare a rezultatelor obținute. Factorii esențiali ai creării unui mediu favorabil de învățare și evaluare pentru elevi în procesul educațional la disciplina sunt: creativitatea, problematizarea, cooperarea, investigarea, individualizarea și diferențierea, comunicarea, motivarea, libertatea, utilizarea tehnologiilor digitale, autoevaluarea.

Procesul de învățare se va realiza preponderent prin implicarea elevilor în activități de comunicare, participarea în proiecte transdisciplinare, observarea și explicarea fenomenelor întâlnite în viața cotidiană, transpunerea activităților școlare în medii interpretativ-artistice reale, în contexte nonformale și informale și re-crearea unor „realități exterioare” în clasă. Individualizarea și diferențierea activității de învățare la disciplina *Instrument muzical* asigură egalizarea șanselor de reușită și permite dezvoltarea potențialului interpretativ/creativ/individual în ritm propriu.

Calitatea lecției este determinată de variabilele care intervin în desfășurarea ei, fiind puse în acțiune și interacțiune de „binomul profesor-elev” în contextul clasei de elevi, în cadrul activității de predare-învățare-evaluare:

- finalitățile (*unitățile de competențe și obiectivele lecției*) reprezintă „inima” lecției, esența, deoarece exprimă comportamentele, ce urmează a fi formate elevilor;
- conținutul materiei constituie mijlocul didactic principal de realizare a obiectivelor propuse;
- strategia de instruire (propusă de profesor), respectiv strategia de învățare adoptată de elevi, definește tipul de învățare adecvat condițiilor date și prin el tipul sau varianta potrivită de lecție, sugerează alegerea și combinarea optimă a metodelor, procedeele, mijloacelor și formelor de activitate, generează anumite tactici de acțiune;
- tehnologia didactică propune utilizarea unor metode și procedee didactice, materiale și mijloace de învățământ care contribuie la realizarea finalităților prin intermediul conținuturilor.

Prin natura și specificul său, educația extrașcolară atestă însușiri proprii, printre care: varietatea formelor și conținuturilor; diferențierea activităților; formele de organizare etc.

Este vorba de satisfacerea educației în condiții mai bune și mai variate, prin aceleași influențe formative, însă din perspective inter-, pluri- și transdisciplinare.

Una din activitățile care trebuie să i se acorde o atenție specială în cadrul procesului educațional la disciplina Instrument muzical este **memorizarea textului muzical**. Proces psihic complex, interpretarea din memorie reprezintă o etapă esențială în cadrul pregătirii instrumentale. Recomandăm în acest sens, ca un prim episod în memorizare să îl constituie aplicarea metodei solfegierii a temelor. Acestea pot contribui la fixarea în auzul interior a temelor din discursul muzical. Totodată, memorizarea textului nu trebuie să devină un scop în sine care să „robotizeze” elevul ci să-l ajute să se elibereze de „stresul partiturii” ca să poată reda întregul său potențial interpretativ.

Profesorul are un rol esențial în depistarea elevilor capabili de performanță și în îndrumarea lor competentă, pentru obținerea unui nivel interpretativ competitiv pe plan național și internațional.

Mijloacele moderne la disciplinele de profil oferă posibilități variate de creare a situațiilor de învățare eficiente, de aceea este necesară asigurarea condițiilor/ dotarea cabinetelor școlare cu instrumente muzicale, literatură muzicală de specialitate, conform Standardelor de dotare minimă a cabinetelor (recomandări generale în anexă).

Strategiile de evaluare a rezultatelor învățării

Scopul oricărei evaluări este de a orienta și de a optimiza învățarea. Informațiile obținute pot fi folosite atât de elevi pentru a-și îmbunătăți performanțele, cât și de profesor pentru a varia și combina optim metodele de predare. Evaluarea în esență reprezintă indicatorul esențial de validare și valorificare a calității competențelor

formate, este un proces continuu și are scopul de a demonstra și stimula succesul elevului – ea nu are funcția de a pedepsi; educă la elevi capacitatea de autoevaluare și ameliorare a propriilor performanțe profesionale. Proiectarea curriculumului pe competențe, formarea și dezvoltarea acestora implică strategii adecvate de evaluare a performanței, adică a produselor, comportamentelor și a altor manifestări observabile, care dau dovadă de prezența acelor competențe. Pe parcursul procesului de învățare, în funcție de momentul actului evaluativ, vor fi utilizate trei strategii de evaluare: inițială (predictivă); formativă (continuă); sumativă (finală).

Evaluarea inițială (EI) este binevenită la început de an școlar/semestru/unitate de învățare, pentru a determina gradul de formare la elevi a pre-achizițiilor necesare studierii cu succes a noii unități de învățare. Nu are rol de control, iar rezultatele se valorifică în scopul eficientizării procesului ulterior de predare-învățare-evaluare.

Evaluarea formativă/continuă (EF) se proiectează și se realizează, de regulă, pe parcursul unităților de învățare. Are ca obiectiv cunoașterea sistematică și continuă a rezultatelor curente și a progresului elevilor. Oferă profesorului posibilitatea intervenției imediate, permite aplicarea în timp optim a unor măsuri corective, care să modifice rezultatele elevilor în sensul dorit. Se raportează la unitățile de competențe și unitățile de conținut parcurse în perioada vizată. Evaluarea formativă trebuie să asigure pregătirea elevilor pentru evaluarea sumativă, la finele parcursului de învățare.

Evaluarea este efectuată de către profesor și, eventual, de elev a performanțelor, a temelor și creațiilor muzicale însușite /parcurse în cadrul unei perioade de timp;

- nota finală reflectă întregul modul, an sau semestru.

este un proces continuu care permite colectarea informațiilor cu privire la aspectele puternice și la punctele vulnerabile;

• profesorul poate să le utilizeze pentru organizarea procesului de predare-învățare-evaluare și să le transmită elevilor;

• este deseori utilizată, în sens larg, pentru a putea include informația imposibil de cuantificat furnizată de chestionare și convorbiri.

Evaluarea sumativă (ES) se proiectează și se realizează la finele unui parcurs de învățare semnificativ: semestru, an școlar.

Se raportează la unitățile de competențe și unitățile de conținut proiectate pentru semestrul dat, respectiv – la finalitățile stipulate la sfârșitul clasei date.

• controlează rezultatele dobândite la finele cursului;

• este de natură normativă și, conform sistemului de notare, verifică rezultatele;

• are drept scop perfecționarea procesului de învățare.

Una din metodele de evaluare de alternativă recomandate este – Autoevaluarea. Aceasta poate fi utilizată, ca metodă alternativă de evaluare, activitate la lecție, capacitate de format la elevi. Pentru proiectarea și realizarea activității de autoevaluare se recomandă următoarele etape.

⇐ Autoverificarea.

După finalizarea activităților propuse, profesorul ghidează elevii să se verifice, după caz: - în baza exemplilor, sugestiilor oferite de profesor (de exemplu, elevii confruntă variantele de interpretare oferite de către profesor la instrument sau în baza înregistrării audio, apoi intervine cu ajustarea variantei de interpretare proprii/corectarea greșelor/inexactităților identificate, argumentând acțiunile prin cuvinte.

⇐ Autocorectarea. Ca rezultat al autoverificării, profesorul ghidează elevii în vederea reflecției și identificării cauzelor care au condus la erori. Apoi asigură remediere imediată, folosind strategii diferențiate (ghidare sau mai mult sprijin) pentru ca elevii să se autocorecteze.

⇐ Autoaprecierea. Ca rezultat al autocorectării, învățătorul ghidează elevii în aprecierea comportamentului performanțial: + am reușit independent ! acum am înțeles ? mai am întrebări Simbolurile folosite în autoapreciere pot fi diferite, de exemplu semne, culori, altele, etc.,. Esențială este semnificația care li se acordă. Este instrumentală și se realizează pe bază de **produse școlare recomandate**, prin parcurgerea și prezentarea repertoriului recomandat, conform cerințelor unice prevăzute în acest serns.

Produsul școlar reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții.

Relația finalități curriculare ↔ produse școlare:

Competențe specifice ↔ nivel de disciplină pe toată perioada învățământului

Unități de competențe ↔ nivel de unitate de învățare pe clasă

Produse școlare ↔ nivel de activitate la lecție

O competență/ unitate de competență poate fi evaluată prin diferite produse, și invers: același produs poate permite evaluarea diferitor unități de competențe. Acest fapt oferă libertate fiecărui cadru didactic în alegerea produselor în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile.

Produsele școlare/Repertoriu includ: *creație de forma amplă, creație polifonică, piese originale ale compozitorilor naționali, creații de virtuozitate, piese de caracter diferit, material tehnic (studii de tehnică diferită, gamele în diversitatea lor tehnică).*

Produse recomandate	Criterii de evaluare
<i>Game în diversitatea lor tehnică. Studii. Piese în diversitate Creații polifonice. Creații de forma amplă. Concerte Ansambluri /orchestre</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Poziționarea corectă la instrument; • Interpretarea calitativă și ritmică a gamelor/ studiilor respectând (tempoul, ritm, sunet, nuanțe dinamice); • Utilizarea digitației corecte; • Utilizarea eficientă a mijloacelor tehnice ; • Respectarea textului muzical (forma, nuanțele dinamice, tempoul, caracterul); • Respectarea stilistică și redarea expresivă a imaginii artistice; • Respectarea grupărilor și a desenelor ritmice; • Respectarea emisiei sonore; • Rezistența fizică și emoțională; • Stabilitatea tehnică și psihologică a interpretării • Interpretarea/evoluarea în scenă sub aspecte variate (artistică, înțelegere profundă a textului/partiturii); • Înțelegerea și redarea corectă a logicii dezvoltării imaginilor muzicale și a planului emoțional al creației în diversitate; • Exprimarea corectă a caracterului muzicii (intonație, articulații, nuanțe dinamice, frazare, stil) în diverse creații. • Depășirea parametrilor tehnici; • Prezentarea programului/repertoriului în mod personalizat. • Aplicarea corectă a procedeele tehnico-interpretative (de ex. pedalizarea, vibrato, surdina, tremolo, respirație, etc.). • Fidelitatea și respectarea textului, conform partiturii muzicale. • Interpretare logică, convingătoare; • respectarea gândirii și liniilor polifonice. • Încadrarea în parametrii de interpretare (omogenizare), în ansamblu/colectiv.

Cum utilizează cadrul didactic produsele școlare?

✓ Studiază, prin confruntare cu prevederile curriculumului, lista de produse specifice disciplinei școlare pentru clasa respectivă și lista de produse transdisciplinare, care sunt recomandate.

✓ Selectează produsele relevante pentru cazul concret și le valorifică în proiectarea didactică, în elaborarea instrumentelor de evaluare și în cadrul monitorizării/ analizei performanțelor elevilor.

✓ Pentru a elabora un instrument de evaluare (*probă orală/ scrisă/ practică, test etc.*), alege produsul (ele) în funcție de: unitățile de competențe vizate; obiectivele lecției; varietatea situațiilor de învățare; aspecte de didactică a disciplinei; experiența elevilor. Produsele alese orientează cadrul didactic în alcătuirea sarcinilor propuse elevilor în proba de evaluare.

Tipuri de evaluare recomandate:

Colocviu tehnic	Este o probă de evaluare intermediară, în cadrul cărei se evaluează nivelul de pregătire tehnică interpretativă. Include (game și studii). Se desfășoară pe parcursul semestrului I-ii sau II, la decizia administrației <i>Produse evaluabile, de ex.: Game, Studii</i>
Concert academic	se desfășoară la sfârșitul semestrului I-ii, este o probă intermediară prin care se evaluează programul/competențele formate pe parcursul semestrului și are un caracter public/deschis, (pot participa părinți, profesori, elevi). Produse recomandate/Program recomandat: <i>Produse evaluabile, de ex.: Piese, o lucrare polifonică</i>
Examen	este o formă de verificare a îndeplinirii curriculumului. Se desfășoară la finele anului școlar, în prezența unei comisii, constituită prin ordinul directorului instituției. Poate fi de promovare (<i>pentru a asigura transferul dintre clase</i>) sau de absolvire (<i>pentru elevii din clasele terminale</i>). <i>Produse evaluabile, de ex.: lucrare de formă amplă, piesă</i>

Obiectul evaluării în Școala de Muzică/Arte îl constituie rezultatele școlare individuale ale elevilor. Spectrul rezultatelor vizate este determinat de curriculumul școlar centrat pe formarea de competențe. De fapt, nu

evaluăm competențe, dar prezența vizibilă ale acestora, adică **produsele** prin care se ajunge la rezultatele elevilor.

Produsul școlar reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții.

O competență/ unitate de competență poate fi evaluată prin diferite produse, și invers: același produs poate permite evaluarea diferitor unități de competențe. Acest fapt oferă libertate fiecărui cadru didactic în alegerea produselor în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile. **La fiecare disciplină**, vor fi valorificate atât produse specifice disciplinei respective, cât și produse transdisciplinare.

CALIFICATIVE/CRITERII DE EVALUARE

Calificativ	Nota	Criterii de evaluare
Excelent	10	O evoluare/interpretare perfectă sub aspecte variate (artistică, înțelegere profundă a pieselor); Înțelegerea și redarea corectă a logicii dezvoltării imaginilor muzicale și a planului emoțional al creației; Exprimarea corectă a caracterului muzicii – tempoul, ritm, sunet, intonație, nuanțe dinamice; Depășirea parametrilor tehnici pentru instrumentul/disciplina de profil respectivă; Depășirea prevederilor curriculare, în vederea prezentării programului/repertoriului în mod personalizat. Participarea la concursurile de profil la nivel național și internațional. Aplicarea corectă a procedeele tehnico-interpretative (de ex. pedalizarea, vibrato, surdina, tremolo, respirație, etc.).
Foarte bine	9	Interpretare logică, convingătoare; Depășirea prevederilor curriculare, în vederea modului de prezentare a repertoriului; Interpretare expresivă, cu nuanțe dinamice și intonație veridică; Înțelegerea sensului; Păstrarea echilibrului dintre melodie și acompaniament; Redarea corectă a tempourilor, care exprimă caracterul muzicii; Claritate în exprimare; Aplicarea corectă a procedeele tehnico-interpretative (pedalizarea,vibrato, surdina, tremolo, respirație, etc.); Depășirea programei școlare în realizarea repertoriului; Acumularea unui repertoriu variat stilistic; Prezența laturii creative și personale în interpretare.
Bine	8	Realizarea repertoriului conform cerințelor curriculare; Cunoașterea și respectarea strictă a partiturii muzicale; Interpretarea liberă, curată, cu simțul ritmului și simțul mișcării, pot fi atestate greșeli neesențiale; Interpretare corectă, dar cu mici rezerve din perspectivă vedere artistică-emoțională; Aparat interpretativ organizat; Digitația corectă; O bună calitate a sunetului; Executarea corectă a tușeelor; Tempouri corecte; Aplicarea corectă/cu mici abateri a procedeele tehnico-interpretative (pedalizarea,vibrato, surdina, tremolo,respirație, etc.).
	7	Parcursarea textului creațiilor prezentate/interpretate, cu mai multe inexactități de ordin muzical, sonor, ritmic și tehnic; Tempouri incorecte – prea lente sau prea rapide; Intonație neexpresivă; Interpretare fără nuanțe dinamice; Aplicarea cu greșeli a procedeele tehnico-interpretative (pedalizarea,vibrato, surdina,tremolo, respirație, etc.). Elevul nu se concentrează la ceea ce cântă;
Suficient	6	Realizarea în mică măsură a parametrilor tehnici pentru instrumental/disciplina respectivă: poziție, sunet, recunoaștere a elementelor ritmico-melodice; Realizarea unui repertoriu minim din programa școlară; Cunoașterea slabă a partiturii muzicale; Neînțelegerea sensului; Aparat interpretativ neorganizat; Interpretare neritmică;

		Digația incorectă; Lipsiște intonația; Elevul nu ascultă ceea ce cântă; Aplicarea incorectă a procedeelor tehnico-interpretative (pedalizarea, vibrato, surdina, tremolo, respirație, etc.). Interpretare cu foarte multe greșeli și opriri; Ținuta greșită la instrument.
	5	Cunoașterea foarte slabă a partiturii muzicale; Memorarea slabă a textului; Ținuta greșită la instrument; Digația greșită; Dificultăți tehnice; Sunet necalitativ.
Nesatisfăcător	4	Elevul nu îndeplinește indicatorii, prezența la calificativul suficient; Necunoașterea totală a partiturii muzicale – interpretare cu foarte multe greșeli și opriri; Ținuta absolut greșită la instrument.

ANEXE

UNITĂȚI DE CONȚINUTURI / PLAN DE EPERTORIU RECOMANDAT:

Pian	
clasa I-îi	Phillip I. Cîntec de leagăn Goedicke A. Rigodon Schytte L. Op. 160 Studiul № 1 Krieger I. Menuet în a moll Maicapar S. La grădiniță Steibelt D. Adagio Goedicke A. Dans

Clasa a II-a	1. Purcell H. Aria în d moll 2. Haslinger T. Sonatina în C dur 3. Tchaikovsky P. Cîntec vechi francez
	1. Bach J.S. Menuet în G dur 2. Beethoven L. Sonatina în G dur 3. Țibulschi I. Coasa
	1. Handel G. Sarabanda în F dur 2. Diabelli A. Op. 168 Sonatina № 2 în G dur 3. Schytte L. Dansul piticilor
Nivel avansat	1. Bach J.S. Preludiu mic în c moll 2. Kabalevsky D. Variațiuni ușoare pe temă populară rusă 3. Gretchaninov A. Vals

clasa a III-a	1. Bach J.S. Menuet în c moll 2. Melartin E. Sonatina în g moll 3. Khachaturyan A. Andantino
	1. Arman J. Fughetta în C dur 2. Beethoven L. Sonatina în C dur 3. Fedov D. Dans
	1. Krieger J. Sarabanda 2. Dussek I. Sonatina în C dur m.III 3. Schumann R. Țăranul vesel
Nivel avansat	1. Bach J.S. Preludiu mic în d moll 2. Diabelli A. Op.151 Sonatina № 1, m.III 3. Dvarionas B. Vals în g moll

clasa a IV-a	1. Zipoli D. Fughetta în e moll 2. Cimarosa D. Sonata în g moll 3. Schytte L. Op.68 Studiul № 3
---------------------	---

	4. Gliere R. Op.43 № 3 Mazurca
	1. Bach J.S. Preludiu mic în C dur 2. Medyn I. Sonatina în C dur 3. Lemoine A. Op. 37 Studiul № 17 4. Lobel S. Povestea
	1. Handel G. Curanta în F dur 2. Maikapar S. Op.8 Variațiuni pe temă rusă 3. Behrens H. Op.70 Studiul № 33 4. Grieg E. Op.12 Vals
Nivel avansat	1. Bach J.S. Preludiu mic în h moll 2. Mozart W.A. Sonatina № 1 în C dur 3. Czerny C.(G) Studiul № 28 4. Doga E. Sonet în b moll

clasa a V-a	1. Handel G. Allemanda în d moll 2. Clementi M. Op.36 Sonatina № 6 în D dur, m.I 3. Schytte L. Op. 68 Studiul № 5 4. Shostakovich D. Romantă
	1. Myaskovsky N. Op.43 Fuga (В старинном стиле) 2. Grazioli G. Sonata în G du 3. Loeschhorn A. Op.66 Studiul № 4 4. Tcaci Z. Jocul copiilor
	1. Bach J.S. Invențiune la 2 voci în C dur 2. Mozart W.A. Sonatina în A dur 3. Czerny C. (G) Studiul № 32 în E dur 4. Mendelssohn F. Cîntec fără cuvinte în E dur
Nivel avansat	1. Bach J.S. Allemanda din suita franceză în h moll 2. Kuhlau F. Op.59 Sonatina în A dur 3. Czerny C. Op.299 Studiul № 11 4. Beleaev VI. Zina viselor

clasa a VI-a	a) 1. Bach J.S. Invențiune la 2 voci în a moll 2. Gretchaninov A. Sonata în F dur, m.I 3. Behrens H. Op. 66 Studiul № 26 4. Mussorgsky M. Lacrima
	b) 1. Handel G. Capriccio 2. Vanhal I. Sonata în A dur 3. Loeschhorn A. Op.66 Studiul № 17 4. Tcaci Z. Zi de sărbătoare
	c) 1. Bach J.S. Fuga în C dur (Mici preludii și fugi) 2. Haydn J. Sonata în G dur 3. Czerny C. Op.299 Studiul № 9 4. Mendelssohn F. Cîntec fără cuvinte în A dur
Nivel avansat	d) 1. Bach J.S. Invențiune la 3 voci în E dur 2. Beethoven L. 6 variațiuni ușoare în G dur 3. Czerny C. Op. 740 Studiul № 37 4. Fedov V. Hora fetelor

clasa a VII-a	1. Lyadov A. Op. 34 № 2 Canon în c moll 2. Glinka M. Variațiuni pe tema „Среди долины ровныя” 3. Kramer J. Studiul № 10 în C dur 4. Kabalevsky D. Op. 5 Preludiu în fis moll
	1. Glinka M. Fuga în a moll 2. Haydn J. Sonata № 7 în D dur, m. I 3. Czerny C. Op. 299 Studiul № 25 4. Neaga G. Preludiu în C dur

	1. Bach J.S. Invențiune la trei voci în c moll 2. Clementi M. Op. 1 Sonata în Es dur 3. Loeschhorn A. Op. 136 Studiul № 20 4. Chopin F. Nocturnă în cis moll (postum)
Nivel avansat	1. Bach J.S. CBT C.I Preludiu și fuga în d moll 2. Beethoven L. Op. 2 Sonata № 1 în f moll 3. Moszkovsky M. Op. 12 Studiul № 12 4. Lungul S. Preludiu în F dur
Instrumente populare - Acordeon	
I	D. Kabalevsky – ”Polca mică” ”Semănatul” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu A.Ivanov – ”Polca” P. Neamțu – ”Copila mamei”
Nivel avansat	A.Teleman – ”Piesa” P. Neamțu – ”Vals”
II	I.Guriliov – ”Cântec” P. Neamțu – ”Joc” F. Schubert – ”Lendler” P. Neamțu – ”Ilenuța”
Nivel avansat	W. A. Mozart – Menuet ”frunza verde doi bujori” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
III	N. Ceaikin – ”Dansul Crăciuniței” W. A. Mozart – Menuet ”Ciocârlanul” – cântec popular, prelucrare P. Neamțu M.Glinka – ”Polca” P.Brandini – ”Arietta” ”M-a trimis mama la vie” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
Nivel avansat	A.Dorensky – Sonatina în stil clasic R. Bajilin – ”Vals” ”Sârba veche” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
IV	L. Beethoven – ”Hârciog” W. A. Mozart – ”Bourrer” ”Radu, mamei, Radu” – cântec popular, prelucrare P. Neamțu I.S.Bach – Menuet I.Saulsky – ”Cearston” ”Hora” – dans popular, prelucrare P. Neamțu
Nivel avansat	I.Pachelbel – Fuga N. Rotta – ”Cântec” ”Hora nunții” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
V	I.Plieni – Sonatina D dur, P. I F. Schubert – Vals ”Turturica” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu A.Goedike – Sarabanda R. Schumann – ”Călărețul curajos” ”Baba mea” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
Nivel avansat	W.A.Mozart – Sonatina P. I B.Akafiev – Dans ”Bulgăreasca” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
VI	A.Diabelli – Rondo I.S.Bach – Aria ”Joc” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu R. Gliere – Rondo L. Beethoven – Menuet

	”Cu mândrele” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
Nivel avansat	I.Haydn – Final din sonata D dur I.S.Bach – preludiu „Hora” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
VII	D. Chiroșca – Studiu I.S.Bach – Aria D. Cimarosa – Sonata g moll G.Sviridov – Vals ”Moldova” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
	D. Chiroșca – Studiu D. Zipolli – ”Gigue” I. Iașkevici – Sonatina E. Doga – ”Izvorașele” ”Hora” – melodie populară, prelucrare P. Neamțu
Nivel avansat	C. Rotaru – Studiu lăutăresc I. Haendel – Sarabanda I. Cati – Triptih de concert S. Rachmaninov – ”Polca italiana” E. Derbenko – ”Tramvaiul vechi”
Instrumente de percuție – xilofon, toba mică, baterie	
I	D. Kabalevsky – ”Ariciul” D. Kabalevsky – Vals ”Oi, gigue, gigue” – melodie populară armenescă
	”Gâște vesele” – cântec popular rus N. Lîsenko – ”Cântec vulpișorilor” W. A. Mozart - Menuet
Nivel avansat xilofon Toba mică	P.Ceaikovski – ”Marșul soldățeilor din lemn” ”Hai la joc” – melodie populară, prelucrare – I. Șalin S. Vetrov – Studiu nr.35 (solo)
II	V. Cosenco – ”Scherzino” S. Crețu – ”Hora
	M. Glinka – Polca ”Marița” – melodie populară, prelucrare G. Cerneatinschii
Nivel avansat xilofon Toba mică	D. Paliev – ”Vodenicica” M. Glinka – ”Dansul andalusian”
III Toba mică Xilofon	I.Kuzmin – Studiu nr. 98, 104 R. Schubert – ”Moment muzical” ”Dans moldovenesc” – prelucrare G. Cerneatinschii
Toba mica Xilofon	N. Agostini – Studiu nr. 114, 118 W. A.Mozart – Rondo din sonata C dur
Nivel avansat (Toba mica) Xilofon	D. Paliev – Studiu nr. 3, 8 P. Ceaikovski – ”Dans napoletan” S. Crețu – ”Sârba”
IV Toba mică Xilofon Baterie	D. Kupcinschii – Studiu nr. 15, 16 I.S. Bach – Scherzo ”Dans moldovenesc” – prelucrare G.Cerneatinschii O lucrare la alegerea profesorului
Toba mică Xilofon Baterie	S. Vetrov – Studiu nr. 126 (solo) W. A. Mozart – Rondo din sonata A dur V. Cazacov – ”Sârba” D. Paliev – Marș pentru baterie și pian (transcripția Bahov I.)
Nivel avansat Toba mica Xilofon	S. Vetrov – Studiu nr. 137 (solo) J. Bizet – Uvertura din opera ”Carmen” V. Boz – ”Hora”

Baterie	O lucrare la alegerea profesorului
V Toba mică Xilofon	V. Osadciu – Studiu nr.4 (solo) J. Bizet – Uvertura din opera ”Carmen” Hora și Sârba – melodii populare, prelucrare – S. Crețu
Toba mica Xilofon Baterie	V. Sneghiriov – Studiu nr. 3 (solo) A. Vivaldi – Concert G dur pentru vioară și orchestra P. I ”Dansul fetelor” – melodie populară, prelucrare G. Cerneatinschii P. Pascal – Piesă pentru baterie și pian
Nivel avansat Toba mica Xilofon Baterie	M. Peters – Studiu nr. 1 (solo) A. Vivaldi – Concert a moll pentru vioară și orchestră P. I Gh. Caracov - Sârba pentru flaut și pian P.Loberie – Piesa pentru baterie și pian
VI Toba mica Xilofon Baterie	V. Osadciuc – Studiu nr.4 (solo) I.S. Bach – Concert a moll pentru vioara și orchestră P. I ”Colacul” – melodie populară, prelucrare G. Cerneatinschii A.Gunter – ”Percudie” pentru baterie și pian
Toba mica Xilofon Baterie	M. Peters – Studiu nr. 2 (solo) G. Hoendel – Sonata nr. 3 pentru vioara și pian O. Negruța – Intermezzo nr. 1 pentru flaut și pian D. Paliev – Studiu nr. 84 pentru baterie și pian (transcripție Bahov I.)
Nivel avansat Toba mica Xilofon Baterie	M. Peters – Studiu nr. 8 (solo) A. Vivaldi – Copncert a moll pentru vioara și orchestra P. I sau P. II, III G. Caracov – Sârba pentru flaut și pian R. Pascal – Piesa pentru baterie și pian
VII Toba mica Xilofon Baterie	V. Osadciuc – Studiu nr. 2 (solo) P. Ceaikovski – Dans rusesc S. Ciuhrii – Hora și sârba de concert O piesă cu pian (la alegerea profesorului)
Toba mica Xilofon Baterie	M. Peter – Studiu nr. 3(solo) F. Zeis – Concert pentru vioara și pian P. II, III E. Vășcăvățeanu - Dans moldovenesc D. Paliev – Marș pentru baterie și pian (transcripție Bahov I.)
Nivel avansat Toba mica Xilofon Baterie	V. Sneghiriov – Studiu nr. 6 (solo) I.S. Bach – Concert a moll pentru vioară și orchestra P. I Gh.Dinicu – ”Hora staccato” A.Gunter – ”Percudie” pentru baterie și pian
VIII Toba mica Xilofon Baterie	M. Peters – Studiu nr. 4 (solo) N. Budovschin – Concert pentru dombra și orchestra S.Crețu – Hora și Sârba G. Mondel – ”Umbra zâmbetului tău” (prelucrare Bahov I.)
b)Toba mica Xilofon Baterie	M. Peters – Studiu nr. 10 (solo) F. Zeis – Concert pentru vioara și pian P. I G. Dinicu – ”Hora mărtișorului” G. Roberie – Piesa pentru baterie și pian
Nivel avansat Toba mica Xilofon Baterie	D. Paliev – Studiu ”Mișcarea” pentru toba mica și pian A.Vivaldi – Concert a moll pentru vioară și orchestra P. I sau P. II, III N. Rimskii-Korsakov – ”Zborul bondarului” D. Paliev – ”Charleston” pentru baterie și pian (prelucrare Bahov I.)
Instrumente populare - Țambal	
I	”Sârbă veche”, melodie populară, prelucrare S. Crețu N. Baklanov ”Mazurka”
	N. Shabalin – ”Preludiu” ”Joc” melodie populară, prelucrare V. Platonov
Nivel avansat	”Bucovineasca”, prelucrare I. Grosu N.Miaskovski – ”Mazurka”
II	N. Rakov – ”Plimbare” ”Sârba”, melodie populară, prelucrare I. Grosu

	F. Schubert – ”Andante” ”Bocăneasca”, melodie populară, prelucrare I. Grosu
Nivel avansat	O. Ridina – Concert h moll ”Hora”, melodie populară, prelucrare Gh. Platon
III	P. Ceaikovski – ”Cântec vechi francez” ”Nicoreanca”, melodie populară, prelucrare I. Grosu
	J. Brahms – ”Dans ungar ” nr.5 ”Joc”, melodie populară, prelucrare V. Platonov
Nivel avansat	O. Ridina – Concert G dur, P. I ”Hora lui Leonardo”, melodie populară
IV	A. Komarovski – ”Variațiuni” ”Sârba Dobrogeană”, prelucrare I. Iordachi”
	A. Vivaldi – Concert G dur, P. I ”Brâu”, melodie populară, prelucrare V. Sârbu
Nivel avansat	A. Vivaldi – Concert a moll G. Dinicu – ”Hora Mărțișorului”
V	L. Beethoven – Sonatina, aranjament Gh. Platon Gh. Zamfir ”Mult mă-ntreabă inima”, prelucrare Gh. Platon
	V. Velenciuc – ”Preludiu nr. 1” C. Rusnac – ”Hora și sârba”, prelucrare V. Roșcovan
Nivel avansat	N. Accalai – Concert a moll (pentru vioară și pian) V. Sârbu – ”La izvor” suita de melodii
VI	A. Khaceaturian – ”Dansul cu săbiile” ”Studiu lăutăresc”, melodie populară, prelucrare Gh. Crețu
	V. Monti – „Czardas”, aranjament V. Roșcovan ”Doina”, melodie populară, prelucrare Gh. Crețu
Nivel avansat	C. Arvinti – ”Piesa de concert” C. Carapetean – ”O melodie armenească”, prelucrare Gh. Crețu
VII	Sh. Danklya – ”Variațiuni pe tema Mercadante” ”Geamparalele lui Haidim”, prelucrare T. Iordachi
	A. Dvorak – ”Umoresca”, aranjament V. Sîrbu I. Iachimciuc – ”Sârba Dobrogeană”
Nivel avansat	S. Berio – Concert nr. 7 (pentru vioară și pian) Variațiuni pe tema ”Foaie verde și-o Crăiță”, melodie populară, prelucrare T. Iordachi
Instrumente cu corzi (Vioara)	
I	C. Rodionov – studiul N5 Ch. Paraschiv „O vioară mică”, „ Veverița”
	C. Rodionov – studiul N 53 E. Vișcăuțan „Variațiuni pe teme moldovenești”.
Nivel avansat	A. Komarovski – stidiul N 22 Gh. Handel „Variațiuni” A- dur
II	E. Vișcăuțan „Variațiuni pe teme moldovenești” W.A.Mozart „Cântec de mai”
	Gh. Handel „Variațiuni” A-dur N. Baclanova „Dans”
Nivel avansat	O. Rieding, Concert in h-moll, m. I,III M. Bădulescu „Primii ghiocci”
III	O. Rieding Concert in h-moll, m.III, G-dur N. Baclanova „Dans”
	A. Komarovski Variatiuni „Au ieșit cosași-n camp” I.S.Bach „Marș”, / D. Shostakovich „Cântec trist
Nivel avansat	A. Vivaldi Concert in G-dur G. Bononcini „Rondo”, / I. Gan „Meditație”
IV	A. Vivaldi Concert G-dur, N. Baclanova Variațiuni V. Cosenco „Scherzino, / Leve „Tarantela”
	A. Vivaldi Concert in a-moll, m. I

	A. Komarovski „Cântec rus”, / E. Vișcăuțan „Joc”
Nivel avansat	A. Komarovski Concert N 2 G. Mari „Aria în stil vechi”, /E. Jenkenson „Dans”
V	A. Komarovski Concert N 2 B. Stoianov „Cântec de leagăn” L.Ober „Tamburin”
	A. Vivaldi Concert in a-moll, m. II-III P.I. Ceaicovski „ Cântec trist”, / „Cântec napolitan”
Nivel avansat	c)F. Seitz Concert N 2, 3 m. I B. Dubosarschi „Cântec de glumă” / „Bătuta”.
VI	F.Guber „Concertino” L.W.Beethoven „Menuet” / L.Ober „Presto”
	S. Mach „Concertino” N. Rakov „ Vocaliză” / B. Dubosarschi „Batuta”
Nivel avansat	J. Accolay Concert in a-moll M.Ipolitov-Ivanov „Melodie”
VII	I.S. Bach Concert in a-moll A.Spendiarov „Aria” , B. Dubosarschi „Bătuta”
	D. Viotti Concert N 23 A.Alexandrov „Aria”, Ch. Paraschiv „Polca moldovenească”.
Nivel avansat	L. Shpohr Concert N 2 F. David „Studiu” , O Negruta „ Melodie”.
Instrumente aerofone - Clarinet	
Clasa I	a) W. A. Mozart - Allegretto L. Becman - Bradutul
	b) B. Bartoc - Piesa R. Corsacov - Ciocirlie
Nivel avansat	c) R. Schuman - Piesa mica M. Matveev - "Moment vesel"
Clasa II	a)L. V. Beethoven -Suroc Cintec popular tatar
	b)S . Frank - Preludiu R. Corsacov - Popas
Nivel avansat	c) P. Ceaikovsky - Cantec francez A. Goedicke - Piesa mica
Clasa III	a)A. Hacıaturean - " Andantino" A. Goedicke - Piesa mica
	b)R. Schuman - Cintecul cositului F. Shoubert - Barcarola
Nivel avansat	c) W. A. Mozart - Dansuri taranesti F. Chopin - Nocturna
Clasa IV	a) C. Caraev - Preludiu D. Cabalevsky - Studiu
	b)D. Gershvin - Cantec S. Rahmaninov - Vocaliza
Nivel avansat	c)W. A. Mozart - Menuet M. Ravel - Habanera
Clasa V	a)D. Sostakovici - Fragment G. Gershwin – Cantec de leagan
	b)F. Schubert - Barcarola D. Sostakovici - Preludiu
Nivel avansat	c) G. Handel - Aria C. Weber - Fragment
Clasa VI	a) C. Debussy - Micul Negru N. Rakov - Vocaliza
	b) W. A. Mozart – Divertisment I. S. Bach - Adagio

Nivel avansat	c) J. Brahms – Dans ungar F. Chopin – Vals Nr. 2
Clasa VII	a) I. S. Bach - Preludiu L. V. Beethoven – Sonatina dmoll
	b) R. Gliere – Vals trist L. V. Beethoven – Sonatina
Nivel avansat	c) W. A. Mozart – Fantezia dmoll I. Medini - Romanta

Chitara clasică	
clasa I	1.Kalinin V. Polca 2.Enresax G. ”Trenul” 3.Rubeț M. ”Вот лягушка по дорожке”
	1.Carcassi M. Andantino 2.Carulli F. Vals 3.Ciufner G. ”Ecosez”
Nivel avansat	1.Krieger I. Menuet 2.Paganini N. ”Vals spaniol” 3.Carcassi M. Rondo în E-dur
clasa II	1.Autor anonim ”La foglia” 2.Carulli F. ”Dans” 3.Ivanov-Kramskoi A. Piesa
	1.Carcassi M. Marș 2.Kalinin V. ”Маленький ковбой” 3.Sor F. Andante în C-dur
Nivel avansat	1.Kalinin V. ”Вечір на дворі” (variațiuni pe tema populară ucrainească) 2.Bach I. S. Menuet în a-moll 3.aranjament Moghiliuc Iu. ”Hora” (dans popular moldovenesc)
Clasa III	1.Galilei V. Galiarda în G-dur 2.Tarrega F. Mazurca 3.Carulli F. Rondo în G-dur
	1.Autor anonim ”Jiga” 2.Giuliani M. Sonatina în C-dur 3.Doga E. Nocturn
Nivel avansat	1.Galilei V. Canțona în a-moll 2.Mozzani L. ”Cântec vechi italian” 3.Valcer L. ”Mică romanță”
clasa IV	1.Roci P. Habanera 2.Giuliani M. Studiu nr. 6 3.Krieger I. Menuet
	1.Lauro A. Vals venesuel nr. 1 2.Ierzunov V. Temă cu variațiuni în stil vechi 3.Kalinin V. Preludiu
Nivel avansat	1.Kozlov V. Rumba 2.Scarlatti A. Gavotă în G-dur 3.Sor F. Foglia (variațiuni pe tema spaniolă)
clasa V	1.Gacola A. Dans spaniol 2.Scarlatti D. Larghetto 3.Ivanov-Kramskoi A. ”Ах, ты, душечка”
	1.Tarrega F. polca ”Rosita” 2.Cost N. ”Melancolia” 3.Paganini N. Sonata în C-dur
Nivel avansat	1.Bach I. S. Sarabanda în h-moll 2.Doga E. ”Cascada din Paris” 3.Ivanov-Kramskoi A. ”Порыв”
clasa VI	1.Tisserand T. Vals

	2.Minisetti ”Seara în Veneția” 3.Cost N. Andante în D-dur
	1.Doga E. Vals din filmul artistic ”Dulcea mea fiară” 2.Sans G. ”Canarios” 3.Giuliani M. Sonatina în C-dur
Nivel avansat	1.Bach I. S. Allemanda în a-moll 2.Scarlatti D. Sonata e-moll 3.Lecuona E. ”Malaguena”
clasa VII	1.Tisserand T. ”Armor” 2. G. Handel ”Ciacona” 3.Carulli F. Sonata III op. 56
	1.Vinitsky A. ”Capriciu” 2.Ponse M. Vais S. Gavotă 3.Villa-Lobos H. Preludiu nr. 1
Nivel avansat	1.Bach I. S. Burre în D-dur 2.Frescobaldi G. ”Arie cu variațiuni” 3.Tarrega F. Capriccio ”Arabica”
Instrumente aerofone (flaut)	
I	M.Krasev - ”Cad frunzele” W. Mozart - ”Allegretto”
	A.Stepnevko - ”Mesteacănul” ”Trageți hora” – melodie popular, prelucrare I. Șalin
Nivel avansat	M. Krein - ”Țânțarul” ”Coasa” – melodie popular, prelucrare I. Șalin
II	L. Beethoven - ”Marmota” N. Hummel - ”Ecoosiase”
	Iu. Doljikov - ”Cântec de leagăn” ”Sârba” – melodie popular, prelucrare I. Șalin
Nivel avansat	Iu. Doljikov - ”Suita rusa” W. Mozart - ”Vals”
III	P. Ceaikovski - ”Visuri dulci” A.Baklanov - ”Horovod”
	A.Kopâlov - ”Menuet” A. Khachaturian - ”Andante”
Nivel avansat	J. Loie - Sonata F dur P III T. Hrenikov - ”Cântec de leagăn”
IV	Iu. Doljikov - ”Dans vechi” I.Haydn - Adagio
	P. Ceaikovski - ”Cântec trist” W. Mozart - ”Rondo” P.III din sonata C-dur=pian
Nivel avansat	Iu. Doljikov - ”Vals - glumă” F. Hoendel - ”Andante”
V	A.Verstowski - ”Vals” V. Kalinikov - ”Cântec trist”
	E.Coca - ”De glumă” Iu. Doljikov - ”Sentiment”
Nivel avansat	A.von Boieldieu - ”Aria” T. Hrenikov - ”Cântec de leagăn”
VI	L. Beethoven - Sonatina nr. 1 S. Ciuhrîi - ”Serile Nistrene”
	F. Mendelssohn - ”Chor der Elfen” V. Boz - ”Hora moldovenească”

Nivel avansat	G. Telemann - Sonata în F dur P. I V. Rotaru - "Hora fetelor"
VII	G. Telemann - Sonata în F dur P. I V. Buevski - "Melodie" V. Rotaru - "Hora fetelor"
	J. Tilida – Concert în G-dur P. Ceaikovski - "Barcarola" "Cântec de leagăn" – melodie popular, prelucrare A. Bivol
Nivel avansat	Ia. Vangul - Sonata nr. 2 S. Galli - "Divertiment" O. Negruța - "Melodie"

Bibliografie:

1. Aksionova L., Cântecul popular moldovenesc, E.Ș.M., Chișinău, 1958.
2. Andronic Șt., Gr. Vieru Roua veșniciei. - Chișinău: Pontos, 2010.
3. Andronic Șt., Organizarea corului de copii. - Chișinău: Literatura artistică, 1983.
4. Andronic Șt., Gr. Vieru, Roua veșniciei. – Chișinău: Pontos, 2010
5. Babii V. Activitatea de creație ca mijloc de dezvoltare la preadolescenți a interesului pentru muzică. Muzică și Pedagogie muzicală. Bălți, 2001.
6. Babii V. Dezvoltarea muzicală a preșcolarului. Didactica Pro, 2002.
7. Babii V. Diagnosticul muzicalității preșcolarului. Tribuna învățământului, 2003.
8. Babii V. Idealul educației muzicale. Probleme actuale și de perspectivă ale pedagogiei muzicale. Bălți, 2003.
9. Babii V. Relația dintre ideal și real în contextul educației muzicale. Chișinău, 2003.
10. Babii V. Viziuni inovatoare asupra creației muzical-artistice a elevilor. Bălți, 2006
11. Bălan G. Arta de a înțelege muzica. București, 1970.
12. Bălan G. Sensurile muzicii: compozitor, interpret, ascultător. București, 1965.
13. Bîrlogeanu L. Psihopedagogia artei. Polirom, 2001.
14. Borș A. Educație muzicală. Chișinău, 2002.
15. Branzoli G. Metodo per mandolin. Carisch, 1982
16. Breazul M., Noțiuni noi în teoria emisiei vocale. – Cluj: Editura Didactică, 1961.
17. Bularga T. Dezvoltarea interesului pentru muzică la preadolescenți în cadrul orelor de educație muzicală. Chișinău, 2002.
18. Burlui A., Introducere în arta cântului – Iași: Editura Apollon, 1996.
19. Bârzea, C., Arta și știința educației, Ed. Didiactică și Pedagogică, București, 1975.
20. Camin I. Dimensiunea psihologică a muzicii. Iași, 2003
21. Ciaicovschi, G., Învățământul muzical din Moldova (de la origini până la sfârșitul sec. XX), Chișinău, 2005, 275p.
22. Cernei E., Enigmele vocii umane, Ed. Medicală, București, 1982.
23. Cesnokov P., Corul și conducerea lui. – București: Editura didactică și pedagogică, 1957.
24. Cernovodeanu M. Mică metodă de pian. Editura muzicală a uniunii compozitorilor și muzicologilor din România. București, 1991.
25. Chiriac, T., Rusnac, C., Gagim, I. Concepția Educației muzicale în învățământul preuniversitar. Valențele reformei învățământului. Partea a IV-a. Chișinău, 1992, p.42 – 49.
26. Concione Dj., 50 Vocalize pentru diferite tipuri de voci. – București, 1988.
27. Cottin J. Celebre metodo complete de mandoline. Paris, 1917.
28. Craciun V., Sîrbu V. Metoda de țambal. Chișinău, Literatura artistică, 1982.
29. Delion P., Metodica muzicii vocale. – Iași: Conservatorul „George Enescu”, 1979.
30. Iosif L., Sava V. Mică enciclopedie muzicală. Ed. Aius. Craiova, 1997.
31. Gagim I. Dicționar de muzică. Chișinău: Editura Știința, 2008
32. Gagim I. Despre scopul educației muzicale. Univers Pedagogic, 2004.
33. Gagim I. Dimensiunea psihologică a muzicii. Iași, 2003.

34. Gagim I. Filosofia muzicii și a tăcerii în contextul filosofiei muzicii. Filosofie și Drept, 2003.
35. Gagim I. Omul în fața muzicii. Presa universitară bălțeană. Bălți, 2000.
36. Gagim I. Prelegeri de psihologie muzicală. Univ. de Stat "A. Russo" din Bălți, Fac. Muzică. Bălți, 2001.
37. Gagim I. Știința și arta educației muzicale. Ed. Arc. Chișinău, 1996.
38. Gâscă N., Interpretarea muzicii corale. – Iași: Junimea, 2004.
39. Geantă I., Manoliu G. Metoda de vioară, vol. I, II, III. Ed. Muzicală, București, 1983.
40. Gregari R. The Trombone. New York, 1973
41. Granețkaia, L., Dimensiunea imagistică a creației muzicale în studiul pianistic, Editura Lira, Chișinău, 2013
42. Jigău, M., Copii supradotați. București: S.A. Știința și Tehnica, 1994.
43. Kleinhammer E. The Art Trombone playing. Evasnston, 1963
44. Medina E. Complemento del metoda para guitarra flamenca. Buenos Ayres, 1961
45. Misu I., Romea P. Metoda de acordeon. Grafoart, 2003
46. Morari M. Metode de evaluare la educația muzicală. Univers Pedagogic, 2004.
47. Morello J. – New direction in rhythm. Chicago, 1963.
48. Neamțu P., Chiroșca D. Metoda de acordeon. Editura "Hyperion", Chișinău, 1992
49. Pinghireac E., Pinghireac G., Arta cântului și interpretării vocale. – București, 2003.
50. Pitiș A., Minei I., Tratat de artă pianistică, București, Editura Muzicală, 1982, 280p.
51. Ranieri S. Art de la mandoline. Musikverlag Cranz-Mainz, 1956
52. Reziwsky A. Metoda interpretării la instrumente de percuție. Riga, 1969
53. Rusnac C., Cucușor cu pană sură, Ed. Literatura artistică, Chișinău, 1988.
54. Roșca, Al. Aptitudinile / Al. Roșca, B. Zorgo. – București: Editura Științifică, 1972. – 150 p.
55. Stoiko I. – Scola na instrumenty percusyjne. Krakov, 1962
56. Stănescu, M-I., Instruirea diferențiată a elevilor supradotați. Iași: Polirom, 2002.
57. Trevor Wye – Metoda pentru începători, Roma, 1997
58. Tetelea, Ștefăruță A. Muzică – poezie – relație adresată sensibilității artistice. Materialele conf. șt. univ., Chișinău, 2000.
59. " Unele întrebări ale metodologiei instruirii interpretării la pian". Prelucrare metodică pentru școlile de muzică. Chișinău, 1989.
60. Vasile V., Metodica educatiei muzicale. - Editura Muzicală, București, 2008
61. Wick D. Metoda pentru trombon. Praga, 1976
62. Агафoшин П. С. Школа игры на шестиструнной гитаре. Музгиз, 1985.
63. Алексеев А. Методика преподавания игре на фортепиано. Изд III, Москва, 1978
64. Алексеев И. Методика преподавания игре на баяне. Музгиз, 1960.
65. Баренбойм Л. Фортепианное исполнительство и педагогика. Музыка, Ленинград, 1974
66. Беккер X., Динар Д. Техника и искусство игры на виолончели. Музыка, 1978
67. Биркенгоф А. Л. "Интонируемые упражнения на занятиях сольфеджио". Методическое пособие. Москва, Музыка, 2009.
68. Варламов А.Е.«Полная школа пения» Санкт – Петербург, издательство «Планета музыки», 2008г.
69. Вахромеев В. А. Вопросы методики преподавания сольфеджио в Д М Ш. Москва, Музыка, 1978.осква, 1989
70. Выготский, Л.С., Педагогическая психология. Под ред. В.Давыдова. Москва: Педагогика. 1991
71. Гинзбург Л. История виолончельного искусства. Музгиз, Москва, 1957.
72. Давыдова Е. В. Методика преподавания музыкального диктанта. Москва. Музгиз. 1962.
73. Должиков Ю. Методическое пособие: Упражнения и этюды для начинающих, Москва, 2004.
74. Емельянов Е. «Развитие голоса». СП-б. Изд.: «Лань» 2004г.
75. Кириянов Н. Искусство игры на шестиструнной гитаре. Москва, 1991.
76. Коган Г. У врат мастерства. Психологические предпосылки успешности пианистической работы. Советский композитор. Москва, 1977
77. Коган Г. Работа пианиста. Музыка. Москва, 1979.
78. Коненкова Е. Д. Методическое пособие – Теория и практика преподавания сольфеджио в начальных классах ДМШ. Брянск, 2014.
79. Кузин Ю. Методика преподавания игре на ударной установке. Москва, 1958.
80. Купчинский К. Методика преподавания игре на ударных инструментах. Москва, 1971
81. Любомудрова Н. Методика обучения игре на фортепиано. Музыка. Музыка, 1982.
82. Нейгауз, Г.Г., Об искусстве фортепианной игры, Изд. 5, Музыка, Москва, 1988

83. Осейчук А. Школа игры на саксофоне. Советский композитор, Москва, 1991.
84. Панайотов А., Ударные инструменты в современных оркестрах. Москва, 1973
85. Платонов Н. Методика преподавания игре на флейте. Москва, 1950.
86. Пухой Э. Школа игры на гитаре. Москва, 1977
87. Ревикун А. Школы игры на саксофоне. Советский композитор, 1968
88. Родионов К. Метода преподавания игре на скрипке. Музыка, Москва, 1987.
89. Рябов И., Мурзина Е. Фортепиано 2 кл. Методическое пособие для преподавателей. Киев, 1988.
90. Сагрерас Х. Школа игры на гитаре. Москва, 1996.
91. Снегирёв В. Методика преподавания игре на ксилофоне. Москва, 1988

II. DISCIPLINA “LITERATURA MUZICII”

Curriculumul pentru disciplina *Literatura muzicii* reprezintă un document reglator, care stabilește prezentarea interconexă a demersurilor conceptuale, teleologice, conținutale și metodologice de studiere a fenomenului muzical din perspectiva istorică, structurală și de conținut al acestuia, sub aspectele:

- *de cunoaștere* (cognitiv) – cunoștințe muzicale/despre muzică (evoluție, diversitate etc.);
- *comprehensive* (de înțelegere) – gândire/trăire muzical-artistică;
- *aplicative* – interpretare (vocală, instrumentală, verbal-teoretică).

Conform traseului curricular de studiere a muzicii în școala de muzică/arte, studiul disciplinei *Literatura muzicii* va derula pe parcursul a 4 ani, începînd cu cl.IV (ciclul de 7 ani) / cl. II (ciclul 5 ani).

Disciplina *Literatura muzicii* vizează:

- dezvoltarea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului muzical ca factor existențial;
- formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile artei muzicale naționale și universale;
- identificarea și explicarea relațiilor dintre valorile muzicale și contextul socio-cultural în care au apărut acestea;
- lansarea unor conexiuni între arta muzicală națională și cea universală;
- utilizarea adecvată a tehnicilor de studiere și cercetare a fenomenului muzical.

2.1 ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. crt.	Disciplina/ tipuri de activități	Componenta	Numărul de ore pe săptămână	Clasa	Numărul de ore pe an	Modul de evaluare
1.	Literatura muzicii	nucleu	1	IV/II	34	Evaluare inițială/ curentă/ sumativă
2.			1	V/III	34	
3.			1	VI/IV	34	
4.			2	VII/V	60	Examen

2.2 COMPETENȚE SPECIFICE

1. **Perceperea diversității fenomenului** muzical-artistic național/universal, din diverse surse/ pornind de la originile culturii muzicale, manifestând curiozitate, interes și spirit de cercetare.
2. **Identificarea la auz/ Investigarea creațiilor** din fondul muzical – artistic disponibil, demonstrând înțelegere și cunoașterea particularităților componistice, stilistice și de gen, raportate la diverse perioade de evoluție a artei muzicale.
3. **Transferarea achizițiilor muzical-artistice dobândite**, în diverse situații de învățare, contexte școlare/sociale /educaționale, dând dovadă de corectitudine, limbaj/terminologie discursivă, atitudine creativă.
4. **Valorificarea fondului muzical-artistic**, prin implicarea/organizarea/crearea evenimentelor cultural-artistice școlare/comunitare, dovedind respect, fidelitate și atitudine responsabilă față de valori și patrimoniul muzical/cultural/artistic național și universal.

2.3 MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE /UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE

Nr. crt.	Competențe specifice	Unități de competențe
1.	<p>Perceperea diversității fenomenului muzical-artistic național/universal, din diverse surse/ pornind de la originile culturii muzicale, manifestând curiozitate, interes și spirit de cercetare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Definirea particularităților de limbaj specifice fenomenului muzical ca domeniu al artei; • Explicarea evoluției fenomenului muzical în corelație cu evoluția istorică a vieții/fenomenelor vieții; • Identificarea/analiza caracterelor muzicii în creații miniaturale și de proporții. • Operarea cu terminologie muzicală specifică în caracterizarea și aprecierea muzicii; • Compararea genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate; • Analiza/caracterizarea materialului muzical propus spre audiere (gen, formă, stil etc.); • Descrierea mesajului artistic al creațiilor muzicale abordate; • Aprecierea artistică și valorică a diverselor informații despre creațiile muzicale studiate; • Identificarea celor mai reprezentative personalități /compozitori care au contribuit la constituirea fondului și valorilor muzicale universale și naționale; • Exprimarea opțiunilor/aprecierilor pentru valorile artei muzicale clasice, moderne, contemporane, de avangardă; • Estimarea valențelor artistice, estetice, spirituale etc. ale muzicii în societate.
2.	<p>Identificarea la auz/ Investigarea creațiilor din fondul muzical – artistic disponibil, demonstrând înțelegere și cunoașterea particularităților componistice, stilistice și de gen, raportate la diverse perioade de evoluție a artei muzicale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Determinarea tipologiei și a particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical; • Recunoașterea auditivă a creațiilor muzicale corespunzător genului, epocii, stilului, compozitorului etc; • Caracterizarea și aprecierea muzicii utilizând terminologia muzicală specifică; • Descrierea creațiilor muzicale conform genului, stilului, curentului muzical etc; • Caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; • Descrierea mesajului artistic al creațiilor muzicale audiate; • Fredonarea motivelor/fragmentelor muzicale ale creațiilor muzical-artistice de valoare; • Distingerea celor mai reprezentative personalități /compozitori care au contribuit la constituirea fondului și valorilor muzicale universale și naționale; • Aprecierea artistică și valorică a diverselor informații despre muzica studiată.
3.	<p>Transferarea achizițiilor muzical-artistice dobândite, în diverse situații de învățare, contexte școlare/sociale /educaționale, dând dovadă de corectitudine, limbaj/terminologie discursivă, atitudine creativă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ascultarea, urmărirea și „auzirea” mesajului artistic al creațiilor muzicale abordate; • Analiza/caracterizarea minuțioasă a materialului muzical propus spre audiere (gen, formă, stil etc.); • Recunoașterea elementelor de limbaj muzical ca elemente determinante ale genului, stilului, compozitorului etc; • Stăpânirea auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul național/universal al compozitorilor/reprezentanților diferitor epoci/perioade/stiluri muzicale; • Intonarea/fredonarea temelor muzicale din creații reprezentative ale compozitorilor reprezentanților diferitor epoci/perioade/stiluri muzicale; • Cunoașterea celor mai reprezentative personalități /compozitori care au contribuit la constituirea fondului și valorilor muzicale universale și naționale conform diferitor perioade/epoci/stiluri;

		<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea Portofoliului „Partitura ascultătorului” elaborat în baza repertoriului de creații de diferit gen, stil, compozitori etc.; • Exprimarea opțiunilor, aprecierilor pentru valorile artei muzicale clasice, moderne, contemporane, de avangardă.
4.	Valorificarea fondului muzical-artistic , prin implicarea/organizarea/crearea evenimentelor cultural-artistice școlare/comunitare, dovedind respect, fidelitate și atitudine responsabilă față de valori și patrimoniul muzical /cultural/artistic național și universal.	<ul style="list-style-type: none"> • Descrierea evoluției fenomenului muzical în corelație cu evoluția istorică a vieții/fenomenelor vieții; • Analiza auditivă a conținutului /mesajului muzicii abordate/audiate; • Aprecierea artistică și valorică a diverselor informații despre creațiile muzicale studiate; • Elaborarea organigramei celor mai reprezentative personalități/compozitori care au contribuit la constituirea fondului și valorilor muzicale universale și naționale; • Participarea/implicarea activă în cadrul manifestărilor/activităților cultural-artistice; • Demonstrarea potențialului de cercetare independentă a fenomenului muzical în baza diferitor surse de informare(enciclopedii, dicționare, partituri, surse digitale etc); • Demonstrarea viziunii proprii asupra fenomenului muzical ca fenomen determinant al vieții; • Demonstrarea unui grad înalt de inteligență muzicală în cadrul disciplinei și în mediul social; • Exprimarea valorilor artistice, estetice, spirituale ale muzicii ca parte indispensabilă și determinantă a vieții.

2.4 UNITĂȚI DE CONȚINUT RECOMANDATE

Conținuturile abordate în cadrul disciplinei *Literatura muzicii* vizează înțelegerea/abordarea fenomenului muzical sub toate aspectele acestuia: spațiul sonor reprezentat de valorile muzicii naționale și universale, evoluția/periodizarea dezvoltării muzicii, dimensiunea muzicologică (limbaj muzical, genuri, stiluri, epoci, școli componistice, reprezentanți etc.). Aceste elemente vor determina Conceptul disciplinei *Literatura muzicii*, vizînd eșalonarea logică și exhaustivă a următoarelor conținuturi:

- (1) Fenomenul muzical ca fenomen existențial;
- (2) Limbajul muzical (noțiuni de sintaxă, formă, gen, stil etc.);
- (3) Barocul (preclasicismul) muzical (1600-1750);
- (4) Clasicismul muzical (1750-1827);
- (5) Romantismul muzical (1820-1900);
- (6) Muzica compozitorilor ruși și „grupul celor cinci”;
- (7) Muzica contemporană;
- (8) Muzica națională (de la lăutari pînă la muzica profesionistă);
- (9) Creația compozitorilor din jum. II a sec. XX.

2.5 REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A UNITĂȚILOR DE CONȚINUT/ SUBIECTE RECOMANDATE

Unități de conținut /recomandate	Subiecte/ Tematici abordate	Nr. de ore recomandat
CLASA IV/II		
Semestrul I		Total: 17 ore
Fenomenul muzical ca fenomen existențial	- Muzica- fenomen al vieții /Mesajul muzicii	2
	- Domeniile muzicii	1
Limbajul muzical (noțiuni de sintaxă, formă, gen, stil etc.);	- Calitățile sunetului muzical	1
	- Melodia. Modul	2
	- Ritmul. Tempoul	2
	- Factura. Armonia	1
	- Registrul. Nuanțele dinamice	1

	- Timbrul. Instrumentele muzicale	2
	- Vocea umană – „instrument” muzical specific	1
	- Orchestra. Tipurile de orchestre	2
- La decizia cadrului didactic		2
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	<ul style="list-style-type: none"> - Creații/fragmente de creații reprezentative din repertoriul muzicii naționale și universale; - T. Chiriac <i>Suita Pe un picior de plai</i>; - P. Ceaikovski <i>Barcarola</i>; - F. Chopin <i>Preludiile c-moll și e-moll, Nocturna Es-dur</i> etc; - F. Schubert <i>Liedul Teiul</i>; - G. Bizet <i>Preludiul din Arteziana</i> etc. - L. van Beethoven <i>Simfonia nr. 5</i> (mișcările 1,3,4); - D. Șostakovici <i>Simfonia nr. 7</i> (mișcarea 1); - E. Grieg <i>În peștera Regelui de Munte</i>; - M. Ravel <i>Bolero</i>; - S. Rachmaninov <i>Concertul nr. 2</i> pentru pian și orchestră; - S. Prokofiev <i>Povestea simfonică Petrică și Lupul</i>; - F. Liszt <i>Rapsodia ungară nr. 2</i>; - J.S. Bach <i>Toccată și fuga d-moll, fragmente din Missa h-rnoll</i>. 	
Semestrul II		Total: 17 ore
Limbajul muzical (noțiuni de sintaxă, formă, gen, stil etc.);	- Marșul. Caracteristicile și speciile lui.	2
	- Cântecul. Particularități și varietate.	2
	- Dansul. Caracteristici și clasificări.	2
	- Genurile muzicii instrumentale: sonata, simfonia, concertul, miniatura instrumentală	4
	- Opera. Formele specifice ale operei (antract, arie, recitativ, cor etc.)	2
	- Baletul. Formele specifice ale baletului (variațiuni, pas-de-deux etc.)	2
	- Muzica din filme, spectacole teatrale etc.	1
✓ La decizia cadrului didactic		2
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	<ul style="list-style-type: none"> - L. van Beethoven <i>Simfonia nr. 6</i>; - M. Musorgski ciclul <i>Tablouri dintr-o expoziție</i>; - C. Debussy creațiile <i>Clar de lună, Nori</i> etc; - F. Mendelssohn-Bărtholdy <i>Uvertura Visul unei nopți de vară</i>; - C. Saint-Saëns <i>Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră (mișcarea 2), Suita Carnavalul animalelor</i>; - T. Albinoni <i>Adagio</i>; - J. Brahms <i>Simfonia nr. 5</i> (mișcarea 3); - W. A. Mozart <i>Simfonia nr. 40 (mișcările 1,2)</i>; - F. Mendelssohn- Bartholdy <i>Concertul pentru vioară și orchestră (e-moll) (mișcarea 3)</i>. 	
CLASA V/III		
Semestrul I		Total: 17 ore
✓ Barocul (preclasicismul) muzical (1600-1750)	<ul style="list-style-type: none"> - J. S. Bach. Biografie și creație - Polifonia. Genurile muzicii polifonice - Muzica pentru orgă 	3
✓ Clasicismul muzical (1750-1827)	- Școala clasică veneză	2
	<ul style="list-style-type: none"> - J. Haydn. Biografie și creație - Creația pentru pian - Muzica simfonică 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - W. A. Mozart. Biografie și creație - Simfonia în creația compozitorului - Opera în creația compozitorului - Genul de sonată în creația compozitorului 	3

	<ul style="list-style-type: none"> - L.W. Beethoven. Biografie și creație - Sonatele pentru pian în creația compozitorului - Creația simfonică a compozitorului - Uverturile simfonice în creația compozitorului 	3
✓ La decizia cadrului didactic		2
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	<ul style="list-style-type: none"> - J.S. Bach <i>Toccată și fuga d-moll, fragmente din Missa h-rnoll, Suita franceză c-moll, Invențiuni pe 2 voci - d-moll, c-Dur, F-Dur, pe 3 voci - h-moll;</i> - J. Haydn <i>Sonata D-dur, nr. 7 Simfonia Es-dur; „Simfonia pentru copii”;</i> - W. A. Mozart <i>Sonata A-dur, nr. 11, Uvertura, duetele Figaro-Susana, aria lui Figaro, aria lui Cherubino din actul I; cavatina Contesei, aria lui Cherubino, finalul actului 11; cavatina Barbarinei, aria lui Figaro, finalul actului IV, Simfonia g-moll, nr. 40;</i> - L.W. Beethoven <i>Sonatele nr. 8, 14, 23, Uvertura Egmont Simfonia c-moll, nr. 5, Simfonia F- dur. nr. 6.</i> 	
Semestrul II		Total: 17 ore
✓ Romantismul muzical (1820-1900)	- Romantismul în muzică	2
	- F. Schubert. Biografie și creație	4
	- Muzica vocală în creația compozitorului	
	- Muzica camerală în creația lui F. Schubert	
	- Muzica simfonică în creația compozitorului	
	- R. Schumann. Biografie și creație	4
	- Muzica pentru pian în creația lui R. Schumann	
	- Muzica vocală în creația compozitorului	
	- F. Chopin. Biografie și creație	4
	- Miniaturile instrumentale în creația compozitorului	
✓ La decizia cadrului didactic		3
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	<ul style="list-style-type: none"> - F. Schubert <i>Frumoasa morăriță, Margareta torcând, Regele ielelor, Păstrăvul, Serenada, Ave Maria ș. a;</i> - R. Schumann <i>Album pentru tineret;</i> - F. Chopin. <i>Mazurcile: C-dur, op. 24, nr. 2; a-moll, op. 68, nr. 2; a-moll, op. 17, nr. 4 ș. a., Polonezele: A-dur. op. 26, nr. 2; As-dur, op. 53 ș. a., Valsurile: Cis-Moll, op. 18; Es-dur, op. 18. As-dur, op. 42 ș. a.</i> 	
CLASA VI/IV		
Semestrul I		Total: 17 ore
✓ Romantismul muzical (1820-1900)	- F. Mendelsohn-Bartholdy. Biografie și creație	2
	- Creația pentru pian a compozitorului	
	- Muzica de cameră în creația compozitorului	
	- G. Rossini. Biografie și creație	1
	- Opera în creația compozitorului	
	- F. Liszt. Biografie și creație	1
	- Creațiile pentru pian ale compozitorului	
	- Rapsodiile în creația compozitorului	
	- J. Brahms. Biografie și creație	1
	- Creațiile pentru pian ale compozitorului	
	- G. Verdi. Biografie și creație	2
	- Creația de operă a compozitorului	
	- R. Wagner. Biografie și creație	2
	- Reforma operei. Opera în creația compozitorului	
	- B. Smetana. Biografie și creație	2
	- Creația simfonică a compozitorului	

	- Opera în creația compozitorului	
	- G. Bizet. Biografie și creație - Opera în creația compozitorului	2
	- E. Grieg. Biografie și creație - Creația simfonică a compozitorului	2
✓ La decizia cadrului didactic		2
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	- F. Mendelsohn-Bartholdy „Cântece fără cuvinte” pentru pian, <i>Muzică de scenă la „Visul unei nopți de vară” de Shakespeare</i> , <i>Lieduri pentru voce și pian</i> ; - G. Rossini <i>Opera Bărbierul din Sevilla: uvertura, cavatina lui Figaro, cavatina Rosinei, aria lui Basilio (Calomnie)</i> ; - F. Liszt <i>Rapsodiile nr. 2, 6, Piese din ciclul „Ani de pelerinaj”, (Jaran-tela ș. a.)</i> ; - J. Brahms <i>Dansuri ungare nr. 1,5,6</i> ; - G. Verdi <i>Opera Aida: introducerea, romanța lui Radames, trio Amneris-Radames-Aida, rugăciunea preoților din actul I, aria Aidei din actul III, duetul Aida-Radames din actul IV ș.a., Coruri din operele (Nabucco. Lombarzii, Trubadurul etc.)</i> ; - R. Wagner <i>Fragmente orchestrale din tetralogia „Inelul nibelungului”, „Zborul walkyriilor” din opera Walkyria, „Marș funebru” din opera Amurgul zeilor, Uverturi la opere (Olandezul zburător, Maeștrii cântăreți)</i> ; - B. Smetana <i>Poemul simfonic „Slava”, Opera Mireasa vândută: uvertura, arioso lui Marjenka, polca din actul I</i> ; - G. Bizet <i>Opera Carmen: Uvertura, Marșul Toreadorului, actele I-IV</i> ; - E. Grieg <i>Suita „Peer Gynt”</i> .	
Semestrul II		Total: 17 ore
✓ Muzica compozitorilor ruși și „grupul celor cinci”	- M. Glinka. Biografie și creație - Creația vocal-camerală a compozitorului - Muzica simfonică în creația compozitorului - Opera în creația compozitorului	2
	- M. Balakerev. Biografie și creație - Muzica simfonică în creația compozitorului - Opera în creația compozitorului	2
	- C. Qui. Biografie și creație - Opera în creația compozitorului	2
	- A. Borodin. Biografie și creație - Creația simfonică a compozitorului - Opera în creația compozitorului	2
	- M. Musorgski. Biografie și creație - Creațiile pentru pian ale compozitorului	2
	- N. Rimski-Korsakov. Biografie și creație - Opera în creația compozitorului - Creația simfonică a compozitorului	2
	- P. I. Ceaikovski. Biografie și creație - Genul de balet în creația compozitorului - Creația vocală a compozitorului - Creația simfonică a compozitorului	3
	✓ La decizia cadrului didactic	
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	- M. Glinka <i>Opera “Ruslan și Ludmila”: uvertura; cavatina Ludmillei, Scena răpirii și canonul din actul I; fantezia pentru orchestră „Kamarinskaia”</i> ;	

	<p>- M. Balakerev <i>Romanțele</i>: „Vino cu mine”, „Cântecul lui Selim”, „Cântecul Peștișorului de aur”, <i>Uvertură pe tema marșului spaniol, poemul simfonic „Rusia”</i>;</p> <p>- C. Qui <i>Opera comică Fiul mandarinei, opera în trei acte Prizonierul din Caucaz și opera într-un act Mademoiselle Fifi</i>;</p> <p>- A. Borodin <i>Simfonia nr.2. Vitejasca., Opera Kneazul Igor: uvertura, corul „Slava”, scena eclipsei din Prolog; cântecul lui Galițki. corul fetelor, corul boierilor din actul I cavatina Konciakovnei, aria lui Igor, aria lui (Conciak, dansurile cumanilor din actul 11, lamentarea laroslavnei, corul țăranilor din actul IV ș. a.</i>;</p> <p>- M. Musorgski <i>Ciclul Tablouri dintr-o expoziție, Hopac din opera Iarmarocul din Sorocinți</i>;</p> <p>- N. Rimski-Korsakov <i>Fragmente din operele „Fata de zăpadă”, „Sadco”, „Povestea țarului Saltan”, suita simfonică „Șeherezada”</i>;</p> <p>- P. I. Ceaikovski „Valsul florilor” din baletul „Spărgătorul de nuci” (introducere); <i>Albumul pentru copii: „Înmormântarea păpușii”, „Cântecul francez”, „Cântecul italian”, „Marșul soldățeilor”</i>.</p>	
CLASA VII/V		
Semestrul I		Total: 32 ore
✓ Muzica contemporană	<p>- G. Gershwin. Biografie și creație - Creația instrumentală și orchestrală a compozitorului</p>	2
	<p>- S. Prokofiev. Biografie și creație - Creația simfonică și vocal-simfonică</p>	4
	<p>- D. Șostakovici. Biografie și creație - Creația simfonică a compozitorului - Creația pentru pian a compozitorului</p>	4
	<p>- A. Hacıaturyan. Biografie și creație - Creația de balet a compozitorului</p>	4
✓	<p>- B. Bartok. Biografie și creație - Dansurile românești</p>	4
✓	<p>- B. Britten. Biografie și creație - Creația simfonică a compozitorului</p>	4
✓ La decizia cadrului didactic		10
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	<p>- G. Gershwin <i>Uvertura cubaneză, Rhapsody in Blue</i>;</p> <p>- S. Prokofiev <i>Povestea simfonică Petrică și Lupul, partea I din cantata Aleksandr Nevski (mișc. I), Simfonia nr. 1</i>;</p> <p>- D. Șostakovici <i>Simfonia nr. 5 și 7 (mișc. I), cvartetele nr.8 și 15</i>;</p> <p>- A. Hacıaturyan <i>Baletele „Fericirea”, „Gayaneh”, „Spartacus”, „Concertul pentru pian”. „Concertul pentru vioară”, Simfonia nr.2</i>;</p> <p>- B. Bartok <i>Dansurile românești</i>;</p> <p>- B. Britten <i>Concertul pentru vioară, Simfonia da Requiem</i>.</p>	
Semestrul II		Total: 32 ore
✓ Muzica națională (de la lăutari pînă la muzica profesionistă)	<p>- Particularitățile muzicii populare naționale. Lăutarii Moldovei. Interpreți celebri ai muzicii naționale</p>	4
	<p>- Creația compozitorilor: A. Pann, E. Caudella, A. Flechtenmacher</p>	4
	<p>- C. Porumbescu. Biografie și creație - Creația instrumentală a compozitorului</p>	2
	<p>- G. Musicescu. Biografie și creație - Prelucrările folclorice în creația compozitorului</p>	2

	- G. Enescu. Biografie și creație. - Muzica instrumentală în creația compozitorului	2
	- Șt. Neaga. Biografie și creație - Creația simfonică a compozitorului	2
	- E. Coca. Biografie și creație - Muzica vocală în creația compozitorului	2
✓ Creația compozitorilor din jum. II a sec. XX	- Compozitorii: L. Gurov, A. Sfircea, S. Lobel, V. Zagorski, Z. Tcaci, E. Doga, T. Chiriac, G. Mustea, E. Doga, G. Ciobanu.	6
✓ La decizia cadrului didactic		8
✓ Repertoriu orientativ pentru audiție:	- A. Pann, E. Caudella, A. Flechtenmacher <i>Piese instrumentale</i> ; - C. Porumbescu <i>Balada pentru vioară și pian</i> ; - G. Musicescu <i>Muzica pentru pian, voce, cor</i> ; - G. Enescu <i>Rapsodia Română nr. 1</i> ; - Șt. Neaga <i>Poemul Nistru</i> ; - E. Coca <i>Romanțele 0, rămâi, Doina nouă, Lacul ș. a.</i> - Creații de diferite genuri din muzica națională contemporană a compozitorilor: L. Gurov, A. Sfircea, S. Lobel, V. Zagorski, Z. Tcaci, E. Doga, T. Chiriac, G. Mustea, E. Doga, G. Ciobanu.	

2.6 FINALITĂȚI

Nr. crt	Clase	Unități de conținut	La finele claselor prezentate elevul poate:
1.	Clasa IV/II	(1) Fenomenul muzical ca fenomen existențial; (2) Limbajul muzical (noțiuni de sintaxă, formă, gen, stil etc.);	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Analiza/caracteriza muzica audiată utilizând terminologii specifice limbajului muzical; ➤ Determina tipologia și particularitățile sonore ale elementelor de limbaj muzical; ➤ Distinge genurile/caracterele muzicii audiate/interpretate; ➤ Caracteriza genurile și formele muzicale, imaginea muzicală și mijloacele de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; ➤ Identifica/analiza caracterele muzicii în creații miniaturale și de proporții.
2.	Clasa V/III	(3) Barocul (preclasicismul) muzical (1600-1750); (4) Clasicismul muzical (1750-1827); (5) Romantismul muzical (1820-1900);	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Recunoaște și descrie elementele specifice muzicii preclasice, clasice și romantice; ➤ Stăpîni auditiv creații muzicale din repertoriul preclasic (baroc), clasic și romantic; ➤ Intona/fredona teme muzicale din creații reprezentative ale compozitorilor preclasicismului, clasicismului și romantismului muzical; ➤ Enumera și caracteriza date biografice ale reprezentanților perioadei barocului (preclasicismului), clasicismului și romantismului muzical.
3.	Clasa VI/IV	(5) Romantismul muzical (1820-1900); (6) Muzica compozitorilor ruși și „grupul celor cinci”;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Recunoaște și descrie elementele specifice muzicii romantice și muzicii compozitorilor ruși; ➤ Stăpîni auditiv creații muzicale din repertoriul compozitorilor romantici și a compozitorilor ruși; ➤ Intona/fredona teme muzicale din creații reprezentative ale compozitorilor romantici și ale compozitorilor ruși; ➤ Enumera și caracteriza date biografice ale reprezentanților romantismului muzical și a compozitorilor ruși.

4.	Clasa VII/V	(7) Muzica contemporană; (8) Muzica națională (de la lăutari pînă la muzica profesionistă); (9) Creația compozitorilor din jum. II a sec. XX	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Recunoaște și descrie elementele specifice muzicii ruse și naționale; ➤ Stăpîni auditiv creații muzicale din repertoriul național și univesal; ➤ Intona/fredona teme muzicale din creații reprezentative ale compozitorilor naționali și universali; ➤ Expune și caracteriza date biografice și de creație a reprezentanților diferitor epoci, stiluri, perioade de dezvoltare a artei muzicale.
----	-------------	--	---

2.7 ACTIVITĂȚI ȘI PRODUSE

Nr./o	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate	Criterii de evaluare a produselor
1.	Fenomenul muzical ca fenomen existențial;	<p>Activități: Audierea și analiza materialului muzical; Informații prezentate succint; Răspunsuri la întrebări; Studii de caz; Melogestica</p> <p>Produse: Răspunsuri scrise/orale; Set de analize /contururi melodice ale creațiilor muzicale audiate; Eseu „Muzica în viața mea”;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Corectitudinea în determinarea tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical; ➤ Complexitatea caracterizării genurilor și formele muzicale, imaginea muzicală și mijloacele de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; ➤ Gradul de recunoaștere/analiză a caracterelor muzicii în creații miniaturale și de proporții; ➤ Corectitudinea răspunsurilor în raport cu conținuturile abordate și a obiectivelor stabilite.
2.	Limbajul muzical (noțiuni de sintaxă, formă, gen, stil etc.);	<p>Activități: Audierea și analiza materialului muzical; Răspunsuri la întrebări; Recunoașterea și caracterizarea elementelor de limbaj muzical, gen muzical etc.; Jocuri muzical-didactice;</p> <p>Produse: Analize ale creațiilor muzicale audiate după un plan; Reprezentarea grafică și spațială a formei muzicale; Poster „Elementele limbajului muzical”;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Operarea cu noțiuni și terminologii specifice limbajului muzical în /caracterizarea muzicii audiate; ➤ Flexibilitatea în distingerea genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate; ➤ Gradul de recunoaștere/analiză a caracterelor muzicii în creații miniaturale și de proporții; ➤ Corectitudinea răspunsurilor în raport cu conținuturile abordate și a obiectivelor stabilite; ➤ Nivelul culturii de a audia, a urmări evenimentele sonore/muzica audiată.
3.	Barocul (preclasicismul) muzical (1600-1750);	<p>Activități: Audierea și analiza materialului muzical; Studierea datelor biografice din diferite surse; Răspunsuri la întrebări; Joc muzical-didactic: „Recunoaște creația audiată”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la reprezentanții barocului muzical, genurile și trăsăturile distinctive ale muzicii specifice perioadei barocului muzical; ➤ Recunoașterea și descrierea elementelor specifice muzicii preclasice;

		<p>Produse: Partitura ascultătorului; Eseu pe tema: „Reprezentanții barocului muzical”;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de stăpânire auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul preclasic (baroc); ➤ Exactitatea intonării/fredonării temelor muzicale din creații reprezentative ale compozitorilor preclasicismului muzical.
4.	Clasicismul muzical (1750-1827);	<p>Activități: Audierea și analiza materialului muzical; Studierea datelor biografice din diferite surse; Răspunsuri la întrebări; Joc muzical-didactic: „Recunoaște creația audiată”</p> <p>Produse: Partitura ascultătorului; Eseu pe tema: „Reprezentanții clasicismului vienez”;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la reprezentanții clasicismului muzical, genurile și trăsăturile distinctive ale muzicii specifice perioadei clasicismului muzical; ➤ Recunoașterea și descrierea elementelor specifice muzicii perioadei clasice; ➤ Gradul de stăpânire auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul specific perioadei clasice; ➤ Exactitatea intonării/fredonării temelor muzicale din creații reprezentative ale compozitorilor clasicismului muzical.
5.	Romantismul muzical (1820-1900);	<p>Activități: Audiții muzicale comentate/cu elaborarea notițelor; Studierea datelor biografice din diferite surse; Lectura textelor literare ce stau la baza creațiilor muzicale abordate; Răspunsuri la întrebări; Joc muzical-didactic: „Recunoaște creația audiată”</p> <p>Produse: Comentariu muzical asupra creațiilor muzicale audiate; Proiect de grup: „Sincretismul artelor – Viața exprimată în muzică și alte arte” Eseu pe tema „Opera preferată”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la reprezentanții romantismului muzical, genurile și trăsăturile distinctive ale muzicii romantice; ➤ Recunoașterea și descrierea elementelor specifice muzicii romantice; ➤ Stăpânirea auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul specific perioadei romantismului muzical; ➤ Enumerarea și caracterizarea celor mai importante date biografice ale reprezentanților romantismului muzical; ➤ Claritatea intonării/fredonării temelor muzicale accesibile din fondul reprezentativ al compozitorilor romantici.
6.	Muzica compozitorilor ruși și „grupul celor cinci”;	<p>Activități: Audiții muzicale comentate/cu elaborarea notițelor; Studierea datelor biografice din diferite surse; Studiu de caz pe exemple de material audio și video; Joc muzical-didactic: „Recunoaște creația audiată”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la valorile muzicii ruse și a reprezentanților școlii ruse; ➤ Recunoașterea și descrierea elementelor specifice muzicii reprezentative din creația compozitorilor ruși; ➤ Stăpânirea auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul creației compozitorilor ruși;

		<p>Produse: Comentariu muzical asupra creațiilor muzicale audiate; Proiect individual „Grupul cel cinci” și aportul în dezvoltarea muzicii ruse”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Enumerarea și caracterizarea celor mai importante date biografice ale reprezentanților școlii ruse; ➤ Claritatea intonării/fredonării temelor muzicale accesibile din fondul reprezentativ al compozitorilor ruși.
7.	Muzica contemporană;	<p>Activități: Audiții muzicale comentate/cu elaborarea notițelor; Melogestica; Studierea datelor biografice din diferite surse; Studiu de caz pe exemple de material audio și video; Joc muzical-didactic: „Recunoaște creația audiată”</p> <p>Produse: Comentariu muzical asupra creațiilor muzicale audiate; Eseu pe tema: „Reprezentanții romantismului muzical”;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la compozitorii contemporani și a muzicii contemporane; ➤ Recunoașterea și descrierea elementelor specifice muzicii contemporane; ➤ Stăpînirea auditivă a repertoriului muzical contemporan; ➤ Enumerarea și caracterizarea celor mai importante date biografice ale compozitorilor contemporani; ➤ Claritatea intonării/fredonării temelor muzicale accesibile din fondul reprezentativ al muzicii contemporane.
8.	Muzica națională (de la lăutari pînă la muzica profesionistă);	<p>Activități: Audiții muzicale comentate/cu elaborarea notițelor; Melogestica; Lectura din diferite surse a datelor biografice; Studiu de caz pe exemple de material audio și video; Joc muzical-didactic: „Recunoaște creația audiată”</p> <p>Produse: „Cartea de vizită” a unui săli de concert, a unui compozitor, a unei creații muzicale celebre; Partiturile ascultătorului la creațiile muzicale studiate în clasă și independent;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Integralitatea expunerii proprii vizavi de evoluția și valorile muzicii naționale; ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la reprezentanții muzicii naționale, genurile și trăsăturile distinctive ale muzicii naționale; ➤ Recunoașterea și descrierea elementelor specifice muzicii naționale; ➤ Stăpînirea auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul național; ➤ Enumerarea și caracterizarea celor mai importante date biografice ale compozitorilor școlii naționale; ➤ Claritatea intonării/fredonării temelor muzicale accesibile din fondul reprezentativ al muzicii naționale.
9	Creația compozitorilor din jum. II a sec. XX	<p>Activități: Audiții muzicale comentate/cu elaborarea notițelor; Melogestica; Studierea datelor biografice din diferite surse; Studiu de caz pe exemple de material audio și video; Joc muzical-didactic:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gradul de cunoaștere (sub aspectul cantitativ și calitativ) a informațiilor cu privire la compozitorii și muzica se. XX; ➤ Stăpînirea auditivă a creațiilor muzicale din repertoriul specifice sec. XX; ➤ Enumerarea și caracterizarea celor mai importante date biografice ale reprezentanților muzicii sec. XX; ➤ Claritatea intonării/fredonării temelor muzicale accesibile din fondul

		<p>„Recunoaște creația audiată”</p> <p>Produce: Piese de identitate ale programelor artistice vizionate (invitații, afișe, programe etc.); Portofoliul partiturilor personale ale creațiilor muzicale audiate/studiate; Lista creațiilor preferate din palmaresul fondului muzical universal și național.</p>	<p>reprezentativ al valorilor muzicii sec. XX.</p>
--	--	---	--

2.8 SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Conținuturile propuse spre studiere în cadrul disciplinei *Literatura muzicii* sînt dinamic ordonate pe dimensiunile/domenii, unități de conținut/subiecte, repartizate pe clase într-o viziune sistemică și se pot integra în mod echilibrat, asigurând abordarea metodică și holistică a procesului de educație-instruire muzicală și, în același timp, apropiind actul de achiziții studiate/receptate în contextul instituțional-artistice de actul transferului achizițiilor în realitatea imediată, de viața intimă/spirituală a elevului. Conținuturile învățării sunt organizate în concordanță cu competențele specifice disciplinei *Literatura muzicii*, dar, în același timp, constituind mijloace și resurse de studiere a altor discipline de studiu.

Profesorul are o libertate sporită de activitate, în funcție de particularitățile de vîrstă și individuale ale elevilor, de opțiunile acestora, dar și de posibilitățile variate reprezentate de baza artistică și materială a fiecărei instituții de învățămînt artistic extrașcolar.

Studierea disciplinei *Literatura muzicii* cuprinde prelegeri teoretice, audiții muzicale, participări la concerte, parcurgerea unei bibliografii, redactarea de referate și lucrări, elaborarea „Partiturii ascultătorului”, analize muzicale etc. Astfel, conținuturile învățării includ cele două dimensiuni ale disciplinei: **informativ-teoretică** și cea **aplicativ-practică**.

Astfel, în vederea asimilării lexicului și operării cu limbajul specific disciplinei, cît și pentru fundamentarea cunoașterii expresiei individuale în contextul diversității culturale contemporane, elementele de bază ale curriculumului trec accentul de pe latura informativ-teoretică spre cea aplicativ-practică.

Dimensiunea informativ-teoretică a unităților de conținut vizează studierea muzicii/fenomenului muzical din perspectivele legităților muzicii, elementelor de limbaj muzical și al rolului acestora în crearea conținuturilor/imaginilor muzicale ale lucrărilor muzicale din repertoriul național și universal, evoluției fenomenului muzical și a constituirii „fondului de aur” al tezaurului muzical național și universal, creației și vieții compozitorilor/reprezentanților diferitor epoci, stiluri, curente muzicale, diversității genuistice și de conținut propriu-zis al muzicii etc.

Dimensiunea aplicativ-practică vizează studiul propriu-zis al artei muzicale, în general, care nu este posibilă în afara activităților practice de comunicare, cunoaștere, cercetare, exersare, exprimare, creație etc. Unitățile de conținut sunt construite astfel, încît pot oferi posibilități alternative de construire a traseului de cunoaștere a fenomenului muzical în temeiul activităților de audiție, interpretare/fredonare și creație muzicală.

Conținuturile și activitățile muzical-didactice prin care se construiesc și se organizează situațiile de învățare crează un echilibru optim între abordările teoretice și cele aplicative, respectând o evoluție a procesului de cunoaștere bazat pe articularea tuturor funcțiilor psihicului elevului (sensibilitate, atenție, memorie, imaginație și gîndire).

În vederea realizării sistemului de competențe specifice disciplinei *Literatura muzicii*, curriculumul disciplinar propune unități de conținut nondirective, avînd un caracter orientativ și flexibil.

În I an de studiu al disciplinei (cl. IV/II), conținuturile vor cuprinde teme de ordin general, cu privire asupra fenomenului muzical în calitatea acestuia de fenomen al lumii/al existenței, precum și asupra elementelor, tipologiei, varietăților de limbaj muzical și genuri muzicale etc., tematici regăsite în modulele: (1) Fenomenul muzical ca fenomen existențial și (2) Limbajul muzical (noțiuni de sintaxă, formă, gen, stil etc.).

În următorii 3 ani de studiu, conținuturile abordate în format integrat/circular, vor reflecta (3) Evoluția fenomenului muzical, (4) Compozitori/reprezentanți ai școlilor componistice și (5) Repertoriul muzical (audiție/reflecție (analiză)/ intonare (fredonare)).

Astfel, în clasa V/III și VI/IV, conținuturile vor fi axate pe creațiile compozitorilor preclasici (J. S. Bach), clasici (J. Haydn, W. A. Mozart, L. W. Beethoven), compozitorii din perioada romantismului (F. Schubert, R. Schumann, F. Chopin, F.-M. Bartholdy, J. Rossini etc), compozitorii ruși și „grupul celor cinci”.

În clasa VII/V, conținuturile vor fi axate pe valorile muzicii contemporane, creațiile și reprezentanții școlilor naționale, precum și a compozitorilor din jum. II a sec. XX.

Libertatea de opțiuni a cadrului didactic, în raport cu demersul metodologic, se va reflecta în primul rând în alegerea materialului muzical ce urmează a fi audiat, în selectarea bibliografiei, în funcție de resursele locale, de condițiile existente în școală și de individualitatea fiecărui elev sau cel puțin grup de elevi cu preocupări și interese convergente.

Repertoriul muzical orientativ propus pentru audiție în prezentul curriculum este constituit dintr-un complex de valori muzicale universale și naționale. Sugestiile pentru audiție, stabilite pe baza unei selecții prin care s-a avut în vedere conținuturi și finalități educative, lasă libertate profesorului de a veni în întâmpinarea receptivității copiilor. Având în vedere că audiția muzicală nu este un mijloc auxiliar al lecției teoretice (de ilustrare a unei noțiuni, de exemplificare a unor elemente etc.), aceasta va deveni în sine o cale de receptare a muzicii pe coordonate muzicale generale și culturale. Ca pondere în cadrul lecției, audiției muzicale i se va aloca un timp important, aceasta devenind partea centrală/„firul roșu” al lecției de Literatură muzicii.

Dat fiind că procesul receptării unei lucrări muzicale se sedimentează în timp, prin mai multe re-audieri, se recomandă revenirea la creațiile anterior audiate. Satisfacția recunoașterii auditive a unor creații audiate anterior asigură lecției valențe valorice sporite.

Momentele de audiție prevăzute trebuie acordate preferințelor elevilor, dar și genurilor și formelor muzicale studiate, cu problematica propusă spre conștientizarea și subiectul lecției. Nu trebuie să uităm că adevăratul contact cu arta muzicală se face în sala de concert, suportul electronic fiind doar o alternativă modernă la veritabila întâlnire nemijlocită cu spiritul creației muzicale.

În acest context, recomandăm ca alegerea materialului muzical propus spre audiție să fie făcută conform criteriului accesibilității și al resurselor educațional-artistice, în funcție de competențele urmărite în procesul de predare-învățare (compozitor, curent, epocă, gen, stil etc.).

Evaluarea

Pornind de la caracterul practic al activităților specifice disciplinei *Literatură muzicii*, evaluarea presupune observarea continuă și sistematică a elevilor de a participa în activități colective, nu doar individuale. Reproducerea materialului muzical, memorat mecanic, ca procedeu tradițional de evaluare, va fi înlocuită cu metode alternative de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul etc.), precum și de alte forme de evaluare a manifestărilor artistice colective și/sau individuale (concerte, recitaluri, concursuri etc.).

Evaluarea rezultatelor învățării la disciplina *Literatură muzicii*, are drept scop determinarea nivelului de realizare a competențelor specifice și unităților de competență la disciplină, în acest sens, profesorul va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare – învățare, incluzând următoarele tipuri de evaluări:

- evaluarea inițială (obligatorie pentru fiecare clasă la începutul semestrului;
- evaluarea curentă/ formativă ce presupune prezentări, postere, portofoliul, tabele conceptuale, enunțuri istorice etc;
- evaluarea sumativă, ce presupune finalul fiecărei unități de învățare.

Instrumentele de evaluare aplicate la disciplină, pentru toți anii de studiu, vor fi structurate conform domeniilor de conținut: Timp și spațiu în evoluția fenomenului muzical, Limbaj muzical, Izvoare/tendențe și Reprezentanți/compozitori ai domeniului muzical, Causă și efect în evoluția și dezvoltarea artei muzicale, Atitudine și comportament în abordarea valorilor muzical-artistice.

Conținuturile nemijlocite supuse evaluării vor include tematicile abordate în cadrul lecțiilor. Acestea vor include:

- Conținuturi informativ-teoretice (cunoașterea biografiilor, noțiunilor de limbaj muzical, gen, stil, epocă etc.);
- Conținuturi practice-aplicative (reflecții/analize ale creațiilor compozitorilor, recunoașterea auditivă a muzicii, elaborarea arhivei muzicale proprii etc.)

Calificativ	Nota	Criterii de evaluare
Excelent	10	- Demonstrarea rezultatelor remarcabile în cunoașterea tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical, datelor biografice ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical;

		<ul style="list-style-type: none"> - Manifestarea creativității și a interesului pentru o cunoaștere versată în distingerea genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate, caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; - Stăpînirea auditivă și intonarea/fredonarea unui repertoriu vast de teme muzicale din creații valoroase ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Depășirea prevederilor curriculare în studierea conținuturilor specifice disciplinei Literatura muzicii.
Foarte bine	9	<ul style="list-style-type: none"> - Demonstrarea rezultatelor înalte în cunoașterea tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical, datelor biografice ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Manifestarea creativității în distingerea genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate, caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; - Stăpînirea auditivă și intonarea/fredonarea unui repertoriu vast de teme muzicale din creații valoroase ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Demonstrarea competențelor formate/dezvoltate nivelului corespunzător prevederilor curriculare de studiere a conținuturilor în cadrul disciplinei Literatura muzicii.
Bine	8	<ul style="list-style-type: none"> - Demonstrarea cu neîncredere a cunoașterii tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical, datelor biografice ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Distingerea cu abateri nesemnificative a genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate, caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; - Stăpînirea auditivă și intonarea/fredonarea unui repertoriu relativ modest de teme muzicale din creații valoroase ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Demonstrarea competențelor formate/dezvoltate în cadrul disciplinei Literatura muzicii la nivelul corespunzător prevederilor curriculare.
	7	<ul style="list-style-type: none"> - Demonstrarea cunoașterii cu abateri a tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical, datelor biografice ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Distingerea cu abateri a genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate, caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale abordate; - Stăpînirea auditivă și intonarea/fredonarea unui repertoriu mic de teme muzicale din creații valoroase ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Demonstrarea competențelor formate/dezvoltate în cadrul disciplinei Literatura muzicii la nivelul relativ corespunzător prevederilor curriculare.
Suficient	6	<ul style="list-style-type: none"> - Demonstrarea cunoașterii slabe a tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical, expunerea cu greșeli a datelor biografice ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical;

		<ul style="list-style-type: none"> - Distingerea parțială a genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate, caracterizarea intuitivă a genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale; - Stăpînirea cu dificultăți a repertoriului de teme muzicale din creații valoroase ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Demonstrarea competențelor formate/dezvoltate în cadrul disciplinei Literatura muzicii la un nivel relativ inferior prevederilor curriculare.
	5	<ul style="list-style-type: none"> - Demonstrarea cunoașterii foarte slabe a tipologiei și particularităților sonore ale elementelor de limbaj muzical și a datelor biografice ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Distingerea cu mari dificultăți a genurilor/caracterelor muzicii audiate/interpretate, caracterizarea intuitivă a genurilor și formelor muzicale, imaginii muzicale; - Stăpînirea unui repertoriului foarte îngust de teme muzicale din creații valoroase ale reprezentanților/compozitorilor diferitor perioade de dezvoltare a fenomenului muzical; - Demonstrarea competențelor formate/dezvoltate în cadrul disciplinei Literatura muzicii la un nivel inferior prevederilor curriculare.
Nesatisfăcător	4	<ul style="list-style-type: none"> - Elevul nu îndeplinește indicatorii, prezența la calificativul suficient.

BIBLIOGRAFIE

1. Achiri, I., Bolboceanu, A. *Evaluarea standardelor educaționale*. Chișinău: Print-Caro, 2009
2. Andrițchi, V. *Managementul resurselor umane în cadrul educațional*. În: Managementul educațional. Ghid metodologic. (coord. Guțu Vl.). Chișinău: CEP USM, 2013.
3. Blândul, V.C. *50 de jocuri și activități specifice educației nonformale*. Cluj-Napoca: MEGA, 2017.
4. Blândul, V.C. *Bazele educației nonformale*. Cluj-Napoca: MEGA, 2015.
5. Callo, T. *O pedagogie a integralității*. Chișinău: CEP USM, 2007.
6. Cerghit, I. *Determinațiile și determinările educației*. În: *Curs de pedagogie*. București, 1988.
7. Chiriac, T., Rusnac, C., Gagim, I. *Conceptia Educației muzicale în învățământul preuniversitar. Valențele reformei învățământului. Partea a IV-a*. Chișinău, 1992, p. 42 – 49.
8. Cerghit, I. *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. București: Aramis, 2002.
9. Cristea, S. *Fundamentele pedagogiei*. Iași: Polirom, 2010.
10. Cucos, C. *Pedagogie*. Ediția a II-a. Iași: Polirom, 2006.
11. Coroi, E., Borș, A., Morari M. *Conceptualizarea implementării și dezvoltării curriculumului de Educație muzicală*. În: *Curriculum școlar: proiectare, implementare și dezvoltare// Institutul de Științe ale Educației*. Chișinău, 2007, p. 374 – 397.
12. Deac E.A., Marcu V., Ortan F. *Managementul activităților extracurriculare*. Oradea: Editura Universității din Oradea, 2003.
13. Dye, T.R. *An Understanding Public Policy*. USA: Prentice Hall, 1998.
14. Gagim, Ion. *Dicționar de muzică*. Chișinău: Editura Știința, 2009.
15. Guțu, Vl. (coord.expert), Crudu, V. (coord.gen.), Achiri, I., Bîrnaz, N., Chiorbă, C., Ciuvaga, V., Dandara, O., Darii, L., Gremalschi, A., Ghicov, A., Guțu, I., Morari, M., Muraru, E., Olaru, V., Paiu, M., Sochircă V., Solcan, A., Șevciuc, M., Toma, N., Țurcanu, C., Velișco, N., Vitcovschi, A. *Curriculum de bază: sistem de competențe pentru învățământul general*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, UNICEF Moldova, Chișinău: CEP USM, 2020.
16. Guțu, Vl. (expert-coord.naț.), Vrânceanu M. (expert-coord.naț.), Cutasevici, A. (coord.naț.), Crudu, V. (coord.naț.), Clichici, V. (coord.), Ciobanu, L., Mocanu, L., Straistari-Lungu, C., Duminiță, S., Dascal, A. *Cadrul de referință al Educației Timpurii din Republica Moldova*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Chișinău: Lyceum, 2018.

17. Guțu, Vl. *Pedagogie*. Chișinău: CEP USM, 2013.
18. Guțu, Vl. *Schimbări de paradigmă în teoria și practica educațională*. Vol.I. Chișinău: CEP USM, 2009.
19. Guțu, Vl., Pogolșa, L.(coord.), Crudu, V. (coord.), Bucun, N., Ghicov, A., Achiri, I., Gremalschi, A., Velișco, N., Goraș, M., Gaiciuc, V., Lungu, C., Ceapa, V., Cotovițaia, D., Marț, V., Ghenciu, N., Gînu, D., Eftodi, A. *Cadrul de Referință al Curriculumului Național*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Institutul și Științe ale Educației. Chișinău: Lyceum 2017.
20. Guțu, Vl., Poștan, L. *Didactica pentru adulți din perspectiva motivațională*. Chișinău: CEP USM, 2007.
21. Guțu, Vl., Vicol, M. *Tratat de pedagogie – între modernism și postmodernism*. Iași: Performantica, Institutul Național de Inventică, 2014.
22. **Jigău, M., Copii supradotați. București: S.A. Știința și Tehnica, 1994.**
23. Lefter, L. *Acțiunea/ interacțiunea educativă în contextul instruirii centrate pe elev*. În: *Univers Pedagogic*, Categoria C. Chișinău: IȘE, 2017, nr.1 (53), p.47-53.
24. Marinescu, M. *Noile educații în societatea cunoașterii*. București: ProUniversitaria, 2013.
25. Oprea, C.L. *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006.
26. *Regulamnetul-tip al instituției extrașcolare*. Ordinul ME nr.05 din 04.01.2011.
27. **Roco, M. Creativitatea individuală și de grup: Studii experimentale/ M.Roco. – București: Academia de Științe sociale și politice, 1979. – 207 p.**
28. **Roșca, Al. Aptitudinile / Al.Roșca, B.Zorgo. – București: Editura Științifică, 1972. – 150 p.**
29. Văideanu, G. *Educația la frontiera dintre milenii*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1988.
30. Бондаревская, Е.В. *Прогностическая роль концепций личностно-ориентированного образования в развитии целостной педагогической теории // Научная школа член-корреспондента РАО, профессора Е.В. Бондаревской: Известия, Южный отдел РАО, Выпуск 1. Ростов-на-Дону: РГПУ, 1999.*
31. **Выготский, Л. Педагогическая психология. Под ред. В.Давыдова. Москва: Педагогика. 1991**
32. Сериков, В.В. *Личностный подход в образовании: концепции и технологии*. Волгоград, 1994.
33. Теплов, Б., *Избранные труды: в двух томах, Том I*. Москва: Педагогика, 1985.
34. Хуторской, А.В. *Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?* Москва: ВЛАДОС-ПРЕС

III. Teoria muzicii și Solfegiu

Disciplina **Teoria muzicii și Solfegiu** este una fundamentală pentru profilul Muzică. Ea are legături directe, trainice și indispensabile cu practica activității unui învățăcel – fie un viitor profesionist în domeniul artelor, fie – ca minimum – un om civilizată al epocii moderne ce va rezista provocărilor timpului. Prin intermediul solfegierii, dicteului, exercițiilor de recunoaștere a sunetelor, intervalelor, acordurilor, prin exercițiile de dezvoltare a memoriei muzicale, se formează competențe cu ajutorul cărora elevii pot citi, nota, interpreta creațiile muzical-artistice. Studiul disciplinei oferă elevilor oportunitatea operării practice la nivel de intonare/solfegiere cu componentele limbajului muzical universal, cu ajutorul căruia se pot lectura, intona, analiza relațiile între sunetele muzicale, începând cu notația și evoluând spre exerciții complexe și elemente de armonie/polifonie, obținând echivalența între activitatea de cunoaștere și cea artistică. Se conturează oportunități în vederea studierii elementelor de limbaj muzical din perspectivă științifică, adaptată la nivelul de complexitate specific vârstei lor, asigurând conceptualizarea, clarificarea, și aplicarea acestora în contexte teoretice și practice variate. Studiarea limbajului muzical universal stimulează în cel mai eficient mod progresul ulterior al elevilor.

Curriculumul fundamentează evoluția elevilor în direcția exprimării artistice, constituind un demers complex, ce depășește nivelul de simplu suport teoretic.

Alături de alte discipline din Planul-cadru pentru Școlile de Muzică/Arte, **Teoria muzicii și Solfegiu** își păstrează caracterul tradițional, cu abordări structurate strategice, inițiază/dezvoltă auzul muzical, simțul ritmului și memoria muzicală, alături de operarea cu elemente de limbaj specific muzical. Printr-o metodologie particulară, **Teoria muzicii și Solfegiu**, își propune să formeze la elevi competențe specifice, prin care se asigură crearea unei baze temeinice solide atât teoretice, cât și practice.

Procesul de învățare la disciplina **Teoria muzicii și Solfegiu**, se realizează pe două nivele – informativ-teoretic și formativ/aplicativ/practic care se suprapun nemijlocit:

Nivelul informativ-teoretic vizează instruirea, acumularea de cunoștințe, însușirea noțiunilor de specialitate. În urma exersărilor sistematice se formează capacități de interpretare, de utilizare adecvată a limbajul specific, de lecturare corectă a fragmentelor melodice; de formare a cunoștințelor muzicale și despre muzică de acumulare, fundamentare, explicare și asimilare a reprezentărilor, noțiunilor, categoriilor, judecăților, legităților, precum și capacități de reflectare/comentare muzicală; se discern criterii de apreciere valorică; se dezvoltă capacitatea de a utiliza limbajul specific în descifrarea mesajului artistic.

Nivelul aplicativ-practic contribuie la afirmarea idealului estetic, a capacității de a audia, analiza și a reproduce materialul muzical.

Conținuturile/temele din cadrul Unităților de învățare vor deveni Unități de competențe prin aplicarea tuturor domeniilor de activitate, în special prin Dicteu, Solfegiere, Analiză auditivă și, eventual, Creativitate. Raportul temporal dintre ele va fi adaptat fiecărei unități tematice.

3.1 ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. crt.	Disciplina/ tipuri de activități	Componenta	Numărul de ore pe săptămână	Clasele	Numărul de ore pe an	Modul de evaluare	
						Testare	Examene
1.	Teoria muzicii și Solfegiu	nucleu	2	I	70 ⁽³⁾	1	
				II	70 ⁽³⁾	1	
				III	70 ⁽³⁾	1	1 ⁽⁴⁾
				IV	70 ⁽³⁾	1	1 ⁽⁵⁾
				V ⁽¹⁾	70 ⁽³⁾	1	
				VI	70 ⁽³⁾	1	
				VII ⁽²⁾	70 ⁽³⁾	1	

Note:

- (1) programul de studii poate fi alcătuit pentru clasele I-V ani
- (2) programul de studii poate fi alcătuit pentru clasele I-VII ani
- (3) poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.
- (4) pentru programul de studii clasele I-V ani.
- (5) pentru programul de studii clasele I-VII ani.

3.2 COMPETENȚE SPECIFICE

1. **Utilizarea/operarea** cu elementele de notație/limbaj/terminologie muzicală/ mijloace ale expresivității muzicale (*la prima vedere/ studiate*), în contexte variate de aplicare (*solfegiere/ notare/ creație*), **dând dovadă** de corectitudine, interes pentru rigoare și precizie;
2. **Perceperea/recunoașterea la auz** a elementelor de bază (*moduri/varietăți de mod/ succesiuni de intervale/de acorduri/de figuri ritmice*) în baza surselor propuse, **dovedind** claritate și cultură auditivă.
3. **Analiza/caracterizarea** teoretică a întregului complex muzical prin recurgerea la concepte/metode/tehnologii specifice de caracterizare, cu implicarea auzului/memoriei muzicale melodicearmonice, polifonice, ritmice.
4. **Integrarea achizițiilor muzical-artistice dobândite** muzicale vocal-intonative/ improvizationale/ auditive/ creative în contexte disciplinare (dicteu/creație elementară proprie)/școlare (activități extrașcolare) /de viață (concerte, etc.), **demonstrând** cultură muzicală generală, gust muzical format, autocontrol, autocunoaștere și comportament profesionist.
5. **Promovarea/valorificarea experiențelor**, prin implicarea/organizarea/crearea evenimentelor cultural-artistice școlare/comunitare, **analizarea și aprecierea** de sine stătător a valorii unei creații noi și a mesajului ei artistic, **asigurând** fidelitate și respect pentru imaginea și mesajul muzical-artistic, pentru valorile patrimoniului muzical/cultural/artistic național și universal.

3.3 MATRICEA DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR SPECIFICE ȘI UNITĂȚILOR DE COMPETENȚE/UNITĂȚI DE CONȚINUT

Nr.	Competențe specifice	Unități de competențe	Unități de conținut	Activități / produse
1.	Utilizarea/operarea cu elementele de notație/ limbaj/ terminologie muzicală/ mijloace ale expresivității muzicale (<i>la prima vedere/ studiate</i>), în contexte variate de aplicare (<i>intonare/ solfegiere/ notare/ creație</i>), dând dovadă de corectitudine, interes pentru rigoare și precizie;	Respectarea ținutei/poziției corecte a corpului, respirația în timpul intonării/solfegerii; Acordajul în tonalitate, inclusiv de sine stătător , de la tonică sau de la sunetul "La" luat cu pianul; Discifrarea textelor muzicale propuse; Analiza minuțioasă a materialului muzical propus pentru solfegiere (<i>măsura, duratele, modul, tonalitatea, treapta care începe, treapta care încheie, pauzele, etc.</i>) ; Solfegierea melodiilor cântecelor/fragmentelor muzicale cu sau fără text, respectând toate indicațiile semantice și frazarea corectă, intonarea gamelor, intervalelor, acordurilor, secvențelor, a diferit turajii melodice, succesiuni rimice, etc. ; Citirea la prima vedere a fragmentelor muzicale, cu diferit grad de complexitate; Transpunerea melodiilor /exercițiilor în alte tonalități; Manifestarea atitudinii conștiente; Interpretarea expresivă solo și în ansamblu	Solfegiere/ exerciții vocale	Activități / produse Citirea /solfegierea melodiilor/ exercițiilor intonaționale
2.	Perceperea/recunoașterea la auz a unei diversități variate de fragmente/ succesiuni/ turajii/ creații muzicale, în baza surselor propuse, dovedind claritate și cultură auditivă.	Recunoașterea/analiza auditivă a textelor muzicale ce conțin diverse elemente ale limbajului muzical; Recunoașterea măsurilor în fragmentele muzicale audiate; Realizarea corelației dintre calitățile sunetelor muzicale și semnele grafice respective; Formarea și dezvoltarea culturii auditive prin aprecierea la auz a elementelor modal-tonale, metro-ritmice;	Perceperea și analiza muzical-auditivă	Activități / produse Audierea și analiza materialului muzical. Produse reconamdate:

		<p>Exersarea cu aplicarea diverselor forme de lucru pentru dezvoltarea auzului/memoriei muzicale;</p> <p>Dezvoltarea auzului muzical (<i>extern și intern, melodic, ritmic, armonic, polifonic, modal</i>)</p> <p>Identificarea la auz a succesiunilor de trepte (cu distingerea celor stabile și instabile, diatonice și cromatice, naturale și alterate), a succesiunilor de intervale (melodice și armonice, simple și compuse, mari, mici și perfecte, mărite și micșorate, comune și caracteristice), a diferitor tipuri și specii de acorduri (de 3-5 sunete, trisonuri majore, minore, mărite și micșorate, în stare directă și în răsturnare), a elementelor funcțional-modale (trisonuri și septacorduri principale și secundare, inclusiv D₇, II₇, VII₇ cu răsturnări și rezolvări), a măsurilor (simple și compuse, omogene și eterogene, constante și alternative), a diferitor moduri diatonice</p> <p>Determinarea elementelor de limbaj muzical (<i>formei, măsurii, tempoului, nuanțelor dinamice</i>).</p> <p>Memorarea fragmentelor muzicale și a dicteelor.</p> <p>Conștientizarea aplicării corecte a elementelor indicate</p> <p>Determinarea funcțiilor acordurilor principale;</p> <p>Rezolvarea exercițiilor de codificare grafică a configurațiilor sonore.</p>		Răspuns scris/oral
3.	<p>Analiza/ caracterizarea materialului interpretativ/ muzical-teoretic/ auditiv (moduri/ varietăți, intervale, acorduri, secțiuni muzicale), recurgând la concepte/ metode/ tehnologii specifice de caracterizare, dând dovadă de auz muzical melodic, armonic, polifonic, perseverență și comportanment profesionist.</p>	<p>Utilizarea corectă a notației înălțimii și duratei sunetelor;</p> <p>Tactarea corectă, conform schemelor, respectarea măsurilor indicate, a pauzelor, etc.;;</p> <p>Tactarea formulelor/figurilor ritmice studiate;</p> <p>Interpretarea unui acompaniament/canon ritmic;</p> <p>Scrierea dicteelor metro-ritmice;</p> <p>Analiza materialul muzical din perspective metro-ritmice;</p> <p>Observarea elementelor metro-ritmice dintr-un fragment muzical audiat;</p> <p>Identificarea măsurilor de 2-12 timpi de diferite durate (<i>pătrime, doime, optime</i>), a anacruzei, a sincopelor, a diviziunilor excepționale, a contratimpului, etc.</p>	Problematică metro-ritmică	Vocalizarea fragmentelor/figurilor ritmice. Notarea unor succesiuni metro-ritmice Produce recomandate: Răspuns scris/oral Scheme metro-ritmice elaborate; Jocuri muzical-ritmice
		<p>Familiarizarea cu claviatura pianului și registrele lui, denumirea sunetelor și octavelor, studierea portativului, a semnelor.</p> <p>Enumerarea terminilor și elementelor de notație muzicală.</p> <p>Operarea cu diverse noțiuni și termeni;</p> <p>Identificarea și caracterizarea intervalelor: simple și compuse; perfecte și imperfecte; mari, mici, mărite și micșorate; intervale caracteristice, tipurilor de acorduri: trisonuri principale, secundare, mărite, micșorate cu răsturnări;</p>	Componenta teoretică Elemente de Teoria muzicii	Produce reconamdate: Răspuns scris/oral Chestionarea orală Teste rezolvate

		<p>septacordurile principale D7, II7, VII7 cu răsturnări.</p> <p>Recunoașterea formei muzicale și elementelor ei (motiv, frază, propoziție, perioadă);</p> <p>Clasificarea noțiunilor specifice de limbaj muzical;</p> <p>Formularea diferitelor sensuri și variante sinonimice ale determinării aceluiași termen/fenomen;</p> <p>Identificarea și explicarea termenilor convenționali, utilizați frecvent în practica muzicală.</p> <p>Compararea exemplelor de codificare grafică a muzicii.</p> <p>Notarea suportului armonic/acordic;</p> <p>Realizarea exercițiilor de formare a intervalelor și acordurilor în tonalitate și de la un sunet dat;</p> <p>Notarea și rezolvarea treptelor/ intervalelor/ acordurilor în tonalitate;</p>		
4.	<p>Integrarea achizițiilor muzical-artistice dobândite muzicale vocal-intonative/ improvizationale/ auditive/ creative în contexte disciplinare (dicteu/ creație elementară proprie)/ școlare (activități extrașcolare) /de viață (concerte, etc.),</p> <p>demonstrând cultură muzicală generală, gust muzical format, autocontrol și autocunoaștere</p>	<p>Memorarea fragmentelor muzicale studiate;</p> <p>Scrierea dicteurilor melodice / ritmice de diferite niveluri și grade de dificultate;</p> <p>Notarea unor formule ritmico-melodice;</p> <p>Tactarea dicteurilor melodice / ritmice de diferite niveluri și grade de dificultate;</p> <p>Distingerea la auz a formulelor metro-ritmice de complexitate variată;</p> <p>Alcătuirea /crearea propriilor fragmente muzicale, conform algoritmului propus;</p> <p>Interpretarea la instrument a fragmentului muzical/dicteului muzical audiat/notat.</p> <p>Lectura fragmentului muzical audiat/notat/creat.</p>	Dicteul muzical	<p>Activități / Dicteu muzical interpretat, notat și analizat.</p> <p>Produce reconamdate: Răspuns scris/oral</p>
5.	<p>Valorificarea achizițiilor muzical-artistice dobândite, prin implicarea/ organizarea/ crearea evenimentelor cultural-artistice școlare/ comunitare,</p> <p>analizarea și aprecierea de sine stătător a valorii unei</p>	<p>Crearea unor melodii proprii;</p> <p>Practicarea abilităților componistice inițiale;</p> <p>Realizarea unor contrapuncte la o temă dată;</p> <p>Exersarea cu utilizarea unor structuri ritmice, melodice, structurale;</p> <p>Transcrierea unor teme muzicale în manieră proprie;</p> <p>Improvizarea elementară la o temă propusă: melodică, ritmică, armonică;</p> <p>Crearea unor combinații simple de acorduri și formule de acompaniament;</p> <p>Valorificarea creativă a elementelor de limbaj muzical;</p>	Creația muzicală	<p>Activități / Compunerea liniei melodice în baza scărilor modale și formulelor melodico-ritmice propuse;</p> <p>Notarea corectă a propriilor lucrări muzicale simple;</p> <p>Produce reconamdate:</p>

creații noi și a mesajului ei artistic, dovedind fidelitate, atitudine responsabilă față de valori și patrimoniul muzical/ cultural/ artistic național și universal.	<p>Utilizarea în procesul de creație a timbrului, tempoului, nuanțelor dinamice, elementelor melodice, ritmice și armonice;</p> <p>Crearea liniilor melodice în baza scărilor modale și formulelor melodico-ritmice;</p> <p>Prezentarea publică a fragmentelor muzicale din repertoriul personal sau la alegere.</p>		Răspuns scris/oral Scheme metro-ritmice elaborate; Jocuri muzical-ritmice
--	---	--	---

3.4 UNITĂȚI DE CONȚINUT:

Nr./r	Titlu:	Raportul temporal	
		Informativ-Teoretic	Aplicativ-Practic
1.	Solfegierea și exersări vocale	1/4	3/4
2.	Problematică metro-ritmică	1/4	3/4
3.	Perceperea și analiza muzical-auditivă	1/2	1/2
4.	Dicteul muzical	1/4	3/4
5.	Creația muzicală	1/4	3/4
6.	Componenta teoretică	1/2	1/2

3.5 REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A UNITĂȚILOR DE CONȚINUT /SUBIECTE RECOMANDATE

<p>Clasa I-ii</p> <p>1.Noțiunile de bază – <i>Portativ, cheia sol, denumirea sunetelor, locul sunetelor pe portativ, semnele de alterație (diez, bemol, becar), mod, tonalitate, gama, semne constitutive (armura) structura gamei majore, treptele stabile, treptele instabile, rezolvarea treptelor instabile, anacruza, repriza, transpoziția, punctul, fermato și liga ca semne de prelungire a duratei sunetului muzical)</i></p> <p>2. Calitățile sunetelor muzicale (înălțime, durată, intensitate și timbru)</p> <p>3. Duratele – întregă, doime, pătrime, optime, pătrimea cu punct</p> <p>4. Tonalitățile – C-dur, G-dur, F-dur, D-dur.</p> <p>5. Măsurile – 2₄, 3₄, 4₄</p>
<p>Clasa a II-a</p> <p>1.Noțiunile de: <i>tonalități relative (paralele), modul minor, varietățile modului minor, semne accidentale, cheia Fa</i></p> <p>2. Tonalitățile B dur <i>naturală</i>, a moll, e moll, d moll, h moll, g moll (<i>naturale, armonice, melodice</i>)</p> <p>3. Duratele - <i>șaisprezecime, doime cu punct, figura ritmică pătrime cu punct+optime.</i></p> <p>4.Măsurile - 2₄, 3₄, 4₄, 3₈</p> <p>5.Intervale: 1p, 2M, 2m, 3M, 3m, 4p cu rezolvări Succesiuni din intervalele studiate.</p>
<p>Clasa a III-a</p> <p>1.Noțiunile - <i>treiton (4+ și 5-), răsturnare.</i></p> <p>2. Tonalitățile- Es dur, c moll, A dur, fis moll, varietățile celor <i>minore (naturale, armonice, melodice)</i>, sunetul și nota <i>eis</i></p> <p>3.Grupările ritmice cu șaisprezecimi – patru șaisprezecimi, optime cu două șaisprezecimi, două șaisprezecimi cu o optime, pătrimea cu punct și două șaisprezecimi.</p> <p>4.Măsurile de 2₄, 3₄, 4₄, 3₈</p> <p>5.Intervale: 5p, 6M, 6m, 7M, 7m, 8p cu rezolvări. Succesiuni din intervalele studiate.</p>
<p>Clasa a IV-a</p> <p>1.Noțiunile și cifrarea lor: trison (5₃), răsturnare a trisonului – sextacord (6), cvartsextacord (6₄). Trisonurile principale – T(t) 5₃, S(s) 5₃, D(d) 5₃ – cu răsturnări T(t)₆, T(t) 6₄, S(s)₆, S(s) 6₄, D(d)₆, D(d) 6₄; rezolvarea.</p> <p>2.Notarea alfabetică a sunetelor și tonalităților.</p> <p>3.Tonalitățile majore și minore până la patru semne la cheie, inclusiv (<i>naturale, armonice, melodice</i>), sunetele și notele <i>fes, ces, și his</i>;</p> <p>4.Formule ritmice: <i>optimea cu punct+o șaisprezecime, trioletul din optimi</i>;</p> <p>5.Măsuri – 2₄, 3₄, 4₄, 3₈, 6₈. Succesiuni de intervale și de acorduri în tonalitățile studiate.</p>
<p>Clasa a V-a</p> <p>1. Noțiunile: <i>dublu-diez și dublu-bemol, sincopă simetrică / asimetrică, tonalitățile înrudite (gr.I), inflexiune, modulație.</i></p> <p>2. Tonalitățile <i>relative (paralele)</i> majore și minore până la cinci semne inclusiv (<i>naturale, armonice, melodice</i>). Moduri alternative: <i>relativ (paralel)</i> și omonim.</p>

<p>3. Formule ritmice: <i>sincopa</i> constituită din <i>șaisprezecime</i>+<i>optime</i>+<i>șaisprezecime</i>; <i>trioletul</i> constituit din <i>șaisprezecimi</i></p> <p>4. Masurile 2₄, 3₄, 4₄, 3₈, 6₈, 9₈, 12₈,</p> <p>5. Septacordul de Dominantă D₇ cu răsturnări (D₆₅, D₄₃, D₂) și rezolvări în tonalitățile studiate. Succesiuni de intervale și de acorduri în tonalitățile studiate.</p>
<p>Clasa a VI-a</p>
<p>1. Noțiunile: <i>intervalele caracteristice ale majorului armonic și ale minorului armonic; cadranul (spirală) tonalităților majore și minore, enarmonismul sunetelor intervalelor, acordurilor și tonalităților, propoziția și perioada muzicală</i></p> <p>2. Tonalitățile majore și minore până la șase semne la cheie inclusiv (<i>naturale, armonice, melodice</i>), modurile populare diatonice.</p> <p>3. Formule ritmice – <i>sincopa</i> între măsuri, <i>sincopa</i> îmbinată cu <i>trioletul</i>;</p> <p>4. Măsuri compuse eterogene: 5₄, 5₈, 7₄, 7₈, 8₄, 8₈</p> <p>5. Septacordul de sensibilă (DVII₇) mic și micșorat cu răsturnări (DVII₆₅ DVII₄₃ DVII₂) și rezolvări; Septacordul treptei a doua (SII₇) cu răsturnări (SII₅₆ SII₄₃ SII₂) și rezolvări în tonalitățile studiate. Succesiuni de intervale și de acorduri.</p>
<p>Clasa a VII-a</p>
<p>1. Extinderea și aprofundarea cunoștințelor acumulate anterior.</p> <p>2. Tonalități majore și minore până la șapte semne la cheie inclusiv (<i>naturale, armonice, melodice</i>), modurile populare diatonice, gama cromatică majoră și minoră ascendentă și descendentă.</p> <p>3. Toate intervalele, inclusiv treitonurile și intervalele caracteristice cu rezolvări.</p> <p>4. Trisonurile principale cu răsturnări și rezolvări.</p> <p>5. D₇, DVII₇, SII₇ cu răsturnări și rezolvări.</p> <p>6. Succesiuni de intervale și de acorduri.</p>

Cadrul didactic este liber să stabilească ordinea studierii compartimentelor, să repartizeze orele alocate, respectând condiția parcurgerii integrale a conținutului și realizarea competențelor stabilite, conform Planului de lungă durată. Totodată, se recomandă adaptarea curriculumului la condițiile și la ritmul de învățare al fiecărei clase/grupe în parte, asigurând individualizarea procesului educational și adaptarea acestuia la particularitățile de vârstă și aptitudinile particulare ale elevilor.

Materialul teoretic va conține volumul necesar de cunoștințe la capitolul *Teoria elementară a muzicii*, care urmează a fi integrat cu grijă în fiecare lecție, asigurând consolidarea și transpunerea acestora în activități aplicativ-practice.

Solfegierea - necesită respectarea unor norme specifice de emisie a sunetului. Una din formele indispensabile la orele disciplinei *Teoria muzicii și Solfegiu* sunt exercițiile vocale: intonarea gamelor, intervalelor, acordurilor, secvențelor (progresiilor), a diferitor turații melodice, eventual în forma genului de *canon*, etc. Acestea contribuie la dezvoltarea auzului (*modal, armonic, eventual polifonic*), cultivă abilitățile ulterioare ale citirii la prima vedere, ale înscrierii melodiilor, ale analizei auditive. Exercițiile la baza cărora stau abilitățile vocale contribuie la însușirea în practică a cunoștințelor teoretice acumulate la lecții. Solfegiul și, mai ales, deprinderea de citire la prima vedere, favorizează dezvoltarea eficientă a capacităților muzicale. Astfel interpretarea de către elevi a unor melodii/fragmente muzicale pe una/mai multe voci contribuie la dezvoltarea auzului melodic, ritmic, armonic și polifonic, dezvoltă calitățile esențiale ale intonației și tactării corecte, o atitudine conștientă față de textul muzical. Un mijloc important și de mare folos în studiere este transpoziția melodiilor învățate în alte tonalități, în special în formă scrisă.

Perceperea și Analiza auditivă asigură puntea între teoria și practica muzicală, asigurând contactul permanent cu muzica vie, dezvoltând identitatea artistică a elevului.

Dicteul muzical – ritmic, melodic, ritmico-melodic – ca o formă specifică de activitate didactică în cadrul disciplinei, dezvoltă auzul muzical cu sprijin pe cel intern, consolidând abilitățile specifice. Fiind una din cele

mai complicate forme de activitate, dicteul dezvoltă memoria muzicală a elevilor, contribuie la perceperea conștientă, analitică a melodiei și formează aptitudinea de a nota fragmentul audiat. Pornind de la realitatea comunicărilor interdisciplinare, calea care conduce spre notarea eficientă a dicteului muzical este solfegiarea corectă. Este important ca elevul să recepționeze clar structura metroritmică a melodiei: măsura, structura fiecărei măsuri, particularitățile desenului ritmic, să identifice la auz structura melodică – fragmentarea în *propoziții, fraze și intonații*. Înscrierea cu succes a dicteului depinde de capacitățile individuale ale copiilor, de nivelul de dezvoltare a auzului și memoriei lui muzicale, a simțului metroritmic.

În activitatea didactică **dezvoltarea gândirii tonal-funcționale** are prioritate firească. Solfegiile tonale la una și, eventual, la mai multe voci se completează cu dicteul tonal-funcțional (*la o voce și, eventual armonic/polifonic la mai multe voci*).

Creația reprezintă treapta superioară a disciplinei *Teoria muzicii și Solfegiu*, treaptă ce asigură valorificarea cunoștințelor/abilităților acumulate. Exercițiile de creație dezvoltă capacitățile elevilor de operare cu limbajul muzical.

3.6 PRODUSE/ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Nr.	Unități de învățare	Activități și Produse de învățare recomandate	Criterii de evaluare a produselor
1.	Perceperea și analiza muzical-auditivă	Activități / Audierea și analiza materialului muzical. Produse recomandate: Răspuns scris/oral	Conștientizarea aplicării corecte a elementelor indicate; Determinarea acordurilor/ funcțiilor; Realizarea exercițiilor de formare a intervalelor și acordurilor; Rezolvarea exercițiilor de codificare grafică Aprecierea auditivă a elementelor de limbaj muzical, modurilor, treptelor, intervalelor, acordurilor; Modul de interpretare al rezultatelor Operarea cu noțiuni modale, de tempou, dinamice. Corectitudinea răspunsului în raport cu conținuturile predate și obiectivele stabilite Notarea și rezolvarea treptelor, intervalelor, acordurilor indicate în tonalitate/construirea de la nota propusă.
2.	Solfegiarea și exerciții vocale	Activități / Citirea /solfegiarea melodiilor/ exercițiilor intonaționale	Solfegiarea / memorarea fragmentelor muzicale la 1 și 2 voci, cu diferit grad de dificultate; Solfegiarea la prima vedere Interpretarea temelor muzicale folclorice/din muzica academică, cu/fără text poetic; Intonarea treptelor, modurilor (major/minor, populare), intervalelor și acordurilor.
3.	Problematică metro-ritmică	Vocalizarea fragmentelor/figurilor ritmice. Notarea unor succesiuni metro-ritmice Produse recomandate: Răspuns scris/oral Scheme metro-ritmice elaborate; Jocuri muzical-ritmice	Utilizarea/ vocalizarea/ notarea corectă a duratelor sunetelor/figurilor ritmice; Lecturarea și notarea corectă metro-ritmică a unor fragmente muzicale.
4.	Dicteul muzical	Activități /	Realizarea dicteurilor la 1-2 voci, de diferit grad de dificultate

		<p>Dicteu muzical analizat, notat și interpretat.</p> <p>Produce reconamdate: Răspuns scris/oral</p>	<p>Notarea corectă a formulelor metro-ritmice inclusiv a celor excepționale</p> <p>Prezentarea și interpretarea rezultatelor</p>
5.	Creația muzicală	<p>Activități / Compunerea liniei melodice în baza scărilor modale și formulelor melodico-ritmice propuse; Notarea corectă a propriilor lucrări muzicale simple;</p> <p>Produce reconamdate: Răspuns scris/oral Scheme metro-ritmice elaborate; Jocuri muzical-ritmice</p>	<p>Linii melodice în baza scărilor modale și formulelor melodico-ritmice propuse; Expresie grafică a imaginii sonore. Da dovadă de un grad sporit al cunoștințelor; Denota un interes crescut față de practicile de creație; Demonstrează o atenție sporită pentru realizarea mesajului artistic Interpretarea rezultatelor;</p>
6.	Componenta teoretică. Elemente de Teoria muzicii	<p>Produce reconamdate: Răspuns scris/oral Chestionarea orală Teste rezolvate</p>	<p>Conștientizarea aplicării corecte a elementelor de Teoria muzicii; Determinarea modurilor, treptelor și intervalelor, a acordurilor/funțiilor; Rezolvarea exercițiilor de codificare grafică ; Notarea suportului armonic/acordic; Operarea cu noțiuni de tempou, dinamice.</p>

3.7 FINALITĂȚI

	La finele claselor prezentate elevul poate:						
	Clasele						
	1	2	3	4	5	6	7
Percepere și analiză muzical-auditivă	<p>percepe auditiv elemente de limbaj: caracterul creației, măsura, tempoul, nuanțele dinamice e.t.c. ;</p> <p>determina treptele stabile și instabile cu rezolvare, treptele trisonului major și minor;</p> <p>analiza turații melodice de complexitate medie.</p>	<p>determina la auz și percepe caracterul creației muzicale, modul, măsura, tempoul, nuanțele dinamice e.t.c. ;</p> <p>aprecia la auz gamele tonalităților majore și minore în ambele direcții, tetracordurile, trisonurile majore și minore ale tonalităților studiate;</p> <p>percepe la auz și determina trepte ale tonalităților cu/fără rezolvare;</p> <p>percepe la auz și determina turații melodice simple ce includ sunetele trisonului tonicii;</p> <p>aprecia auditiv și determina intervale în expunere melodică și armonică.</p>	<p>recunoaște auditiv măsura, intervalele, acordurile, figurile ritmice din cadrul unei melodii;</p> <p>percepe la auz și determina turații melodice aparte (pe trepte alăturate, pe sunetele trisonului/răsturnărilor tonicii);</p> <p>aprecia la auz intervale aparte/sucesiuni, în tonalități/de la sunet, interpretate melodic/armonic;</p> <p>determina la auz și nota succesiuni din acordurile studiate.</p>	<p>determina caracterul, particularitățile metro-ritmice din cadrul unei melodii/creații muzicale de mici proporții;</p> <p>recunoaște la auz intervale/acorduri aparte și din succesiuni, turațiile melodice constituite din sunetele acordurilor studiate, în tonalitate și de la sunet;</p> <p>desluși coloritul național al melodiilor propuse auditiv.</p>	<p>determina auditiv modul, tempoul, nuanțele dinamice, particularitățile ritmice/ale formei creației muzicale;</p> <p>analiza melodii ce conțin alterații/cromatismes;</p> <p>recunoaște intervale/acorduri, aparte/încadrate în succesiuni, în mod/de la sunet;</p> <p>determina/analiza cadențele în perioade;</p> <p>percepe turații melodice ce constau din intervalele și acordurile studiate;</p> <p>determina auditiv modurile populare diatonice de stare majoră și minoră.</p>	<p>aprecia la auz caracterul creației, modul, forma, măsura, tempoul, nuanțele dinamice;</p> <p>recunoaște particularitățile ritmice, melodice, armonice bazate pe intervalele și acordurile studiate;</p> <p>recunoaște auditiv momentul cadențelor în perioade, logica funcțională a acordurilor, planul tonal;</p> <p>recunoaște auditiv intervalele și acordurile în tonalitate și de la sunet, aparte și în succesiuni.</p>	<p>determina și conștientiza caracterul creației muzicale, modul, forma, numărului de măsuri, particularitățile tempoului, nuanțelor dinamice, ritmice;</p> <p>analiza funcțiile acordurilor, turațiilor armonice;</p> <p>recunoaște auditiv tipurile de factură, inclusiv cea polifonică, alterațiile/cromatismesle;</p> <p>determina auditiv intervalele/acordurile noi,</p>

							aparte/în succesiuni, în tonalitate sau de la sunet, cadențele în perioade, inflexiunile în tonalitățile înrudite.
Solfegiere și exerciții vocale	interpreta cântece cu și fără acompaniament; solfegia exerciții ce conțin mișcare lină, pe trepte, ascendentă/ descendentă; demonstra tehnica respirației, intonației și articulației corecte; intona game, trepte, tetracorduri, trisonul tonicii, trisonul major și minor de la sunet, melodii/exerciții din două-trei trepte succesive, cu o lărgire treptată a diapazonului; cânta în unison.	intona gamele, intervalele, secvențele simple, melodiile și exercițiile studiate; reproduce vocal tonul și semitonul; intona trisonul major și minor în tonalitate și de la sunet; interpreta melodii cu text literar, cu/fără susținerea armonică a profesorului, eventual, a elevului; solfegia la prima vedere exerciții simple în tonalitățile studiate, cu tactare; alterna solfegiarea în „voce” cu cea în „gând” ; reproduce vocal duratele ritmice de bază în măsurile de 2 ₄ , 3 ₄ , 4 ₄ ; efectua transpoziția, în scris, apoi oral a melodiilor studiate în tonalitățile cunoscute.	intona în tonalitățile studiate game/tetracorduri majore/minore în trei varietăți, trisonul tonicii cu răsturnări; executa vocal intervalele studiate în tonalitate și de la sunet; cânta secvențe diatonice; intona trepte instabile cu rezolvare; cânta turații melodice formate din salturi de la tonică spre treapta V; intona intervale/ trisonuri/răsturnări eventual în ansamblu (în unison/ pe mai multe voci); cânta de pe note/ repeta la auz;	intona gamele, intervalele, inclusiv treitonul în majorul natural și minorul armonic, acordurile studiate, de la sunet și în tonalitate; cânta secvențe; executa vocal succesiuni de intervale și acorduri, eventual, pe mai multe voci; solfegia, solmiza, eventual citi la prima vedere melodii mai dificile din punct de vedere intonativ și ritmic; cânta texte muzicale memorate; solfegia la două voci, inclusiv canoanele.	intona game, trepte, turații melodice cu trepte alterate, precum și intervalele/ acordurile studiate, cu răsturnări/ rezolvări, aparte/în succesiuni, în tonalitate/de la sunet; interpreta în ansamblu pe 2-4 voci intervalele/acordurile studiate, cu răsturnări/ rezolvări, aparte/în succesiuni, în tonalitate/de la sunet; intona secvențe mai complexe din punct de vedere melodic și ritmic; solfegia melodii/ exerciții ce conțin dificultăți	intona gamele tonalităților studiate, turații melodice din sunete cromatice și trepte alterate, intervalele/ acordurile noi, succesiuni de intervale și acorduri de la sunet, cu determinarea tonalităților și rezolvarea în acestea; interpreta secvențe la una și două voci; solfegia melodii cu inflexiuni, turații melodice pe sunetele acordurilor studiate; interpreta în duet exemple muzicale cu alterații;	intona game/turații melodice ce conțin trepte alterate, în tonalitățile studiate; intona intervalele diatonice, cromatice, caracteristice/ acordurile studiate, de la sunet, în ambele direcții; solfegia melodii ce conțin alterații/cromatisme /inflexiuni/ mișcări pe sunetele acordurilor studiate; interpreta exerciții de două voci, cu alterații; solfegia melodii bazate pe

			<p>solfegia la prima vedere fragmentele melodice bazate pe intervalele și acordurile studiate; executa melodii/exerciții în două voci (eventual, solo: voce+pian).</p>		<p>melodice/ metro-ritmice studiate; citi de la prima vedere melodii/exerciții mai complexe din punct de vedere melodic și ritmic; intona texte melodice transpuse la interval de secundă ascendentă sau descendentă; solfegia melodii în două voci cu elemente de alterație.</p>	<p>intona texte melodice transpuse la interval de terță ascendentă sau descendentă; cânta melodii/exerciții bazate pe modurile populare diatonice.</p>	<p>modurile muzicii populare; solfegia exerciții în măsurile/figurile ritmice studiate.</p>
<p>Problemat ica metro- ritmică</p>	<p>percepe pulsația ritmică a duratelor; conștientiza și reproduce în scris/ repeta vocal desenul ritmic al melodiei; asimila deprinderile de tactare; solmiza exemple muzicale; recunoaște textul muzical după desenul ritmic; ritmiza silabic valori de note.</p>	<p>repetă exact desenul ritmic prin silabe specifice; recunoaște după desenul ritmic melodiile studiate anterior; tacta la măsurile de 2₄, 3₄, 4₄; solmiza exemplele muzicale; executa un canon/ostinato ritmic; tacta desenul ritmic de pe fișe metro-ritmice; nota dicteul ritmic; interpreta în ansamblu partituri ritmice.</p>	<p>exersa cu tactare figurile ritmice studiate, inclusiv anacruza, ostinato și canonul ritmic; interpreta partituri ritmice cu ambele mâini:solo/în ansamblu; nota dicteu ritmice; solmiza exercițiile propuse.</p>	<p>denota asimilarea tehnicilor de tactare, inclusiv a grupurilor ritmice (sincopa, trioletul, ritm punctat) în măsurile compuse vizate; nota dicteul ritmic;</p>	<p>exersa prin utilizarea tuturor valorilor de durată/formulelor metro-ritmice studiate; efectua gruparea noilor desene ritmice în măsurile studiate; practica ansamblul ritmic; nota dicteul ritmic.</p>	<p>exersa utilizând diverse desene ritmice studiate precum și măsurile alternative; participa în ansambluri ritmice; nota dicteuri ritmice.</p>	<p>tacta în măsuri mixte; exersa formule ritmice de o dificultate medie; participa în ansamblu ritmic; nota dicteuri ritmice în măsurile studiate.</p>

Dicteul muzical	<p>nota exerciții de scriere caligrafică a textului muzical; nota un ritm sau melodie studiată anterior; scrie un dicteu muzical simplu.</p>	<p>executa exerciții (melodice/ritmice, auditive/intonative) de pregătire pentru dicteu; nota după memorie melodii studiate anterior; scrie dicteul, cu o prealabilă analiză detaliată.</p>	<p>realiza dicteuri orale; nota dicteuri (4-8 măsuri), bazate pe grupurile ritmice și turațiile melodice studiate.</p>	<p>realiza dicteuri orale de complexitate medie; scrie după memorie melodii studiate (autodictare); nota dicteuri din 8 măsuri, formate din figuri ritmice și turații melodice studiate.</p>	<p>utiliza diverse forme ale dicteului oral; nota dicteul din 8-10 măsuri de o complexitate conformă.</p>	<p>realiza dicteuri orale diverse ca grad de complexitate; nota dicteul melodico-ritmic, de 8-10 măsuri, de un grad corespunzător de complexitate.</p>	<p>scrie dicteuri de un grad mediu de complexitate, dar care reflectă întregul material teoretic studiat.</p>
Creația muzicală	<p>compune o linie melodică simplă (propoziție, frază) în baza ritmului sau textului literar propus; nota melodii proprii compuse; compune un desen ritmic, ce ar însoți o melodie; improviza fraze muzicale în tonalitățile studiate; modela muzica în limbajul culorilor.</p>	<p>continua/completa melodia propusă; improviza un discurs muzical pe ritmul sau textul literar propus. compune variat fraze melodice; scrie voci secunde la un fragment muzical, utilizând intervalele studiate; nota propriile melodii compuse; reda discursul muzical prin prisma culorilor (desenare).</p>	<p>improviza melodii pe ritmul sau textul literar propus; compune melodii, utilizând intervalele, acordurile, turațiile melodice însușite, în tonalitățile studiate, eventual, cu acompaniament acordic; improviza fraze-răspuns în tonalitatea relativă; nota creațiile compuse.</p>	<p>continua cu a doua propoziție o melodie pentru a se obține o perioadă; compune voci secunde la textul muzical propus; nota melodia compusă; improviza un acompaniament la melodia propusă/proprie.</p>	<p>compune fraze-răspuns cu inflexiune în tonalitatea dominantei (în limita primei propoziții) ; compune diverse melodii, utilizând elementele limbajului muzical studiate; compune și nota melodii fără utilizarea vreunui instrument muzical.</p>	<p>improviza fraze-răspuns cu modulație în tonalitatea dominantei, precum și cu inflexiuni în tonalitățile relative; compune melodii diverse ca gen și caracter, utilizând elementele limbajului muzical studiate; nota corect melodiile proprii fără verificare la instrument; improviza acompaniamentul unei melodii propuse/proprii.</p>	<p>compune melodii în diferite tonalități utilizând și modurile muzicii populare; improviza o melodie pe fundalul acompaniamentului armonic propus; improviza un acompaniament armonic pentru o melodie propusă.</p>

<p>Componența teoretică. Elemente de Teoria muzicii</p>	<p>reda grafic notele și duratele lor, semnele de alterație; construi corect game și moduri (major și minor); nota intervale conform treptelor modului major/minor.</p>	<p>reda grafic gamele tonalităților studiate cu varietățile lor; construi și aprecia din vedere intervalele studiate – de la sunet și în tonalitate.</p>	<p>construi gamele tonalităților majore și minore cu 0-3 semne la cheie; construi intervale/acorduri de la sunet/în tonalitățile cunoscute.</p>	<p>construi game în tonalități majore și minore cu 0-4 semne la cheie inclusiv; construi/ aprecia din vedere tretonurile în tonalitățile studiate și de la sunet; construi trisonurile principale cu răsturnări și rezolvări/sucesiuni acordice în tonalitățile studiate.</p>	<p>construi gamele tonalităților majore și minore cu 0-5 semne la cheie inclusiv; construi/recunoaște din vedere intervalele/acordurile studiate, cu răsturnări și rezolvări, în tonalitate și de la sunet, aparte și în succesiuni; construi/recunoaște din vedere modurile populare diatonice de stare majoră și minoră.</p>	<p>construi gamele tonalităților majore și minore cu 0-6 semne la cheie inclusiv; construi/recunoaște din vedere intervalele/acordurile studiate noi, cu răsturnări și rezolvări, în tonalitate și de la sunet, aparte și în succesiuni; construi/recunoaște din vedere oligomodurile/pentatonicile.</p>	<p>utiliza corect terminologia specială muzical-teoretică; construi gamele tonalităților majore și minore cu 0-7 semne la cheie și varietățile acestora; recunoaște din vedere modurile diatonice populare; construi gama cromatică ascendentă și descendentă, majoră și minoră; construi toate intervalele/acordurile studiate, cu răsturnări și rezolvări, aparte și încadrate în succesiuni.</p>
--	--	--	---	--	---	---	--

3.8 SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Proiectul de lungă durată /calendaristic.

Procesul educațional va fi organizat prin utilizarea diverselor strategii de învățare, menite să formeze competențe specifice, de intonare/solfegiere, apreciere la auz/notare a însemnelor muzicale.

Proiectarea disciplinei solicită din partea profesorului elaborarea documentelor proiectării: proiectul de lungă durată/de perspectivă/calendaristică, proiectul zilnic. **Proiectarea de lungă durată** este o proiectare complexă, de ansamblu, de nivel macro, care ordonează demersul didactic pe parcursul unui an școlar și implică efectuarea următorilor pași:

- Distribuirea pe unități de învățare a materiei pe parcursul unui an școlar. Profesorul identifică pentru clasa respectivă unitățile de învățare raportate la numărul unităților de conținut rezonabil, respectând administrarea disciplinei.
- Stabilirea succesiunii unităților de învățare și de conținut. Profesorul poate prelua succesiunea propusă în Curriculum sau poate adopta o altă ordine, acceptată pentru clasă. Construirea unei viziuni proprii solicită profesorului o responsabilitate mai mare.
- Asocierea unităților de competență cu unitățile de conținut și cu activitățile de învățare și produsele recomandate. În triada respectivă, primordiale sunt unitățile de competență, pe care fiecare profesor le preia din Curriculum și le poate relua pe parcursul unui an școlar. O condiție evidentă este că fiecare unitate de competență nu poate fi omisă. Selectate din Curriculum, vor fi corelate cu unitățile de învățare și unitățile de conținut. Astfel, profesorul va selecta/formula subiecte/teme pentru fiecare lecție.
- Selectarea/determinarea/stabilirea activităților de învățare adecvate. Profesorul va selecta strategiile, tehnicile de instruire adecvate unităților de conținut în corespundere cu nevoile de formare ale elevilor și a resurselor disponibile.
- Determinarea/selectare produselor de evaluare. Produsele de evaluare le determină fiecare profesor, realizând evaluări summativă.
- Alocarea timpului necesar studiului. Distribuirea orelor, preconizată de Curriculum, este orientativă. În dependență de mai mulți factori (specificul clasei, resursele disponibile, doleanțele elevilor etc.) profesorul repartizează orele pentru fiecare temă.
- Construirea mediului de realizare a procesului educațional. Implementarea documentului respectiv este determinat, în fiecare instituție, de componentele mediului, care se vor reflecta și în proiectare.

Profesorul are dreptul:

- să schimbe ordinea parcurgerii unităților de conținut/subiectelor abordate, dacă nu este afectată logica științifică sau didactică;
- să repartizeze timpul efectiv pentru parcurgerea unităților de conținut în funcție de pregătirea elevilor la etapa respectivă a învățământului;
- să grupeze în diverse moduri elementele de conținut/subiectele abordate, cu respectarea logicii interne de dezvoltare a conceptelor disciplinei Teoria muzicii și Solfegiu;
- să aleagă sau să organizeze activități de învățare adecvate condițiilor concrete din clasă.

Contextul de realizare, spațiul fizic, managementul clasei vor determina selectarea activităților și produselor de evaluare; forma de organizare; abordarea diferențiată a învățării în corespundere cu zonele existente în sala de clasă, ba mai mult, chiar și selectarea anumitor unități de conținut.

Axarea învățământului pe formarea de competențe nu anulează conceptul de obiectiv, ci, invers, presupune valorificarea acestuia la nivelul proiectării didactice de scurtă durată, corelând acele componente ale unității de învățare care se vizează prin lecția dată. Elementele de structură a proiectului de lungă durată pot include compartimentele: Competențe specifice, Unități de competență, Unități de conținut/subiecte (pentru domeniile de activitate), Numărul de ore, Tipul/ forma/ instrumentul de evaluare, Data, Notițe/Observații.

Organizarea demersului educațional

Calitatea lecției este determinată de variabilele care intervin în desfășurarea ei, fiind puse în acțiune și interacțiune de „binomul profesor-elev” în contextul clasei de elevi, în cadrul activității de predare-învățare-evaluare:

- finalitățile (unitățile de competențe și obiectivele lecției) reprezintă „inima” lecției, esența, deoarece exprimă comportamentele, ce urmează a fi formate elevilor;
- conținutul materiei constituie mijlocul didactic principal de realizare a obiectivelor propuse;
- strategia de instruire/învățare propusă de profesor și adoptată de elevi, definește tipul de învățare adecvat condițiilor date și prin el tipul sau varianta potrivită de lecție, sugerează alegerea și combinarea optimă a metodelor, procedeele, mijloacelor și formelor de activitate, generează anumite tactici de acțiune;
- tehnologia didactică propune utilizarea unor metode și procedee didactice, materiale și mijloace de învățământ care contribuie la realizarea finalităților prin intermediul conținuturilor.

Un aspect important și semnificativ va constitui abordarea interdisciplinară. Interdisciplinaritatea asigură elevilor: creșterea gradului de funcționalitate a achizițiilor școlare; descongestionarea conținuturilor la diverse discipline prin prevenirea unor repetări inutile sau a multiplelor necorespondențe, dezacorduri în tratarea acelorași fenomene în cadrul diferitelor discipline. Ce este interdisciplinaritatea? Caracterul a ceea ce este interdisciplinar; transfer de concepte și metodologie dintr-o disciplină în alta pentru a permite abordarea mai adecvată a problemelor cercetate (DEX). Ce accepție am putea să-i atribuim interdisciplinarului? Cea care aparține a două sau mai multe discipline, care stabilește relații între două sau mai multe discipline; care este bazat, alcătuit, descoperit sau care rezultă din transferul de concepte sau metode din două sau mai multe discipline (DEI). Accentul nu mai este pus pe logica internă a teoriilor științifice, ci pe relațiile lor cu acțiunea, pe consecințele praxiologice și tehnologice ale aserțiunilor, pe capacitatea de a rezolva probleme cu ajutorul semnificațiilor teoretice. Acest imperativ al timpului generează anumite rigori pentru realizarea interdisciplinarității în toate verigile sistemului educațional, devenind, în contextul învățământului formal, condiție și dimensiune a rezultatului procesului didactic.

Valorificarea potențialului individual muzical-artistic al elevilor presupune identificarea adecvată a capacităților elevilor și dezvoltarea lor ulterioară eficientă.

Pentru eficientizarea asimilării cunoștințelor și dezvoltarea abilităților practice se propune utilizarea metodelor de predare-învățare activ-participative care asigură:

- centrarea pe elev și tip activitate;
- dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor muzical-teoretice;
- participarea elevilor, inițiativa, implicarea și creativitatea;
- un parteneriat și o comunicare eficientă între profesor și elev.

Asigurarea stării de bine la ore este o condiție indispensabilă pentru succesul instruirii. Inserția unor elemente distractive, alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor folosite – acestea și alte modalități pot face ca elevul să vină și să se implice cu plăcere la lecții, să dobândească experiențe artistice pozitive și să le valorizeze în alte domenii și contexte. Rolul profesorului este de a găsi acea modalitate optimă de stimulare a elevilor pentru efort, activitate independentă, prin diferite metode, tehnici folosite la diferite etape ale lecției. Evocarea experiențelor elevilor va include întrebări sau activități care îi implică, formularea independentă a obiectivelor de învățare corespunzător temei, propunerea ideilor pentru realizarea sarcinilor de instruire și proiectelor, autoevaluarea produselor elaborate în baza criteriilor stabilite în comun. Incluziunea jocurilor didactice în procesul educațional aprofundează și sistematizează cunoștințele, sunt atractive, creează o bună dispoziție și un climat de încredere și siguranță, stimulează cooperarea, pentru elevii începători. Este importantă reflecția elevilor pe marginea celor învățate, a modului de învățare, de realizare a obiectivelor, de elaborare a produselor și de evaluare a rezultatelor obținute. Factorii esențiali ai creării unui mediu favorabil de învățare și evaluare pentru elevi în procesul educațional la disciplina sunt: **creativitatea, problematizarea, cooperarea, investigarea, individualizarea și diferențierea, comunicarea, motivarea, libertatea, utilizarea tehnologiilor digitale, autoevaluarea.**

Curriculumul la disciplina *Teoria Muzicii* și *Solfegiu* adoptă o abordare de învățare prin acțiune, introduce o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea activă a elevului în procesul educațional și asumarea responsabilității pentru propria formare. Accentul se va pune pe dinamizarea procesului de învățare, pe formarea de competențe specifice, care asigură absolvenților valorificarea potențialului muzical, satisfacerea aspirațiilor artistice, formarea culturii generale și identificarea eventualelor oportunități de realizare profesională.

Activitățile practice, ce trebuie susținute în fiecare săptămână, sunt reprezentate de elementul teoretic, solfegiu, dicteu, sprijinite de exerciții de formare/dezvoltare a auzului/memoriei muzicale, de aspectul metro-ritmic, dar și de formare/dezvoltare a competenței de natură creativă. Diversitatea tonală și modală, intervalică, acordică și metro-ritmică în dicteu și solfegii este extrem de importantă în dobândirea competențelor de operare cu elementele de limbaj muzical, fiind benefică utilizarea unor manuale, culegeri de solfegii, preluări din literatura românească și universală, cât mai diferite.

Procesul de predare/învățare/evaluare al disciplinei *Teoria Muzicii* și *Solfegiu* se realizează în baza conceptului didactic și a resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice), precum și în baza principiilor didactice

utilizate. Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: realizarea sarcinilor individuale/de grup, cu/fără asistare a cadrului didactic, lucrări practice scrise/orale, elaborarea proiectelor de creație.

Metode utilizate în procesul de predare-învățare:

a) **Tradiționale:** demonstrația; observația; exercițiul; descoperirea; modelarea; brainstorming-ul; instruirea programată.

b) **Specifice:** euristică (de descoperire personală); metoda asemănării și contrastului; metoda analizei/generalizării muzicale; metoda stimulării imaginației; metoda reinterpretării artistice a muzicii (caracterizări poetice, reprezentare plastică, etc.).

Specificul disciplinei *Teoria Muzicii* și *Solfegiu* constă în asigurarea la elevi a capacităților necesare integrării în lumea muzicală, asimilării și operării cu limbajul specific. Traseul didactic parcurs în acest sens, pentru fiecare element în parte este:

1. Receptarea, conștientizarea, analizarea elementelor de Teoria Muzicii - **componenta teoretică**;
2. Receptarea, conștientizarea, analizarea, execuția vocală – **solfegiul**;
3. Receptarea, conștientizarea, analizarea, notarea prin semne specifice – **dicteul și analiza auditivă**;
4. Valorificarea expresivă a tot ce a fost asimilat – **creația**.

Dicteul va fi anticipat de o analiză minuțioasă, prin care, sub îndrumarea profesorului, se apreciază modul și tonalitatea melodiei date, măsura, particularitățile desenului ritmic etc., abia apoi urmând înregistrarea notografică. Una din formele utile este **dicteului oral (fără notare scrisă)**. Pentru dezvoltarea auzului lăuntric, se poate propune elevilor **autodicteul** – înscrierea după memorie a unei melodii cunoscute/studiate anterior, inclusiv în calitate de temă pentru acasă. Acesta contribuie la dezvoltarea memoriei și reflectă legătura între materialul audiat și prezentarea lui grafică. De asemenea este benefică înscrierea melodiilor interpretate la diferite instrumente muzicale – **dicteul timbral**. Timpul rezervat dicteului diferă de la caz la caz – în clasele I și II, când acestea sunt mai simple, 10-15 minute. În clasele mai mari – 20-25 minute. Dicteele pot fi scrise atât pe o voce, cât și pe două, atât în cheia *sol* cât și în cheia *fa*.

Solfegierea și deprinderile vocal-intonative:

Dezvoltarea abilităților vocale contribuie la însușirea în practică a cunoștințelor teoretice acumulate la orele de solfegiu. Ele vor fi prezente la fiecare lecție, deoarece contribuie enorm la dezvoltarea aptitudinilor de bază, cum ar fi solfegierea, aprecierea la auz și dicteul. Un mijloc important și cu impact direct asupra dezvoltării competențelor specifice este dezvoltarea auzului armonic/polifonic va fi asigurată prin solfegierea fragmentelor din creații muzicale, a melodiilor de autor din culegerile respective, a gamelor și intervalelor solo (vocea a doua – la pian) și în ansamblu. Se va ține cont de faptul că ambitusul vocii copiilor din clasele mici de regulă este de regulă de la "Do" al octavei întâi până la "Do" din octava doua. Cu vârsta acesta se poate extinde. Sunt însă și elevi cu un diapazon vocal restrâns. Prin urmare se recomandă transpunerea exercițiilor propuse, într-o tonalitate comodă/potrivită elevului. Profesorul va urmări corectitudinea intonării, respirației, construcția frazei muzicale, să atragă atenția la poziția corectă a corpului în timpul solfegierii. Dezvoltând aptitudinea intonării curate, profesorul va atrage o atenție sporită tactării, cu o respectare strictă a schemei măsurii respective. În clasele superioare, datorită modificărilor fiziologice presupuse de perioada pubertății (mai ales sunt afectați băieții între 12 și 16 ani), apar dificultăți semnificative la nivel intonațional. Modificarea substanțială a ambitusului are ca primă etapă o restrângere drastică a acestuia, precum și reale dificultăți în controlul susținerii înălțimilor. Profesorul trebuie să încurajeze elevul să solfegieze în continuare, cu adaptarea registrelor sunetelor din exemplele muzicale la ambitusul real din acel moment și pe durate de maxim 10-15 minute, deoarece depășirea acestuia termen fără pauză duce la forțarea vocii, fiind extrem de periculoasă.

Citirea la prima vedere pe una și pe două voci. O atenție deosebită se va acorda citirii la prima vedere, discifrarea rapidă a textului muzical fiind una din principalele sarcini la lecția de *Teoria Muzicii* și *Solfegiu*. Se va practica chiar din clasa I și are caracter sistematic pe parcursul întregii perioade de studii. Se pot utiliza exemple din manualele/culegeri de solfegi din clasa precedentă, din repertoriul viral, etc. Se va începe cu exerciții muzicale mai ușoare, sporind treptat gradul de dificultate, respectând principiul *de la simplu la complex*.

Un aspect deosebit de important este acordarea în tonalitate. Ea se va realiza de la tonică sau de la sunetul *La*, interpretat la pian/cu ajutorul camertonului/diapazonului. Se admit și alte metode de acordaj (intonarea trisonurilor principale în stare directă/răsturnări). În timpul solfegierii, dublarea melodiei la pian este binevenită doar la etapele incipiente/doar cazul turațiilor melodice complicate/doar pentru a susține elevul cu suport armonic. O importanță deosebită în citirea rapidă a textului muzical la prima vedere o are intonarea pe două voci. E necesar ca elevii să poată citi nu numai propria partiție, dar s-o urmărească și pe a doua: cântând în ansamblu, sau, eventual, interpretând cea de a doua voce la pian.

Anticipând etapa de solfegiere la prima vedere, profesorul împreună cu elevii va realiza o analiză minuțioasă a exercițiului – măsura, duratele, modul, tonalitatea, treapta care începe, treapta care încheie, pauzele etc. Pentru dezvoltarea auzului armonic, se recomandă solfegierea pe două/trei voci a gamelor, intervalelor și acordurilor în ansamblu.

Exercițiile pentru dezvoltarea auzului muzical, vor viza atât aspecte intonaționale (recunoașterea unor sunete în contexte tonale și modale, în registre extreme, a intervalelor armonice simple și compuse, a trisonurilor/sept-acordurilor în toate stările, a unor fragmente melodico-ritmice pentru dezvoltarea memoriei muzicale, a unor cadențe armonice care trebuie identificate) cât și aspecte metro-ritmice (identificarea măsurii, a tempo-ului, a caracterului giusto-silabic/rubato, memorarea, reproducerea și clarificarea notației unor fragmente metro-ritmice etc.) Atenția acordată activităților creative va oferi contextul potrivit nu doar pentru înțelegerea conceptelor și noțiunilor parcurse, ci și pentru utilizarea lor în creații proprii și în abordarea interpretativă de la instrument.

Analiza auditivă se va realiza în trei aspecte: 1- analiza generală al exemplelor; 2 - aprecierea elementelor limbajului muzical într-o melodie/creație muzicală; 3 - aprecierea unor elemente ale limbajului muzical în afara melodiei/creației muzicale. Primul aspect presupune analiza auditivă a unui fragment pe o voce în care elevii trebuie să aprecieze caracterul muzicii, modul, măsura, structura melodiei, dinamica etc. Exemplele propuse spre analiză trebuie să fie clare, interesante, pe înțelesul copiilor. Al doilea aspect presupune aprecierea la auz a diferitor elemente ale limbajului muzical – planul tonal, acordurile, intervalele etc. Al treilea aspect presupune aprecierea la auz a diferitor elemente ale limbajului muzical luate fără melodie/creație muzicală: intervale, acorduri, moduri, varietăți ale modurilor, formule ritmice, etc.

Materialul teoretic trebuie să fie strâns legat de experiența muzical-auditivă a elevilor, adică cunoștințele teoretice urmând a fi aplicate în practic de zi cu zi, la fiecare lecție. Noțiunile teoretice, științifice, sunt importante ca elemente ale unei gramatici generative a limbajului specific, ca mijloace de investigare a textului muzical, înlesnind înțelegerea structurii lingvistice și a mesajului lucrărilor muzicale. Totuși, este de dorit ca evaluarea acestor categorii de achiziții să se facă prin soluții practice, bazate pe cânt, audiție, construcție sau analiză scrisă, evitând centrarea pe cerințele de reproducere a unor definiții sau clasificări tehnice. Abordarea aspectelor de limbaj muzical va ține cont de nivelul concret al grupei cu care se lucrează. În contextul unor cerințe strategice noi, structura și conținutul actual al programei permit de fapt abordări flexibile și implicit o mare libertate a profesorului în selectarea demersului didactic, a căilor, metodelor și mijloacelor utilizate.

Procesul creativ în sine permite dezvoltarea unei competențe cheie – **sensibilizarea și exprimarea culturală**, la un nivel semnificativ, cu atât mai mult cu cât percepția asupra disciplinei este una nu doar de disciplină teoretică, ci și cu rol de suport pentru activitățile interpretative. În măsura tratării elevilor cu încurajări, cu o atitudine deschisă, care să permită diferențele de gust personal, apar și alte efecte benefice asupra personalității elevilor, în sensul creșterii respectului și încrederii în propriile capacități.

Strategiile de evaluare a rezultatelor învățării.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se desfășoară și se finalizează prin evaluare, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor scontate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de rezolvare a problemelor într-un context dat. Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative/finale. Pornind de la caracterul aplicativ al curriculumului, evaluarea va viza mai mult aspectele ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva situațiile de problemă. Pentru a permite individualizarea evaluării și o motivare suplimentară a elevilor, sarcinile de evaluare formativă vor fi ierarhizate pe grade de dificultate.

Scopul oricărei evaluări este de a orienta și de a optimiza învățarea. Informațiile obținute pot fi folosite atât de elevi pentru a-și îmbunătăți performanțele, cât și de profesor pentru a varia și combina optim metodele de predare. Evaluarea în esență reprezintă indicatorul esențial de validare și valorificare a calității competențelor formate, este un proces continuu și are scopul de a demonstra și stimula succesul elevului – ea nu are funcția de a pedepsi; educă la elevi capacitatea de autoevaluare și ameliorare a propriilor performanțe profesionale. Proiectarea curriculumului pe competențe, formarea și dezvoltarea acestora implică strategii adecvate de evaluare a performanței, adică a produselor, comportamentelor și a altor manifestări observabile, care dau dovadă de prezența acelor competențe. Pe parcursul procesului de învățare, în funcție de momentul actului evaluativ, vor fi utilizate trei strategii de evaluare: inițială (predictivă); formativă (continuă); sumativă (finală).

Evaluarea inițială (EI) este binevenită la început de an școlar/semestru/unitate de învățare, pentru a determina gradul de formare la elevi a pre-achizițiilor necesare studierii cu succes a noii unități de învățare. Rezultatele se valorifică în scopul eficientizării procesului ulterior de predare-învățare-evaluare.

Evaluarea formativă/continuă (EF) se proiectează și se realizează, de regulă, pe parcursul unităților de învățare. Are ca obiectiv cunoașterea sistematică și continuă a rezultatelor curente și a progresului elevilor. Oferă profesorului posibilitatea intervenției imediate, permite aplicarea în timp optim a unor măsuri corective, care să modifice rezultatele elevilor în sensul dorit. Se raportează la unitățile de competențe și unitățile de conținut parcurse în perioada vizată. Evaluarea formativă trebuie să asigure pregătirea elevilor pentru evaluarea sumativă, la finele parcursului de învățare. Este un proces continuu care permite colectarea informațiilor cu privire la aspectele puternice și la punctele vulnerabile pe care profesorul trebuie să le utilizeze pentru organizarea procesului de predare-învățare-evaluare și să le transmită elevilor.

Evaluarea sumativă (ES) se proiectează și se realizează la finele unui parcurs de învățare semnificativ: modul, semestru, an școlar.

Se raportează la unitățile de competențe și unitățile de conținut proiectate pentru semestrul dat, respectiv – la finalitățile stipulate la sfârșitul clasei date. Este de natură normativă, conform sistemului de notare, verifică rezultatele și are drept scop perfecționarea procesului de învățare. În procesul evaluărilor se va da atât o apreciere obiectivă a competențelor elevilor, cât și a progreselor individuale.

Evaluarea activităților de natură creativă va ține cont de diferențe semnificative de maturitate, comunicativitate, curaj, experiență muzicală și perseverență, elevii fiind încurajați să se manifeste personal și independent în aceste activități, evitând abordările critice și insistând asupra realizărilor și asupra elementelor de avut în vedere la o proximă activitate. Iată de ce această activitate nu se va nota prin punctajul obișnuit (de la 1 – la 10), cu excepția cazurilor de performanță evidentă și îndubitabilă. Stimularea creativității prin activități legate de competențele specifice, precum și alegerea inspirată a unor lucrări și fragmente de lucrări muzicale valoroase din literatura românească și universală (pentru solfegiu, dicteu și exerciții de dezvoltare a memoriei muzicale) pot crește semnificativ atractivitatea disciplinei și participarea cu o evoluție valorică accelerată a elevilor la activitățile orelor de **Teoria muzicii și Solfegiu**.

Metoda de evaluare este o cale prin care profesorul oferă elevului posibilitate de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de forme și dezvoltare a diferitor capacități, de integrare a lor în competențe. Metodele folosite pentru evaluarea continuă presupun chestionarea orală sau scrisă, lucrările practice, proiectele, testările interactive asistate de calculator. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările propriu-zise, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări. Profesorul este responsabil de selectarea celor mai eficiente metode de evaluare pentru un anumit mod de învățare: concentrarea asupra unei evaluări valide și cu impact în procesul de învățare; aplicarea evaluării într-un mod adecvat pentru toți cei care învață; înregistrarea rezultatelor ca dovadă pentru un audit de calitate. Evaluarea elevilor se va face diversificat, pe tot parcursul anului școlar, implicând competențele de solfegiu, scrierea dicteului, analiză auditivă, operarea cu elementele de limbaj muzical studiate, implicarea în activitățile creative propuse. Există două categorii de evaluare: **tradiționale** și **complementare**.

Metode tradiționale de evaluare:

- chestionare;
- lucrări scrise/orale;
- lucrări practice;
- teste de cunoștințe;
- examene.

Metode complementare de evaluare:

- *observarea sistematică;*
- *portofoliul;*
- *autoevaluarea.*

Metodele complementare de evaluare posedă cel puțin două caracteristici importante: permit realizarea evaluării în strânsă legătură cu predarea-învățarea, deseori concomitent cu acestea; se referă la rezultatele obținute pe o perioadă mai îndelungată (competențe, atitudini, interes etc.) Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tipuri de evaluare recomandate

Testare	se desfășoară la sfârșitul semestrului I-ii și II; este o probă intermediară prin care se evaluează programul/competențele formate pe parcursul semestrului.
Examen	este o formă de verificare a îndeplinirii curriculumului. Se desfășoară la finele clasei terminale, în prezența unei comisii, constituită prin ordinul directorului instituției. Poate

fi de promovare (pentru a asigura transferul dintre nivelul primar la cel gimnazial) sau de absolvire (pentru elevii din clasele terminale).

Criteriile de evaluare

Calificativ	Nota	Criterii de evaluare
Excelent	10	<p>Cunoștințele teoretice: Prezentarea cunoștințelor teoretice prin reguli și definiții expuse clar, logic, fără greșeli; Structura modurilor major și minor; construirea gamelor magore (n.a.m.), minore (n.a.m.) și a modurilor populare diatonice de la sunet; Mărimea cantitativă și calitativă a intervalelor, construirea lor atât de la sunetul dat, cât și în tonalitatea propusă; Structura trisonurilor și a răsturnărilor; construirea trisonurilor cu răsturnări de la sunetul dat și construirea trisonurilor principale cu răsturnări și rezolvări în mod; Structura septacordurilor și a răsturnărilor acestora; construirea septacordurilor și a răsturnărilor de la sunet; construirea septacordurilor cu răsturnări și rezolvări în mod; Construirea succesiunilor de intervale și a succesiunilor acordice în tonalitatea propusă.</p> <p>Solfegiere Intonarea exercițiilor cu respectarea textului muzical, fără detonări, cu tactarea corectă.</p> <p>Exersări intonative Intonarea corectă și fără detonări a modurilor major (n.a.m.), minor (n.a.m.), modurilor populare diatonice; Intonarea intervalelor și a succesiunilor de intervale corect și fără detonări; Intonarea trisonurilor principale cu răsturnări și rezolvări, a septacordurilor cu răsturnări și rezolvări, și a succesiunilor acordice în tonalitatea propusă, corect și fără detonări.</p> <p>Dicteu muzical Reproducerea în scris a melodiei date, fără nicio greșală, cu respectarea ortografiei muzicale.</p> <p>Analiza auditivă Aprecierea la auz fără nicio greșală a modurilor, intervalelor, acordurilor, a succesiunilor de intervale și a succesiunilor acordice. 1-2 greșeli neesențiale.</p>
Foarte bine	9	<p>Cunoștințe teoretice Prezentarea conținutului teoretic cu cuvinte proprii, omițând definiția sau regula, dar în deplină corespundere cu tema.</p> <p>Solfegierea S-au admis 2-3 greșeli de diferit grad de dificultate și /sau inexactități neesențiale în redarea desenului melodic sau ritmic.</p> <p>Exersări intonative S-au admis 2-3 greșeli de diferit grad de dificultate și /sau inexactități la intonarea modurilor major (n.a.m.), minor (n.a.m.), a modurilor populare diatonice, intervalelor, acordurilor – trisonuri și septacorduri cu răsturnări și rezolvări; a succesiunilor de intervale și a succesiunilor acordice.</p> <p>Dicteu muzical S-au admis 2-3 greșeli de diferit grad de dificultate și /sau greșeli neesențiale precum înscrierea neclară a sunetului sau a semnului de alterație.</p> <p>Analiza auditivă</p>

		S-au admis 2-3 greșeli de diferit grad de dificultate și /sau inexactități în aprecierea la auz al elementelor limbajului muzical cum ar fi - mărimea calitativă a intervalului, culoarea modală a acordului sau o particularitate ritmică.
Bine	8	<p>Cunoștințe teoretice Prezentarea pe scurt a conținutului teoretic cu omiterea unor particularități</p> <p>Solfegierea Admiterea a 4 greșeli de diferit grad de dificultate și /sau greșeli în reproducerea textului muzical al exercițiului.</p> <p>Exersări intonative Admiterea a 4 greșeli în intonarea modurilor – major (n.a.m.), minor (n.a.m.), a modurilor populare diatonice, a intervalelor cu rezolvări, a trisonurilor și septacordurilor cu răsturnări și rezolvări.</p> <p>Dicteu muzical Admiterea a 4 greșeli – melodice, ritmice sau de ortografie muzicală.</p> <p>Analiza auditivă Admiterea a 4 greșeli în aprecierea la auz a modurilor, intervalelor, acordurilor, a răsturnărilor acestora și a succesiunilor de intervale și a succesiunilor acordice.</p>
	7	<p>Cunoștințe teoretice Prezentarea definițiilor – interval, trison, septacord, răsturnare și rezolvare – cu multe inexactități. 5-6 greșeli la construirea intervalelor, trisonurilor și septacordurilor cu răsturnări și rezolvări.</p> <p>Solfegierea Admiterea a 5-6 greșeli în intonarea exercițiilor studiate.</p> <p>Exersări intonative Admiterea a 5-6 inexactități în intonarea gamelor, intervalelor, trisonurilor, septacordurilor cu răsturnări și rezolvări, a succesiunilor acordice.</p> <p>Dicteu muzical Admiterea a 5-6 greșeli în redarea liniei melodice și ritmice a dicteului.</p> <p>Analiza auditivă Admiterea a 5-6 greșeli în aprecierea la auz a modurilor – major (n.a.m.) minor (n.a.m.) modurilor populare diatonice, intervale, trisonuri și septacorduri cu răsturnări și rezolvări, a succesiunilor de intervale și a succesiunilor acordice.</p>
Suficient	6	<p>Cunoștințe teoretice Prezentarea materialului teoretic cu grave devieri de la normă – definiții spuse greșit, încălcarea ortografiei în prezentarea grafică a textului muzical, necunoașterea semnelor de alterație a tonalităților, construirea intervalelor cu aprecierea greșită a mărimii calitative și cantitative a acestora. Greșeli la construirea acordurilor cu răsturnări și rezolvări în mod.</p> <p>Solfegierea S-au admis 7- 8 greșeli în intonarea exercițiilor.</p> <p>Exersări intonative. Intonarea eronată, falsă a gamei majore (n.a.m.) și minore (n.a.m.), a modurilor populare diatonice, a intervalelor simple, a trisonurilor și a septacordurilor cu răsturnări și rezolvări în mod.</p> <p>Dicteu muzical S-au admis 7- 8 greșeli în reproducerea textului muzical al dicteului.</p> <p>Analiza auditivă Greșeli multiple în aprecierea la auz a modurilor, intervalelor, acordurilor, septacordurilor și a succesiunilor de intervale și a succesiunilor acordice.</p>

	5	<p>Cunoștințe teoretice Cunoașterea slabă a materialului teoretic. Memorarea insuficientă a definițiilor intervalelor, trisonurilor și septacordurilor. Capacitate minimă de a construi corect intervalele, trisonurile și septacordurile cu răsturnări și rezolvări în mod sau de la sunetul dat.</p> <p>Solfegierea Un număr de greșeli mai mare de 8 la redarea liniei melodice și ritmice a exercițiilor .</p> <p>Exersări intonative Intonarea incorectă a gamelor, intervalelor, trisonurilor, septacordurilor cu răsturnări și rezolvări, a succesiunilor de intervale, și a succesiunilor armonice.</p> <p>Dicteu muzical Un număr de greșeli mai mare de 8 la înscrierea liniei melodice și ritmice al dicteului.</p> <p>Analiza auditivă Capacitatea redusă de apreciere la auz a modurilor, intervalelor, trisonurilor, septacordurilor cu răsturnări și rezolvări a succesiunilor de intervale, și a succesiunilor armonice.</p>
Nesatisfăcător	4	Lipsa totală a competențelor la teme teoretice, la intonare, la dicteu și apreciere auditivă.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bunea D., Drăguță D., Uscatu V., *Solfegii: Clasa I: școlile de muzică* - Chișinău, 2018
2. Bunea D., Drăguță D., Uscatu V., *Solfegii: Caiet de exerciții: Clasa I: școlile de muzică* - Chișinău, 2018
3. Bunea D., Drăguță D., Uscatu V., *Solfegii: Clasa II: școlile de muzică* - Chișinău, 2019
4. Bunea D., Drăguță D., Uscatu V., *Solfegii: Caiet de exerciții: Clasa II: școlile de muzică* - Chișinău, 2019
5. Bunea D., Drăguță D., Uscatu V., *Solfegii: Clasa III: școlile de muzică* - Chișinău, 2020
6. Bunea D., Drăguță D., Uscatu V., *Solfegii: Caiet de exerciții: Clasa III: școlile de muzică* - Chișinău, 2020
7. Butucel Zinona, *Culegere de dicteuri muzicale*, Chisinau, 2030
8. *Culegere de dictate muzicale, melodii pentru armonizare și lucrări scrise la teoria muzicii.* – Chișinău, 2003.
9. Macarie T., *Dicteuri muzicale*, Piatra-Neamț, 2007.
10. Măzăreanu I. *200 de solfegii modale.* - București, 1980.
11. Mamot E., Mamot A., *Abecedar muzical Sol-Mi*, Primex-Com, 2005
12. Sposobin I. *Teoria elementară a muzicii* (traducere) - București, 1959
13. Țurcanu L., Dănilă E., Țurcanu A. *Abecedarul muzicii și solfegiul*. Manual pentru elevii claselor I-II ale școlilor de muzică pentru copii. – Chișinău, 2001.
14. Țurcanu L., Dănilă E., Țurcanu A. *Abecedarul muzicii și solfegiul*. Manual pentru elevii claselor III- IV ale școlilor de muzică pentru copii. – Chișinău, 2001.
15. Țurcanu L., Dănilă E., Țurcanu A. *Abecedarul muzicii și solfegiul*. Manual pentru elevii claselor V- VI ale școlilor de muzică pentru copii. – Chișinău, 2001.
16. Țurcanu L., Dănilă E., Țurcanu A. *Abecedarul muzicii și solfegiul*. Manual pentru elevii claselor VII- VIII ale școlilor de muzică pentru copii. – Chișinău, 2001.
17. Țurcanu L. *Solfegiu.* – Partea I. Manual pentru școlile medii de muzică (pentru elevii din anii 1 și 2). - Chișinău, 1988.
18. Țurcanu L. *Solfegiu.* – Partea II. Manual pentru școlile medii de muzică (pentru elevii din anii 3 și 4). - Chișinău, 1988.
19. Țurcanu L., Doga E. *Teoria elementară a muzicii* – Chișinău, 1991.
20. Алексеев Б. *Гармоническое сольфеджио.* -Москва, 1975.
21. Алексеев Б., Блюм Д. *Систематический курс музыкального диктанта.* -Москва, 1969.
22. Калмыков Б. , Фридкин Г. *Сольфеджио. Часть I. Одноголосие.* - Москва, 1985.
23. Ладухин Н. *Одноголосное сольфеджио.* - Москва, 1966.
24. Ромм Р., Изучение тональностей в ДМШ
25. Русяева И. *Одноголосные примеры для чтения с листа на уроках сольфеджио.* - Москва, 1989.
26. Серебрянный М. *Сольфеджио на ритмоинтонационной основе современной эстрадной*

